Päewaleht

Tänast lehte 10 külge

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT" JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS"

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht" Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr 428-84 lehe kontor uksehoidja ja Pika t. raamatukauplus; nr 428-85 lehe ekspeditsioon; nr 428-86 trükikoja kontor; nr 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr 428-89 ärijuhatus Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukauplus tel. nr. 446-11 ja 479-25.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number 7 se
Jimub 7 korda nädal
TELLIMISHINNAD:

1 kuu postiga 1 kroon 80 senti.	1 kuu postita
2 kuud „ 3 „ 60 „	2 kuud „
3 kuud „ 5 „ — „	3 kuud „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.	Üle 2 kuu ke järgneva kuu
Välismaale 4 kr. kuus	Aadressi m

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 senti, ja teksti sees 17 senti mm veeru laiuses. Kobaot kuni Kr 3.— poole hinnaga.
Kuulutuste koba valikut ei kindlust
Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse numbrisse laupäeval kl. 10-ni
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need saa vastas postmark on lisatud

Nr. 353 — Neljapäeval, 30. detsembril 1937 — XXX

„Estonia" Selts

1938. a. traditsiooniline
Reedel, 31. dets.
Algus kl. 10 õhtul
uue aasta vastuvõtt
kõikides Estonia saalides.

Mängib 4 tan orkestrit.
Laudade ettetellimin tud Estonia teatri lauas iga päev kella päeval ja kella 9 õh

Järgmine „Päewaleht" ilmub homme warahommikul.

Kuulutusi sellesse numbrisse wõetakse wastu ainult täna, neljapäewal, 30. detf. kuni kella 5-ni p. l.

„Päewaleht" ilmub ka 1. jaan. Müügil 1. jaanuari warahommikul.

Kuulutusi 1. jaanuari numbrisse wõetakse wastu täna, neljapäewal, 30. detf., kuni kella 5-ni p. l. ja homme, reedel, 31. detf. kuni kella 9-ni hommikul.

Du Nord
Reedel, 31. dets.,
traditsiooniline **uue aasta vastuvõtt**
Mängib 2 tantsukapelli all ja ülal saales
Õnnepõrsaste püüdmine.
Laudade ettetellimine ainult isiklikult.

Restoran „Must-Kass"
Merepuiestee 10. Telefon 471-56.
Meeleolurikas **uue aasta vastuvõtt**
● suurendatud kabaree-eeskavaga, õnnevalamisega, õnnepõrsastega.
● Pallide- ja serpentiinisõda.
● Niischid — avar tantsupõrand — Niischid
Suurendatud orkester ●
Lauad palutakse ette tellida.

Restoran-öölokaal
„O-K"
Uue aasta vastuvõtt
Kabaree ja muud lõbustused

Kohvikus „OK"
Kabaree ja tants hommikuni
Laudade ettetellimine telefonil 432-61 ja pärast kella 6 telefonil 449-93

JALANÕUD
uueks aastaks hiljuti avatud ärist
„AVAS"
Viimased moeuudised. Suurim valik.
omanik Vassila.
Tööstuse kauplus V. Karja 9.

Uue aasta vastuvõtuks
CHAMPAGNE
Pommery & Greno
Margid: Brut Rosé, Natur, Drapeau Americain, Carte Blanche.
Müügil suuremates ärides ja paremates restoranides.

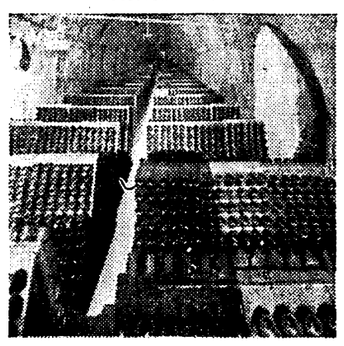

Champagne Pommery & Greno keldrid on ainulaadsed maailmas, üldpikkusega 18 km.

RESTORAN ROOM
Suurejooneline
uue aasta vastuvõtt
Kahes saalis orkester ja kabaree

ROUYER COGNAC
Etablie en 1801
Rouyer, Guillet & C:
TH. KAARMANN
Tallinn, Raekoja 8.

ÖÖLOKAAL
DANCING-PARIS
Müürivahe 2.
● Õõbus uue aasta ● vastuvõtt.
● Lauad palutakse isiklikult ette tellida.

Üle 2 SAJANDI on kõrgeim kvaliteet
COGNAC MARTELL
kõrvaldab GRIPI ja VÄSIMUSE.
Margid: Ecusson, V.S.O.P., Cordon Bleu, Cordon Argent, Extra.
F-ma asut. 1715. a.

«Päevaleht» seinakalender

lehe kaasandena ilmub uue aasta esimesil päevil. kalender pühendatud J. W. Jannseni kui esimese e ajalehe asutaja mälestamisele, millest nüüd möödun Kalendri pilt J. W. Jannsenist on reprodutseeritud d Laikmaa tuntud maali järele ja on valmistatud 6-värvit

Kõigile tellijatele on kalender hinnata k

Üksiknumbri hind koos kalendriga 10 senti

TOREDAD 3-VÄRVILISED
Luksusajakiri albumkaustas
Huvitava Žurnaali talvenumbris on toodud 8 lehekülge kolmevärvilisi pilte meie seltskonnadaamidest; Karin Siim-Juse joonistused.
HUVITAV

Hind a 50 se
Häid jutte moe käsud fotod. Pilt vad artikli
ŽU

JLMUS
„Taluperenaise" uueaas
Kaasas Võrumaa rahvusriie ja grupp käsitöid mitmevärvilises vasesügavtrükis.
Uusaasta-kinkide jagamine 1938. aastatellijate vahel toimub juba 13. jaanuaril, seepärast rutake tellimisega.
Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Täna viimast päeva PANSION
HOMME SUURFILM
Tango Nott
KINO HELIOS
Pola Neg

Jimus
Auto
nr. 9|10
Mootor ● Tehnika ● Teadus ● Lennuasjandus ● Sport ● Turism
SISU: Lühimärkmeid Londoni autonäituselt ● A. RAIDNA — „Automustlasena" läbi Euroopa ● K. NÕU — Nõuandeid talviseks sõiduks autol ● J. ZIMMERMAN — Bata „riigis" ja mujal ● Autostatistikat — Eestis 238 inimese kohta üks auto ● A. MERE — Detoneerimisnähteid diiselmootoreis ● Õlipidurid ● Ins. A. TALVISTE — Ford-auto põikvedrud ● Hypoid-diferentsiaal ● LENNUASJANDUS: Langevari ja tema kasutamine ● A. MERE — Esimesi lende ● Tehnilisi uudsusi ● Küsimusi ja vastuseid ● Tehnilisi nõuandeid ● A. MERE — autotehnika õpetus (eriti tähtis algajaile autojuhtijaile ja autokursuslasile) ● Spordi jne. teateid ● Rohkesti illustratsioone ● HIND 50 S. ●
1938. A. TELLIMISTE VASTUVÕTMINE AVATUD ÜLE RIIGI. (Talitus ja toimetus: Harju 40, Tallinn. Posti j. arve nr. 570.)

VIRU
HOMME,
31. detsembril
värsked be
vanilje-pritsl
vastlakuklid.

»PÄEVALEHT«

ASTUB 33. AASTAKÄIKU!

Tellimine 1938. aasta peale on avatud

„PÄEVALEHT“ jääb selleks, mis ta ikka on olnud: **Eesti rahva südametunnistuse teenistuses, kindel ja kõikumatu kõige laialdasemate hulkade poliitiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike huvide kaitsmisel.**

„PÄEVALEHT“ ei tagane aastakümnete jooksul seatud ja võitlusradadel küpseks saanud ideaalidest.

„PÄEVALEHT“ pole juhitud silmapilgu huvidest ega pole ta tõugata ajavooludest, vaid sammub rippumatult oma iseseisvat teed kui kõige mõjuvõimsam Eesti avaliku elu tegur.

Hinnad:

1 kuu	postiga 1 kroon 80 s.	1 kuu	postita 1 kroon 55 s.
2 kuud	„ 3 „ 60 „	2 kuud	„ 3 „ 10 „
3 kuud	„ 5 „ — „	3 kuud	„ 4 „ 25 „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.		Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 25 s.	

Aadressi muutmine 25 s.

Lätti kodumaa hinnaga, Leetu 2 kr. 50 s., mujale välismaale 4 krooni kuus.

„Päevalehele“ kuulub Eesti ajakirjanduses esiloht.

Seda pole talle kindlustanud õnnelik juhus või ootamatu ajavool, vaid lugejatehulkade poolt pikkade aastate jooksul osutatud järjekindel poolehoid.

„PÄEVALEHT“ nüüd ja eelseisval aastal on juhitud kõige paremaist sulgedest. Asjalikud ja mõjuvad juhtkirjad, vaimukad päevakajad, kaasakiskuvad romaanid, kõige mitmekülgsemad ja värskemad päevauudised ja pildirikkus on need, mis „Päevalehe“ viinud juhtivale kohale Eesti elus.

„PÄEVALEHE“ võrdlematult suur kaastööliste pere kodu- kui ka välismaal kindlustab, et elu oma mitmepalgelisuses ja sündmused nende kiires arengus on „Päevalehes“ alati asjatundlikult ja mitmekülgselt valgustatud.

Kirjandusele ja kunstile, samuti ka majanduselule, pühendab „Päevaleht“ erilisad.

Lõbusa meeleolu ja selle maailma nähete sarjamise eest hoolitseb **„KRATT“**

Ja üle kõige tahab „PÄEVALEHT“ ikka teenida tõde ja õiglust

Tellige aegsasti „Päevaleht“ 1938. aastaks!

Tellimisi võtavad vastu „Päevalehe“ kontor Tallinnas, kõik postiasutused üle maa ja „Päevalehe“ esindajad kohapeal

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Pidud

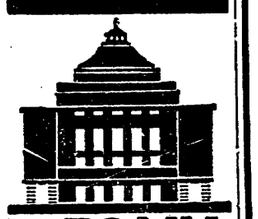

ESTONIA TEATER

Neljapäeval, 30. detsembril, kell pool 8 õhtul 18. korda alandatud hindadega
„Suveöö unenägu“
W. Shakespeare'i komöödia 3 vaatuses, F. Mendelssohni muusika.
Pääsmed Kr. 1.75 — 20 s.

Reedel, 31. detsembril, kell pool 8 õhtul 5. korda harilike hindadega
„Sügismanööver“
J. Kalmani operett 3 vaat.
Pääsmed Kr. 2.50 — 30 s.

Laupäeval, 1. jaanuaril, kell 8 p. l. 4. korda lasteetendus
„Lõunatuule eksirännak“
Paul Rummo jõulunäidend 8 vaatuses (5 pildis).
Pääsmed Kr. 1.— kuni 10 s.

Kell pool 8 õhtul harilike hindadega
„Eugen Onegin“
Tšaikovski ooper 3 vaat., 7 pildis.
Pääsmed Kr. 2.50 — 30 s.

Pühapäeval, 2. jaanuaril, kell pool 8 p. l. 26. korda alandatud hindadega
„Haljal aasal“
Jara Benešši operett 3 v., 16 pildis.
Pääsmed Kr. 1.75—20 s.

Kell pool 8 õhtul 5. korda harilike hindadega
„Tseesar“
„Kaugete randade“ ja „Fanny“ järg. Marcel Pagnoli näidend 3 vaatuses (11 pildis).
Pääsmed Kr. 1.50 — 20 s.

Esmaspäeval, 3. jaanuaril, kell pool 8 õhtul 14. korda alandatud hindadega
„Suveöö unenägu“
W. Shakespeare'i komöödia 3 vaat., F. Mendelssohni muusika.
Pääsmed Kr. 1.75 — 20 s.

Teisipäeval, 4. jaanuaril, kell pool 8 õhtul
Ants Eskola 10-aastase lavategevuse tähistamiseks ja tulnõuks
„Sügismanööver“
J. Kalmani operett 3 vaat.
Pääsmed Kr. 3 kuni 30 s.

Teatri kassad avatud kella 10—4 p. l. ja õhtul kella 6-st peale lõuga.

„ESTONIA“ KONTSERTSAAL.
Teisipäeval, 4. jaanuaril 1938. a.
KLAVERIKUNSTNIKU
ALEKSANDER UNINSKI
AINUS KONTSERT.
Kavas: Bach-Busoni, Scarlatti, Schumann'i, Brahms'i, Debussy, Liszt'i, Chopin'i j. t. helitöid.
Algus kell 8 õhtul.
Pääsmed kr. 3.10—60 s., õpilastele à 35 s., eelmüügil „Estonia“ teatri kassas.
„Estonia“ kontsertbüroo.

EESTI DRAAMATEATER

Reedel, 31. detsembril, kell 9 õhtul
traditsiooniline vana aasta õhtu.
Kavas: Juhan Jaik'i
„Põrgu“
Sisus päevakajalist huumorit, laulu ja muusikat, kuulus naljaoraator
Joosep Toots
ja palju muud.
UUE AASTA TULEK.
Näitejuht — Leo Kalmet.
Lavapildid — Pärn Raudvee.
Publikule TANTS teatri fuajees.

Laupäeval, 1. jaanuaril 1938. a., kell ½8 õhtul esietenduseks
„Mees trumpidega“
Hugo Raudsepa komöödia 3 vaatuses.
Näitejuht — Eduard Türk.
Dekoraator — Pärn Raudvee
NOORSOOTEATER.

Pühapäeval, 2. jaanuaril 1938. a., kell ½3 p. l.
NUKUETENDUS.
1. „Reis ümber toa“ — Avenariuse lugu lastele.
2. „Lilliheldjad“ — A. Kivika dramatiseering hiina aineil.
3. „Mänguasjade mäss“ — G. Helbemäe lugu lastele
Näitejuht — Voldemar Alev.
Lavapildid — Uno Martin.
Kostüümid — Karin Luts.
Muusika koost. V. Jakobson.

Pühapäeval, 2. jaanuaril 1938. a., kell ½8 õhtul 35. korda
„Must suvi“
Rudolf Sirge näidend 3. v.
Näitejuht — Andres Särev.
Lavapildid — Pärn Raudvee.
Kassa avatud kolmap., 29. skp., alates kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul.

Raudteelaste Ühing „RAUDLA“.
31. detsembril s. a. Börsisaalis
vana aasta ball
Esinevad: teenel. näitl. Paul Pinna, teenel. näitl. Ruts Baumann, Oskar Põlla j. t.
EINELAUD alkoholsete jookidega.
Tants.
Mängib „Kuldne 7“.
Pääsmed: daamid Kr. 1.—, härrad Kr. 1.25, ühingu liikmed Kr. 0.75.
Algus kell 9 õhtul, lõpp kell 5 hommikul.
Juhatus.

TÖÖLISTEATER

Neljapäeval, 30. detsembril, kell ½8 õhtul 16. korda
„Kolmekrossi ooper“
J. Gay - B. Brechti lugu lauludega 3 vaat. 10 pildis
Pääsmed 25—150 s.

Reedel, 31. detsembril, kell ½8 õhtul 5. korda harilike hindadega
„Tootsi pulm“
Andres Särevi dramatiseering Oskar Lutsu jutustuse järele 3 vaatuses 8 pildis.
Pääsmed 20—125 sendini.

Uuel aastal, 1. jaanuaril, kell ½8 õhtul 27. korda harilike hindadega
„Mehe küljeluu“
M. Jotuni naljamäng 3 vaat. 15 pildis.
Pääsmed 20—125 s.

Pühapäeval, 2. jaanuaril, kell pool 8 p. l. üldhindadega 54. korda
„Õitsev meri“
Andres Särevi dramatiseering Aug. Mälgu romaani järele 3 vaatuses 8 pildis.
Pääsmed 25 ja 50 senti.

Pühapäeval, 2. jaanuaril, kell ½8 õhtul 12. korda harilike hindadega
„Inimesed ajujääl“
B. Werneri komöödia 3 vaatuses.
Pääsmed 20—125 s.

Kassa avatud iga päev kl. 12—4 p. ja 6—½9 õht.

РУССКІЙ ТЕАТРЪ

въ зданіи Нѣмецк. театра
Во вторникъ, 4 января
XXV-ЛѢТНІЙ ЮБИЛЕЙ СЦЕНИЧЕСКОЙ ДѢЯТЕЛЬНОСТИ АКТЕРА И РЕЖИССЕРА ЛЬВА ЭБЕРГА.
ПСИША
Пьеса въ 4 д. Ю. Бѣляева.
Постан. реж. Льва Эберга
Музык. часть — И. Раазу (Васильевъ).
Хореогр. часть А. Чернова
Декорат. Н. Звонскій.
Нач. ровно въ 7.30 ч. веч.
Билеты отъ 2 кр. 50 п. до 25 п. продаются въ кассѣ театра отъ 11 до 1 часу и отъ 5 до 7 ч. в., въ воскр отъ 11 до 1 ч. дня.
Русская секція Эст. Союза Арт.

LEELO TALLINNA LAULUSELTS

Reedel, 31. dets. kell 21 N. M. K. Ü.'s, Lai t. 1
UUE AASTA PIDU
Esinevad: ooperitenor hra K. Ots, prl. N. Vetting (klaver) ja segakoor hra M. Laurimaa juhatusel. Tantsuks „MELOODIA“.
Pääsmed saadaval kassas.

A/s. Lutheri käitise Töölisvanemate Nõukogu korraldab 31. detsembril s. a. Pärnu mnt. 41, „Töölisvõimla“ ja Töölismuusika ühingute ühistes saalides oma käitise töölistele ja nende perekonnaliikmeile
jõulupuu
ühes vana aasta ärasaatmisega ja uue aasta vastuvõtuga
Palutakse ka endisi töölisi ja külalisi osa võtma tulla.
Eeskava jõulupuu kohane — jõuluvana ja paljude teiste osavõtul. Lõpuks tants.
Algus kell 7 õhtul, lõpp kl. 5 hommikul. Sissepääs vaba. Riidehoid maksuline.
Töölisvanemate Nõukogu.

UENUTO
ruumes, Lembitu 20, suurejooneline
uue aasta vastuvõtt
Jõulupuu. Kirev kava kõigi tegevusharude kaastegevusel. Aastavahetuse-kõne. Õnnevalamine.
TANTS.
Pääsmed: liikmelle à 35 senti, külalistele à 50 senti.
Algus kell 9 õhtul.

Tallinna Linna Tänavraudteelaste Ühing korraldab 31. dets. 1937. a. Poolgas'e ruumes, Lai tän. 5, suurejoonelise
uue aasta balli.
Esinevad Joosep Toots ja teised.
Alkoholiga einelaud.
Tantsuks „Top-Hat“.
Pääsmed härradele Kr. 1.—, daamidele —.75, liikmeile —.50. Algus kell 21.
Lauad palutakse ette tellida.

UUDISMARK
NAPOLEON KONJAK
aristokraatseim jook Teie pühadelaual

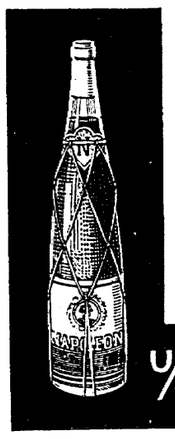

Hind: 1/1 pdl. Kr. 5.—
1/2 „ „ 2.65
Ü/Ü EMLO

Soowitakse osta
RAUDKAPP
Kirjalikud pakkumised saata ühes mõõtude äratähendamisega **ühingu „Eesti Lihaeksport“** juhatusele, Tallinn, postkast 33.

Tallinn-Dundee
Esimeseklassi kaubaaurik
„CARING“
laadib siin umbes 5./7. jaanuaril
Kaubaülesandmisi võtab wastu
CHR. JENSEN,
Pikk 36, tel. 442-78, 442-72, 442-71.

Ins. Mardi autokool
Tallinn, Sakala tän. 41 (end. V. Pärnu mnt.)

Tel. 474-78
Ettevalmistus jõuvankrite juhtimisloa saamiseks.

Mitmekesiseim laste fugemisvara on
„Laste Rõõm“

Müüakse

Odavasti müüa
kirjutuslaud
ja magamistuba. Narva mnt. 39, töökojas.

1-a. meeldiv
hagijas
odavasti müüa. Näha kella 4 p. l. alates Raudtee tän. 5—4, Tallinnas.

Müüa korras
sõiduauto
Chevrolet 700 kr. eest või vahetada samahinnalise mootorratta vastu. Teat. slt. „28/4228“.

Türil müüa
ehituskrunt
pärisomandus. Küsida: Türi, Viljandi tän. 2, Lorenz.

Klaveritööstuses müüa soodsatel tingimustel uued
pianiinod
A. Bürger, Päikese tän. 4—2.

REGI JA REEJALASED
müüa Hollandi tän. 5 sepatöökojas (Esko puuhoovi juures).

Juhuslikult müüa
tööhobune ja regi
Gildi tän. 3—10.

Töö lõpetamise pärast
tisleritööriistad
müüa ja ühed väljasaetud tugevad pähklipuust perekonna- või söögilaua jalad müüa Toompuiestee 28—3.

Kiiresti müüa
klaver
(Schröder). Küsida Narva mnt. hotell „Moskva“ t.uba nr. 7, kella 15—18. Hind väga soodus. Vaheltkauplejaid palun mitte tülitada.

Kiiresti müüa
2 maja
3,7 milj. väljamaksuga. Hüpoteek olemas, kuusissetulek 900 kr. Väiksem maja kõige paremas rajoonis: 15.000 kr. + kasutamata obligatsioon, osa võib võlgu jäada. Agendil ei tarvitse tülitada. Andmeid saab Girgensoni 20—4.

Juhuslikult weel müüa mõned
lapsevankrid
alandatud hindadega. „Modern“, Wiru tän. 2, hoowimajas.

Odaw
Grammofone ja plaate. Suur walik mitmesugeseid plaate, uueaasta ja tantsuplaate Kullasepa t. 10—2-b. Müük ja üürimine.

Müüa krunt
479 r.-s., uue väiksema mõnusustega majaga, Rahumäe ja Vabaduse pst. vahelises rajoonis. Küsida Rannamõisa telef. 31 või Vääna 7.

Esimene partii odawat
kristalli
kohale jõudnud, seetõttu müüme alandatud hinnaga
Aug. Amos
TALLINN, PÄRNU MNT. 10.

Maitsvad
berliini pannkoogid
saadaval 31. detsembril
E. MALSTRÖM,
KULLASEPA 6.

Eesti Metsa ja Tselluloosi A-Ü.
ostab Kehra sulfaattselluloosi tehasele piiramata hulgal
sulfaatpuid,
pikkusega 1,00, 2,14 ja 2,44 mtr.
Pakkumistega pöörduda A-Ü. kontorisse, Pärnu mnt. 10—6 Tallinnas, tel. 474-50 või 308-00 (Kehras).

Homme BERLIINI
pannkooke ja pritskooke
WILH. STEINBERG,
Lai t. 36, tel. 442-16; Tatari t. 13, tel. 456-09; Kreutzwaldi 2, tel. 306-99.

Otsitakse pansioni
17-aastasele saksa poisile (Toomkooli õpilane) haritud eesti perekonnas. Pakkumised palutakse saata slt. „38/4958“.

Tallinnas asuw kauplus wajab
äriruumi
kesklinna käidawamas kohas.
Pakkumised slt. „B 5201“.

PALWE.
Seda härrat, kes 13. dets. kell 6 õhtul oli Maakri tänaval maja nr. 22 juures ja nägi kokkupõrget voorimehe ja soome kelguga poisikese vahel ning nõudis protokolli tegemist, palutakse teatada oma aadress Imanta tän. 33—1.
Poisikese tervislik seisukord on tunnistatud raskeks. Vanemad.

Laste Rõõm on laste õnn

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk

Wähemusrahwuste probleeme

J. Ülawere

Uue põhiseaduse § 22. on öeldud järgmist: seaduses tähendatud alusel ja piires. Õpetamine ja kaswatamine koolides ja õppeasutustes peab toimuma Eesti riiklikus waimus riiklikul korraldusel ja järelewalwel."

Selle normijätte sisustamist eriseadusega kardawad meie wähemusrahwad, eriti aga sakslased. Nad olewat eriseaduse eelmaterjalidest hankinud andmeid, mille alusel mõned õppeained, nimelt — ajalugu, maa-, kodanikuteadust, sõjalist kaswatust j. t. hakatawat uue põhiseaduse kehtimahakkamisel õpetama neile mitte rahwus- waid riigikeeles. Kuna seaduseelnõust awalikkust pole informeeritud, wõib seisukohawõtt ses asjas muidugi olla oletuslik. Nii wõib niiid pundutada üksnes selle küsimuse üldpõhimõtete rakendamist.

Kõigepealt seame üles küsimuse: mis tahetakse saawutada riigikeele ajendamisel rahwuskeelele peamiselt ühiskonnateaduse ainetes ja milleks üldse see dualism? Näib, et taotletakse riigi mentaliteedi sisendamist wähemusrahwusse, et riigi kehas poleks heterogeenseid osi ja kogu kodanikkond, rahwusele waatamata, oleks kantud riigisõbralikult häälestatud waimust. Kuna aga riigiwõim awalduwat ühiskonnateadustes, peab ka see wäljenduma riigikeeles, sest rahwuskeel juba iseenesest on wööras ja individualiseeriwalt muundaw wahend, mis takistawat hinge sääraste „mõjutuste" wastu. Säärast sammu wõidakse põhjendada ka riigikeele wajaliku oskuse seisundilt.

Wõiks kerkida küsimus, kas see samm omab oma kaswatuslike tulemuste poolest wäljawaateid kujuneda küllalt tagajärjekaks? Tuleb wõtta arwesse, et wähemusrahwuste koolis kaswandikud ammutawad oma maailmawaatelised mulsed kõigepealt rahwusmeelseilt wanemailt, kodusest kui ka riiklikust miljööst, kusjuures teatud assimileerumise protsess wõib toimuda kõigi mõõdukate elureeglite kohaselt. Kaswatuse lingwistliku osatähtsuse wõimalikku wähest edu tahawad sootu häwitada aga teised mõjuwamad tegurid.

Kõigepealt wõidakse riigikeele osalist sissewiimist wähemusrahwuste koolesse wõtta kui sunniakti, mis ei silu wahekordi, waid wõib neid weel enam lõhestada. Lõhestamine annab aga hoogu wõitluse meeleolule, kus opositsiooni terawus kõige wähem annab eelduji riiklikuks üksmeeleks. Rahwad nagu eestlased, mäletawad mööduunud kurbi aegu, kus surututena, kuid seda enam wihapingelistena käidi ringi, rusikas taskus. Kogemuste kohaselt wõime meie mõistwalt saada aru kõigist kitsendatud olukorrist ka siis, kui kitsendused ise pole kaugeltki tolleaegse ulatuse ja tagamõttega.

Kuid ka wälispoliitiliselt oleks sel sammul oma mõju. Meie wähemusrahwustele antud kultuur-autonoomiale on wihjatud kui kõrgele eeskujule; seda isegi sakslaste „emamaal", kuhu lahkumid mõisnikud wiisid meist palju sihilikkust. Juba uues põhiseaduses awaldunud tendentsid andsid põhjust wälismaa ajakirjandust korrigeerida Eestit kui „mitte enam eeskujulikku Eestit" wähemusrahwuste elu korraldamise alal. Säärane etteheide wõis osutuda muidugi warajeks, sest wastaw eriseadus oli andmata ja ka põhiseadus ise ei näe ette riigikeele ulatust wähemusrahwuste kooles. Täites põhiseaduse nõuet, oleks mõtet küllalt tõsiselt kaaluda, kui suures ulatuses eriseadus peaks wõtma ümberkorraldamisele õppekeele küsimuse wähemusrahwuste koolides. Samuti ka küsimuse, kuiwõrd on reaalseid wäljawaateid lingwistlikult kaswatada wähemusrahwustes lojaalsust riigiwõimu wastu.

Kui analüüsida sakslaste wähemusrahwuse käitumist, wõime põhjenduslikke tugipunkte leida psühho-ajaloolisest taustast. Aastatsajad olnud Baltimaade wõimsad peremehed, nii poliitiliselt kui majanduslikult, on nad ühtlasi kramplikult rippunud oma kiwinemud tõekspidamistel ja seisukohtade säilitamisel. Alalhoidlik mentaliteet on on olnud haruldaselt ühtlane; seda üksmeele tõhusat relwa on nad teadlikult ja eduga kasutanud kõiksugu õiguste kitsendamiste wastu nii Wene, Rootsi ja teiste omaaegsete suurwõimude sissetungil. Sajanditepikkune wõitlus oma priwileegide eest on nad teinud kompaktseks üksuseks, kus siht on neid ühendanud, ja kus ohjade wähegi lõdwalelaskmises, kas wabameelsuse wõi kriitilise suhtumise nimel, nähti juba separatistlikku joont ja seega ka rahwuse „salgamist". See karm distsipliin lõi paindumatud traditsioonid, mis hoidsid neid eemal ajaga tekkinud liberalismist ega annud ka eeldusi kriitilise maailmawaate kujunemiseks. Kaswatus oli sõnakuulekust nõudwalt patriarhaalne, mis nii omane saksa natsioonile, millega lämmatati eos kõik individualistlikud tendentsid.

Aga walitsew seisukoht istutas nende werre ka teadmise, et nende ülesanne on ainult walitsemine; walitsemine mitte poliitikaküpses kõikimõistwuses, waid traditsioonilises alalhoidlikkuses otsekui mingite absoluutsete reeglite järele. Niisuguses kindlas sihis nähti miiutlikku kutsumist, üle aegade ulatuwa wäärtuse loomist ja saabumist. Sellest seletubki saksluse nõrkus romantilisele „suurusele" wõi „wägewusele", kus rahwas on haaratud kas wõi keskaegse ordu riiitlikultusest ja selle laiendamisest usu ja mõõga abil, ning „idealism" mida tänapäeval propageerib natslik reshiim ja mida siinne sakslus terwitab wist wainustawamalt kui nende kaaslased „isamaal".

Kuid Eesti iseseiswuse saabudes paratamatu maareformiga murti saksluse poliitiline ja majanduslik ülewõim. Hoop ei olnud Balti sakslusele mitte ainult majanduslikult ja poliitiliselt talumatu, waid ka psühholoogiliselt. Teadmine, et aastasadade kiwinemud traditsioonid, nende tõekspidamised, polnud mitte ainult hiiljatud, waid wahest ka naeruwääristatud, istutas nende psüühikasse kibeda salapõlguse. Kummaliselt olid kaks rahwust aastasadu elanud teineteise kõrwal ja teineteise sees, siiski üksteist mõistmata; assimileerumist takistasid seisuslikud positsioonid ja kirglik eraldamise taotlus. Kuid niiüd üheõiguslastena on wõetud neilt suured sihid, nende mugaw heaolu ajendatud pärisrahwa tingimustesse; tõesti tohutu wõib olla kõrgimeelsete „kannatus". Loomulikult ei wõidud neilt tõelist lojaalsust nõudagi, ei ka laialdase kultuurautonoomia nimel, mis oli waid nõrgaks kompensatsiooniks murrangu negatiiwsetele läbielamistele. Nõue riikijaatawaks waimuks ei wõi täituda juba psühho-bioloogiliste reeglite kohaselt, wähemalt mitte nii lühikese ajaga. Analüüsimine wiib meid ikka ajaloo, kultuste, traditsioonide liigjuurdumud pärimustesse.

Niisuguses „alandawas" positsioonis elades, kus tunti eestluse üle ainult waimset üleolekut, oli terekulemast natslik rassiülistus ja lootus endise olukorra restaureerimisest. Oli jälle antud kord kaotatud siht, kõrgete ülesannetega siht miiutlike sugemetega. Tulemusteks oli enesteadwuse hoogus tõus ja weel suurem eraldumine pärisrahwast juba „kõrge" rassi werepuhtuse ja messianismi nimel.

Aga niiüd on pärisrahwa hulgast kerkinud waateid, mis soowitawad wastuabinõuna autonoomia kitsendamist riigikeele sissewiimise teel wõõrrahwuste koolesse. Seda waadet on põhjustanud tänamatus kultuurautonoomia wastu. Kuid säärase laialdase autonoomia andmist ei tule waadata ainult heatahtlikku kingina, waid osalt ka paratamatu wahendina liig järsu ülemineku organiliseks tasandamiseks. Mõrastada enesekorraldamist mehaaniliste printsiipidega oleks asjatu õli tulle kallamine. Peame ka meeles pidama asjaolu, et Balti sakslus, waatamata poliitilisele ebaküpsusele, on üldiselt haritud nii seesmiselt kui wäliselt, kus „sunnimomendi" rakendamine halwab töömeeleolu ja tõstab wastupanu tahet. Tihti eksitakse sellega, et arwatakse haritlaskonnas ühismeelt saawutawat elukorralduse diktteerimisega; weended tõrguwad siin palju wõimsamalt kui lihtinimeste juures.

Riigi puhaswarandus 470 miljonit kr.

1936/37. a. laekus riigil tulusid ettenähtust 12,1 miljonit kr. enam. — Võimaldus teostada hulk ülesehitavaid töid ja investeerimisi. — Riigi aktiva kasvas 26 milj. kr., passiva ainult 2,6 milj. kr. võrra. — Riigihoidja esitas eelarve täitmise ja kassa aruande ning riigikassa bilanssi riigikogule.

Riigi tulud tõusid 90,2 milj. kroonile

Majandusministeeriumis on valminud Eesti vabariigi 1936/37. a. eelarve täitmise ning kassa-aruanne ja riigikassa bilanss 31. märtsist 1937, mis majandusministri poolt esitati vabariigi valitsusele. Vabariigi valitsuse koosolekul kolmapäeval, 29. dets., vaadati see läbi. Riigihoidja oma otsusega samast päevast otsustas eelarve täitmise ja kassa-aruande ning riigikassa bilansi esitada, nagu seda ette näeb riigi eelarveseaduse § 37. kinnitamiseks riigikogule.

Riigi 1936/37. a. algeelarve koostati tulude-kulude tasakaalus 78,1 milj. kr., millises ulatuses oli näha ette ka eelmise 1935/36. a. tulude eelarwe tegelik täitumine. Pärastised kokkuwõtted näitasid, et 1935/36. a. laekus riigitulusid rohkem, nimelt 79,5 milj. krooni. Seega 1936/37. a. algeelarwe sisalbas tulusid 1,4 milj. kr. wõrra wähem kui tegelikult laekus 1935/36. eelarweaastal. Ka 1935/36. a. lõplikust eelarwest — 79,9 milj. kr. jäi 1936/37. a. algeelarwe maha 1,8 milj. kr. ehk 2,3% wõrra.

Kuna 1936/37. a. ei olnud karta tagasiminekut rahwamajanduse läbikäimises, wõidi julgesti loota 1936/37. a. riigitulude laekumist eelarwes arwatletud ulatuses. Need lootused täitusid täiel määral ja tulusid laekus märksa rohkem kui oli ette nähtud algeelarwes.

Wõrreldes eelmise aasta eelarwega oli riigi 1936/37. a. eelarwe tulude osas kaswanud peamiselt tollide (+2,8 milj. kr.), piiritsemonopol (+1,6 milj. kr., maade, hoonete, metsade ja wete (+1,6 milj. kr.), aktsiside (+1,1 milj. kr.) ning raudteede (+1,1 milj. kr.) alal.

Kulude osas suurenes eelarwe: korraliste kulude alal 7,3 milj. kr. ja erakorraliste kulude alal 3,4 milj. kr. Operatsioonisondide alal oli aga eelarwes nähtud ette wähem krediite 0,4 milj. kr.

Nagu eelmine aasta, möödus ka 1936/37. aasta riigimajapidamises tõusu suunas. Kui eelmisel aastal algeelarwes ettenähtud 69,5 milj. kr. asemel laekus 79,5 milj. kr., s. o. 10 milj. kr. ehk 14,4% rohkem, siis aruande-aastal oli enamlaekumine weelgi suurem: 78,1 milj. kr. asemel saadi tegelikult 90,2 milj. kr., s. o. 12,1 milj. kr. ehk 15,5% rohkem kui oli arwatletud põhieelarwes.

Tänu enamlaekunud summadele awanes wõimalus teostada hulk ülesehitawaid töid ja inwesteerimisi: täiendati rahwamajanduse elustamise sondi, et selle kaudu rikastada meie rahwamajandust uute tootmisaladega; määrati krediiti riigi osawõtuks elulise tähtsusega tööstus- ja muudest ettewõtetest, mis loodud seni korraldamata wõi mitte küllaldaselt arendatud alade elustamiseks ja organiseerimiseks; anti summasid riigiafutustele uute hoonete püstitamiseks, Tallinna tehnikainstituudi sisustamiseks ja temale muretsetud hoonete eest tasumiseks, raudtee seisukorra parandamiseks, riigikaitse ülesannete rahuldamiseks jne.

Tähtsaimaks tuluallikaks aruande-aastal osutusid tollid, moodustades 23,7% tulude üldsummast; järgnewad tulud piiritsemonopolist — 17,7%, tulud raudteedest — 15,2%; nimetamiswäärt on osatähtsuselt ka aktsiisid (7,8%), posti-, telegraafi- ja telefonitulud (6,4%), tulud maadest, hoonetest ja metsadest (5,9%) ning tempelmaksudest ja löiwudest (5,6%).

Riigi aktiwa koguwäärtus on aruande-aasta jooksul tõusnud 573,6 milj. kr.-lt 599,6 milj. kr.-le, seega kaswades 26 milj. kr. wõrra. üksikutest aktiwaosadest on kaswanud: nõudmised riiklike eriotstarbeliste kapitalide ja fondide alal (+9,2 milj. kr.), summad riigikassa arwel (+7,9 milj. kr.) ja riigi materjaalsed warad (+4,2 milj. kr.).

Suurekaswu riikl. eriotstarbeliste kapitalide ja fondide alal on annud peamiselt rahwamajanduse elustamise fondi, afunduskapitali ja teiste kapitalide ning fondide suurenemised. Riigi materjaalsete warade seis on suurenenud riigiafutustustele unte warade soetamise tõttu.

Riigi passiwa koguwäärtus on aruande-aasta jooksul samuti kaswanud, tõustes 126,4 milj. kr.-lt (seis aasta alul) 129,0 milj. kr.-le; seega suurenemine 2,6 milj. kr. wõrra. Kohustised on kaswanud peamiselt 1936/37. a. lahtijäetud krediitide ja deponentide alal. Wähenenud on aruande-aasta jooksul riigiwõlad — sisewõlgade alal 0,4 milj. kr. ja wäliswõlgade alal 0,3 milj. kr., kokku 0,7 milj. kr. wõrra. Samuti on wähenenud kohustised möödunud aastajt lunastamata jäänud maksukäskude alal 49 tuh. kr. wõrra.

Kuna aktiwa suurenemine (26 milj. kr.) ületab passiwa suurekaswu (2,6 milj. kr.) 23,4 milj. kr. wõrra, on riigi puhaswarandus seis 1936/37. a. jooksul tõusnud 447,2 milj. kr.-lt 470,6 milj. kr.-le.

Riigikassa bilansi aruande-aasta lõpuks on tasakaalus 339,3 milj. kr., milline summa on 21,5 milj. kr. wõrra suurem riigikassa eelmise aasta lõppbilansi tasakaalusummast.

üksikutest passiwaosadest näitawad suuremat tõusu mitmesugused riiklikud eriotstarbelised kapitalid ja fondid (+15,0 milj. kr.), samuti järgmise aasta eelarwele kuuluwad tulunõulad (+3 milj. kr.) ja lunastamata kohustised lahti jäetud krediitide alal (+2,3 milj. kr.). Kahanemist näitawad riigi sise- ja wäliswõlad.

Matieseni
ÕUNA MAHL
LUSCHER & MATIESEN

Lembitu kants kaitseliidule

Wabariigi walitsuse 29. detsembri otsuse kohaselt määrati kaitseliidule kaitseliidu maaga warustamise seaduse alusel maa-alasid, kokku 15 üksust. Maa-alasid, mis on määratud peamiselt õppe-, spordi-, laskeplatsideks, samuti kaitseliidu kodude ajutamiseks, said Tartumaa, Läänemaa, Saaremaa, Järwa ja Walga malewad ja Koeru ning Suure-Jaani malewkonnad. Saaremaa malewale anti Loona asundusest Kaarma maalinn, pindalaga 1,89 ha, pidude korraldamise platsiks. Lembitu kantsi ühes piirlewa metsa ja rohumaaga kokku 3,20 ha, mis seni olnud Lõhawere asunduse järele, sai Suure-Jaani malewkond samuti pidude korraldamise kohaks.

Tartu tervitab uut aastat ja uut põhiseadust kahuripaukudega

Uue aasta saabumist ja uue põhiseaduse maksmahakkamist tervitatakse Tartus suurtüükipaukudega. Täpselt kell 12 öösel süüdatakse põlema raekoja esiküljele kinnitatud väikestest elektripirnidest aastaarv „1938". Samal ajal mängib orkester hümni, mida laulavad kaasa ka kodanikud. Linn on ilutuledes ja vanikutega kaunistatud. Kõigis rahva kogunemiskohtades tähistatakse mõneminutiliste kõnedega uue põhiseaduse kehtimahakkamist. Kinodes näidatakse selleks eriliselt valmistatud tekste. Samuti

6.378.000 krooni ajutiste maavalitsuste tulusid ja kulusid

Pilk ajutiste maavalitsuste majapidamisele jooksval majandusaastal

Eesti Maavanemavalitsuste Liidus walmirnud kokkuwõtte kohaselt tõuseb kõigi meie ajutiste maavalitsuste tulude ja kulude kogusumma käesolewa — 1937/1938. — majandusaasta põhieelarwete järgi 6.378.088,20 kroonile. Sellest summast langeb u.-n. korraliste tulude ja kulude arwele 2.382.362,15 kr., erakorraliste tulude ja kulude arwele — 843.289,05 kr. ning teedekapitali tulude ja kulude arwele — 3.152.437 kr.

Waadeldes ajutiste maavalitsuste põhieelarweid selgub, et

ligi neljandik (24,67%) üldisest tulusummast laekub ajutistele maavalitsustele maksudest.

Nimelt laekub maksudest kogusummas 1.573.942,19 kr. ning sellest summast moodustawad omaforda löwiosa kinnisvaramaks ja tulumaks, sest esimese arwel laekub ajutistele maavalitsustele 783.276,30 kr., teise arwel aga 655.314,55 kr. Ülejäänud 9 liiki maksud annawad aga tulu märksa wähem, seal hulgas ka maks liikleminõudelt weeteedel — ainult 450 kr., ning maks juwitajailt, mida saadakse waid Harju ajutises maavalitsuses — 500 kr.

Edasi saawad ajutised maavalitsused tulu oma ajutusteelt 490.803,17 kr., kulude iasu — 211.528,90 kr., rendid ja üürid — 45.848,22 kr., oma ettewõtetest — 22.801,47 kr., kapitalidest — 12.241,06 kr. ja toetustest — 3.500 kr., kuid see summa on wõetud ainult Harju ajutise maavalitsuse põhieelarwesse.

Ajutiste maavalitsuste **kulude** juure üle minnes näeme, et kulude-osas seisab esikohal terwishoiuala 558.678,22-kroonise kulusummaga, mis teeb wälja 8,76% ajutiste maavalitsuste kulusummast. Järgnewad kulude suurselt hoolekanne — 539.561,81 kr., maavalitsuste ülalpidamine — 451.435,88 kr., haridus — 413.098,25 kr., põllumajandus — 138.119,29 kr., mitmesugused kulud — 90.428,44 kr., laenude tasumine — 52.056,60 kr., waranduised — 49.392,35 kr., sotsiaal-administratsiooniala — 46.288,22 kr., tagawarasummad — 42.558,09 kr.

Maawolikogud, mis küll juba ametlikult on 4 a. kestel surnud, kuid siiski nõuawad weel käesolewal aastal kulusid

Pärnu ja Walga ajutistelt maavalitsustelt kokku 650 kr. ning lõpuks kapitalid, mis nõuawad kulu Saare ajutiselt maavalitsuselt 100 kr.

Lõpuks waadeldes

ajutiste maavalitsuste tulusid ja kulusid üksikult,

selgub, et kõige suuremad tulud ja kulud on Tartu ajutisel maavalitsusel, nimelt 836.127,07 kr. Järgnewad summade suuruse järjekorras Harju aj. maavalitsus — 812.744 kr., Wiru aj. maavalitsus — 810.030 kr., Pärnu aj. maavalitsus — 684.041 kr., Wõru aj. maavalitsus — 595.300 kr., Lääne aj. maavalitsus — 542.394 kr., Järwa aj. maavalitsus — 514.181 kr., Wiljandi aj. maavalitsus — 501.619,09 kr., Saare aj. maavalitsus — 443.384 kr., Petseri aj. maavalitsus —328.283 kr. ja lõpuks kõige wähisema maakonna — Walga — aj. maavalitsus — 310.021 kr.

ka kirikuis ja palvelais märgitakse uue põhiseaduse jõustumist vana-aastaõhtustel jumalateenistustel.

Uuel aastal korraldatakse linnas mitmes kohas päevakohased aktused, kus kõnelevad peamiselt endised rahvuskogu liikmed.

Põltsamaal ei kutsutud Isamaaliitu rahvarindesse

Rahwarinde moodustamine on praegu kõikjal käimas, kusjuures seni peetud koosolekutel on etendanud tähtsat osa Isamaaliidu kohalikud osakonnad wõi jälle neisse kuuluwad juhtiwad tegelased. Hoopis teisiti kujunes aga olukord Põltsamaal, kus rahwarinde moodustamiseks peeti koosolek just enne jõulupühi. Nagu selgub, on Põltsamaal koosoleku kokkukutsujad ära nõud reast organisatsioonidest. Nii polewat koosolekule kutsutud naiskodukaitset, õpetajate ühingut ja samuti ka Isamaaliidu kohaliku osakonna juhte.

Uue põhiseaduse kehtimahakkamise puhul organisatsioonid Põltsamaal korraldawad siiski ühisrongkäigu jõ 1. jaanuaril päewakohase aktuse.

Maaväring Peruus

On hävinud mitu linna

Lima, 29. 12. (ETA) (DNB) Peruus on olnud tugew maawärisemine, mille tagajärjel on hävinud mitu linna. Seni on rusude alt kätte saadud 75 haawatut. Mitu tuhat inimest on jäänud peawarjuta.

E. Phillips Oppenheim

AADLIK VARGAKS

16

David jättis jumalaga ja kuulatas tüdruku heledat naeru, kui see läbis halli. Siis sulges ta ukse ja asudes kirjutuslaua juure, awas kirja, mille wälimus juba oli wähimalt tähelepanuväärtaw. See oli suur, ruuduline, lilla ümbrik, mille aadress oli kirjutatud halwa, hüplewa käekirjaga, mis aga siiski reetis teatud kindlat iseloomu. Juba kirja wälja tõmmates ütles talle waist, kellelt see tuli. Nõrka, ent siiski terawat lõhna hoowas sellest kirjast.

Dave, pead siit eemale hoidma. Päris tõesti. Nad tahawad teha Sulle lõppu ja Tottie Green on neist kõige hullem. Ta ei ole weel iial lasknud midagi juhtuda oma peakorteris. Täna oleks ta peagu riskinud. Ta oleks tapnud Sind, poleks Sa olnud nii kärme. Miks Sa tulid? Sa ei ei tee sellega midagi paremaks. Miks teed Sa seda? Ainult hooplemise pärast? Well, oled teinud seda juba küllalt tihti. Las nad mõtlewad, et see teemant on Sinu käes. Nad peawad Sind wähemalt siis elus.

Ma ei tea, miks ma Sulle selle hoiatuse kirjutan. Usun, nad tapaksid mind, kui saaksid seda teada. Ara tule enam siia lähedalegi. Igal ajal, kas hommikul, päewal wõi õhtul, on Su eku siin hädaohus. **Belle.**

P. S. Mul ei oleks midagi selle wastu, kui kohtaksin Sind kuskil mujal.

David naeratas waikselt enda ette, kirja lõhki tõmmates.

„Ma peagu usun, et sul on õigus, mu ilus Juno," pomises ta, maadates leeke, mis häwitasid tolle kirja.

15. peatükk

David jõi wiimse sõõmu wiskit ning soodat ja koputas tiihjaks piibu. Kell lõi kaksteist ja ta ei olnud hiliste tundide harrastaja. Wälisuksed olid lukustatud ning riiwitatud ja häireseadeldis töötamas. Ta tõusis haigutades ja läbis toa, kui telefon helises...

Hiljem küsis ta endalt, kas leiduks mingisugune seletus tundele, mis teda haaras, kui kuulis toda tuttawat häält; kiirusele, millega ta haaras kuuldetoru, ja ägedusele, millega ta wastas. Elutu nagu see oli, oli ometi midagi kurjakuulutawat, murettekitawat tolles käskiwas kutses.

„Hallo!" hüüdis ta.

Ta tundis kohe hääle, mis wastas, olgugi et see oli katkendiline ja murtud waluft.

„Mr. Newberry, — taewa nimel — gümn... Ruttu. Nad said mind kätte — Dick Ebbeni ka... Oh, mu Jumal!"

Waikus. Ühendus oli katkestatud. David ei kõhelnud hetkegi. Ruttu tõmbas ta mantli selga, täitis automaatrewolwri ja läks halli. Õnnekombel oli ta wiimaste päewade jooksul olnud wäga ettewaatlik. Ta ei teinud midagi mõtlematult, pimedast peast. Ta mäletas Dowsoni hoiatust, mida too oli mitu korda korranud wiimasel ajal, et üks kurjakuulutawa näoga mees oli hiilinud öösiti ta maja ümber. Ta keeras ukse lukust lahti ja awas selle siis tasahiljukesi toll-tollilt, kõik lihased pinguli, walmis millisele rünnakule tahes. Ta oli waewalt jõudnud trepile, kui see juhtus. Kuskilt salajasest peidunurkast nägi David üht küürutawat kogu end ta peale heitwat ja tänawawalgustuse lambi walgusel nägi ta ülespoole tõstetud, helkiwat tera. Walukarje läbistas õhku ja muga lendas klirisedes kiwisele õuele. Ka teine, kondine, kollaste sõrmedega käsi haarati ja paimutati seljataha. Isegi siis oli sel peagu-mõrtsukaks-saanul weel järel üks trikk. Ta hammustas wihaselt Davidi kätte, kollased hambad nagu kiskja kihwad, metsiku wiha aina suurenedes. Ainus pilk ta ilmele wiis Davidist wiimsegi kaastunderaasu, mida ta wõibolla muidu oleks teise wastu tunnud. Ta tegeles praegu hulluga, kellele tapmine oli naudinguks. Kedagi ei olnud sel hetkel nägemiskaugusel. Taksiauto juhidki seisid teisel pool oma autosid. Nurgal olew politsei waatas alla Kuninganna tänawa poole. David pingutas lihaseid, tõstis oma kahjuliku koorma peakõrgusele ja wirutas ta siis suure jõuga noale järele. Kukkumine sündis tuneda mütsuga. Isegi walwoiet ei olnud kuulda. Tagasi waatamata läks David niiüd üle tänawa, sai kätte autojuhi ja näitas talle naelalist sedelit.

„Luige-allee nurk, Pikk tänaw, Holbornis," ütles ta. „Sõitke kui põrguline."

Nad tormasid läbi ikka weel täiskiilutud tänawate. David nuris weel kord oma automaatrewolwrit, proowis lukku ja pani selle jälle taskusse tagasi. See kutse, mille ta oli saanud, wõis olla ka walehäire, et petta teda majast wälja, kus siis Fred oleks oodanud. Teisest küljest see hääl oli olnud ebaharilikult sarnane Sam Westi omale ja aegki oli sama, mis oli määratud kohtamiseks Dick Ebbeniga... Ühes kohas peeti neid kinni, kuid Aldwychi tänawat mööda läksid nad jälle täisgaasiga. See mees oli oma raha täiesti ära teenimud, kui nad Luige-allee nurgale jõudsid ja David talle rahuldatult pangatähe ulatas.

„Wõite oodata, kui tahate," ütles ta. „Tulen kohe tagasi."

Ta tõttas piki põiktänawat, mööda waikseist ladudest ja süngest kirikuaiast, päris lõppu, kust paistis Abbsi gümnaasiumi silt. Kuskil ei põlemud lambid, kuskil ei olnud märkigi millestki kahtlasest. Kõik oli täiesti waikne, kuid siiski seisis David, weel selle järele, kui ta oli wõtme pannud wõtmeauku, üle poole minuti kumlatades. Lõpuks awas ta ukse, astus wäga aeglaselt üle läwe ja walgustas oma taskulambiga, mida ta alati kaasas kandis, suurt saali, mis oli osalt nähtaw juba tänawalaternate walgustusel, hall ja tontlik oma liikumatuses, saladuslik seal, kus seisid wõimlemisriistad, mis olid osalt kaetud riidega, et takistada tolmumist, kõik wajunud õisesse pimedusse. Ta liikus seina poole ja keeras elektri põlema. Kohe kui ta seda oli teinud, teadis ta, et midagi oli korrast ära. Kontori uks oli praokil ja üks aknaruut katki. Ettewaatlikult ja üha suurenewa murelikkusega läbis ta toa ning siiitas teise lambi, mis walgustas kontorit. Sumbutatud karje pääsis ta huulilt. Ebben lamas maas, kõwerdatuna, pea kukla poolt purustatud nagu ühest hiiglatugewast hoobist. Peagu ta kõrwal lebas Sam West, muga ribide wahel ja meri aeglaselt imbumas läbi riiete põrandale. Tagapool oli kaks tugitooli asetatud ligistikku ja laual seisid lahtine sigarikast ning kaks klaasi ja osalt täidetud wiskipudel. Kerge oli kujutella äsja aset leidnud olukorda: Ebben, weidi närwiline, kuid samas ahne, kauplemas oma teadete tasu, Sam West piiidmas täita isanda palwet. Suurem osa majast oli kindlasti pime. Mõrtsukad olid hiilinud läbi pimeduse kuni kontori ukseni, kust nad algasid oma rünnakut. David wärises, kui ta ukse sulges.

Tagasi suures ruumis, seisis ta mõni sekund kõik lihased ja närwid pinguli. Paljud wäikesed asjaolud näitasid, et see õudne tegu, mille tagajärgi ta äsja oli näinud, oli korda saadetud paari minuti eest. Kui nii, siis kuidas oli põgenenud mõrtsukas wõi mõrtsukad? Uks oli olnud korralikult lukus, ta ei olnud näinud kedagi hoowis ega ka kedagi kuskil pimedas nurgas peidus. Isegi elektri põledes leidus weel küllalt peidunurkaid all koridoris. Ta seisis, piiides tungida pilguga läbi pimeduse waiba. Taskulambi tarwitamine oleks teda wähe aidanud, oleks ainult suurendanud hädaohtu. Usaldades siis rohkem oma kuulmist, mis oli äärmiselt teraw, näis talle enam kui kord nagu oleks keegi roomanud mööda põranda. Ta hiilis enam ja enam wastasseina suunas ja waatas alla akenderea poole. Peagu kohtaipas ta, et äärmine aken taga aeglaselt awatakse. Prao aeglase suurenemisega kostis talle ikka enam ja enam kõrwu liikleminskära Holbornist. Ta hiilis weidi weel madalamale. Pimedus oli ikka weel peagu läbitungimatu, kuid selle aknast juurest, mida ta kahtlustas, paistis hall ribe. Samal hetkel muutus hall mustaks, jättes paiguti siiski halle kohti. Siis tuli nähtawale inimese keha siluett — keegi katsus läbi akna ronida. David tõmbas wälja oma automaadi, kuid kõhkles. Siis meenusid talle kaks meest kontoris ja ta ei kõhelnud enam. Pauk kostis nagu oleks wähemalt suurtüükist, lastud, nii kajas see kitsas madalas koridoris. Ta tõmbas kuke weel kord winna ja heitis kõhuli maha. Tuleleek läbistas pimeduse. Ule ta pea lendasid kuulid seina — kaks, kolm, neli. Ta karjetas nagu oleks ta haawata saanud. Alt kostis sumbutatud naerulaginat, must kogu kadus aknalt, millele järgnes waikus. David hüppas jõle ja tõttas wälisukse juure. Mõne sekundi jooksul oli ta hoowis, kuid see oli tühi. T[illegible] jooksis alla, mööndes awatud aknast, peasissekäigu poole. Mees, keda ta taga ajas, o[illegible] juba kadunud rahwamurdu. Ta peatus kõm[illegible] teel, olles ebakindel, kuhu poole minna, k[illegible] raske käsi talle õlale wajus. Ta kõrwal seis[illegible] politseiseersant ja selle kõrwal walwelolew kor[illegible] nik. Esimese toon oli peagu wiisakas, kuid ki[illegible] del, ja ta parem käsi oli ikka weel Davi[illegible] õlal.

„Lubage küsida, mida teete siin tänawa[illegible] sir, käes automaatrewolwer, millest on nähte[illegible] wasti," lisas ta, painutades pead ja nuusutade[illegible] „äsja tulistatud?"

„Pean jahti mõrtsukale," kõlas wihane wa[illegible] tus. „Ta peab olema mööduunud teist mõne ja[illegible] kauguselt."

Ülikoolidele nimetati uus juhtkond

Tartu ülikooli rektoriks prof. Kaho, prorektoriteks prof. Kant ja prof. Roots, Tallinna tehnikainstituudi rektoriks prof. Kogermann, prorektoriks prof. Paavel.

Riigihoidja otsusega 29. dets. nimetati: Tartu ülikooli rektoriks 5-ks aastaks korraline professor dr. phil. nat. Hugo Kaho; prorektoriteks 3-ks aastaks — korraline professor dr. phil. nat. Edgar Kant ja korraline professor dr. med. vet. Elmar Roots.

Dekaanideks kaheks aastaks nimetati: usuteaduskonnas — adj. prof. mag. theol. Siegfried Aaslawa; õigusteaduskonnas — erak. prof. mag. jur. Helmut Kadari; arsiteaduskonnas — korral. prof. dr. med. Ernst Saareste; filosoofiateaduskonnas — korral. prof. dr. phil. Julius Mark; mat.-loodusteaduskonnas— korraline prof. cand. math. Gerhard Rägo; loomaarsiteaduskonnas — korral. prof. dr. med. vet. Ferdinand Laja; põllumajandusteaduskonnas — korral. prof. dr. agr. Peeter Köpp ja majandusteaduskonnas — erak. prof. mag. oec. Eduard Poom.

Ülikoolide seaduse § 19 nimetatud õppejõudude esindajaks ülikooli valitsusse nimetati kaheks aastaks dr. med. Mihkel Kask.

Tallinna tehnikaülikooli rektoriks viieks aastaks nimetati korraline professor Paul Kogermann, ja prorektoriks kolmeks aastaks erakorral. prof. Wladimir Paawel.

Tehnikaülikooli dekaanideks kaheks aastaks nimetati: ehitus- ja mehaanikateaduskonnas — erakorral. prof. Oskar Martin; keemia- ja mäeteaduskonnas — korral. prof. J. Kopwillem; prodekaaniks mehaanika-osakonnas — erakorral. prof. Robert Liwländer.

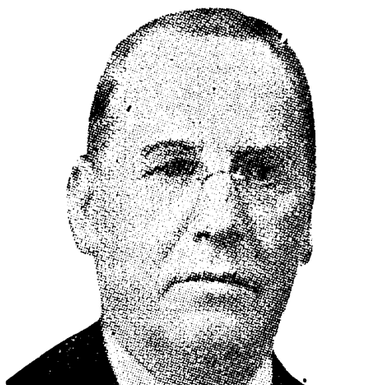

Prof. dr. phil. nat. H. Kaho.

Õppejõudude esindajaks tehnikaülikooli valitsusse kaheks aastaks nimetati mag. chem. Hugo Raudsepp.

Ülikoolide seaduse elluviimise seadus

Riigihoidja dekreedina 29. detsembrist anti ülikoolide seaduse elluviimise seadus.

Kuni ülikoolide valitsuste, nõukogude ja teaduskonnakogude asjaajamise korra äramääramiseni ülikoolide seaduses ettenähtud alustel käiwad ülikoolide tähendatud organid asjaajamises endise korra järele.

Haridusminister wõib rektori ettepanekul anda ülikoolide seaduse alusel ametisse nimetatud prorektoritele mõned rektorialalised ülesanded kuni nende äramääramiseni wastawa ülikoolinõukogu poolt.

Ülikoolide nõukogud astuwad kokku peale nende moodustamist ülikoolide seaduse alusel. Kuni selle ajani täidawad ülikoolide nõukogude aset ülikoolide valitsused. Ülikoolide seaduse elluviimiseks annab haridusminister wajalikke lähemaid määrusi ja otsustab seoses sellega esilekerkinud küsimused.

Ülikooli walitsuse wiimne ja ajalooline koosolek

Päevakorras oli ligi 100 punkti. — Ametite üleandmine toimub ilma erilise tseremooniata. Uue ülikoolivalitsuse koosseis suureneb

Tartu ülikooli walitsus oma senises ja walitud koosseisus pidas kesknädalal oma wiimse koosoleku. Kuna uuest aastast algab tegewust juba uus määratud ülikooli walitsus, siis kujunes kesknädalane ülikooli walitsuse koosolek ajalooliseks koosolekuks. Oma päewakorralt oli aga koosolek päris tawaline, sest seal tuli otsustamisele rida jookswaid küsimusi, eriti õppeülesannete korraldamise suhtes. Teiste seas kinnitati ka weel paari akadeemilise klubi põhikirjad. Kogusummas otsustati sellel koosolekul ligi 100 päewakorrapunkti — selline päewakorrapunktide rohkus ei ole ülikooli walitsuse koosolekute suhtes siiski just päris harukordne — et jookswa tööga täielikult lõpule jõuda ja kõik ülesserkinud küsimused enne uue ülikooli walitsuse ametisse astumist ära otsustada. Koosolekust wõtsid osa kõik ülikooli walitsuse liikmed.

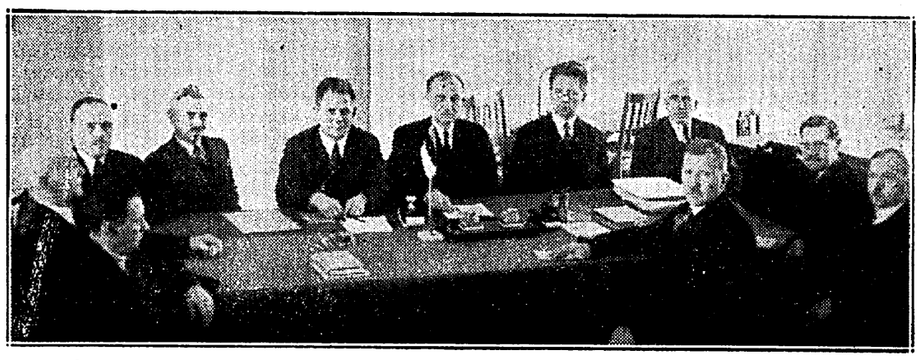

SENINÈ ÜLIKOOLIVALITSUS OMA VIIMSEL KOOSOLEKUL. Istuvad vasakult paremale: matemaatika-loodusteaduskonna dekaan prof. H. Riikoja, loomaarstiteaduskonna dekaan prof. K. Saral, põllumajandusteaduskonna dekaan prof. A. Mathiesen, majandusprorektor prof. H. Perlitz, üliõpilasprorektor H. Kruus, rektor prof. J. Köpp, sekretär dr. A. Luha, usuteaduskonna dekaan O. Sild, õigusteaduskonna dekaan prof. N. Maim, arstiteaduskonna dekaan prof. V. Vadi ja filosoofia-teaduskonna dekaan prof. P. Tarvel

Kunas ametite üleandmine senistelt juhtidelt uutele toimub, ei olnud weel tänaseks selgunud. Tõenäoliselt teostub ametite üleandmine uuel aastal esimesel tööpäewal, s. o. 3. jaanuaril. Ametite üleandmine ja wastuwõtmine toimub ilma erilise tseremooniata ja aktide allakirjutamiseta.

Muuseas märgitagu, et Eesti iseseiswuse ajal on ülikoolis olnud waid üks kord rektorite wahetus. Tookordne wahetus teostus sel teel, et rektorid surusid üksteisel sõbralikult kätt ja wana rektor andis uuele edasi õnnesoowe tulewaseks tööks. Kõnesolew rektorite wahetus leidis aset 9 aastat tagasi, kui tookordne rektor prof. H. Koppel andis ameti üle senisele rektorile prof. J. Köpule.

Ühenduses ülikooli uute juhtide määramisega on Tartu seltskonnas ülikool suuremal määral kui kunagi warem keskustelu aineks. Awaldatakse mitmesuguseid arwamusi. Samuti oodatakse sündmusi ja korraldusi uue ülikooli seaduse maksmahakkamisega 1. jaanuaril. Nagu teada, toob uus ülikooli seadus nii ülikooli kui ka üliõpilaskonna ellu rea olulisi muudatusi. Teiste seas suurenewad ka ülikooli rektori ja walitsuse wõimupiirid ülikooli nõukogu kompetentsi arwel.

Ka suureneb ülikooli walitsuse isiklik koosseis, kuna majandusteaduskonna iseseiswaks saamisega kuulub ka selle dekaan ülikooli walitsuse koosseisu. Samuti kuulub sinna weel eradotsentide ja assistentide esindaja, kes seni puudus, ning edasi weel ülikooli majandusdirektor ja üliõpilaskondlike küsimuste arutamisel ka üliõpilaskonna kuraator. Seewastu ülikooli nõukogu isiklik koosseis aga wäheneb, kuna edaspidi kuulub ülikooli nõukogu koosseisu 2 esindajat igast teaduskonnast, seni oli aga ülikooli nõukogus teaduskondade esindajaid wastawalt teaduskonna suurusele.

Riigi Ringhääling wärskendab kawa

Saateaega pikendatakse. — Loengute kestust lühendatakse. — Teemasid mitmekesistatakse. — Perenaistele antakse toiduretsepte ja juhiseid sisseostudeks. — Kooliraadio ja lastetundide arv suureneb

Kuna uuel aastal tuleb Riigi Ringhäälingu saatekawas rida muendusi ja muudatusi, ning lisaks sellele hakkab pidewalt töötama Türi saatejaam, siis informeeriti kõigest sellest ajakirjanduse esindajaid.

Kõigepealt Riigi Ringhäälingu dir. F. Olbrei oma jutuajamises tähendas, et Türi saatejaama walmimise ja töölerakendamisega

tuleb RM-il teostada mõningaid ümberkorraldusi saatjate töös,

mis paratamatult ühe liigi raadiokuulajate seas tekitab rahulolematust ja nurinat.

Samal ajal, kui Türi saatejaama hea kuuldawuse kohta saabuwad teated kohtadest, kus kodumaa saatjaid pole kunagi hästi kuulda olnud — Kuremaalt, Narwast, Walgast, Wiljandist, Saare- ja Hiiumaalt, isegi Sõrwe-Saarelt, **protesteeriwad Tallinna detektorkuulajad** wihaselt ning süüdistawad RM-t nend huwide ignoreerimises ning riigi rahade mõttetus raiskamises Türi suursaatja ehituse peale.

Tallinna detektorkuulajad olid seniajani täiesti erandlikus seisukorras — otse külje all töötas 12 kw saatja, mille wälitugewus ületas mitmesajatuhande kordselt tugewaima wälisaatja wälitugewuse. Seepärast oli wõimalik kuulata Tallinna saatjat detektorwastuwõtjal waljuhäältdajaga isegi sisseantennil, samuti polnud wajadust wastuwõtja täpseks wäljahäälestamiseks.

Uues olukorras jääb Türi saatejaama wälitugewus palju nõrgemaks, saatja kuulamine detektorwastuwõtjal on küll wõimalik, kuid selleks peab olema wastuwõtja hea, täpselt häälestataw ning waruštatud hea ning kõrge antenniga, kuid ka sel puhul ei jatku enam wastuwõtu energiast waljuhäältdaja käiwitamiseks.

Kohalik saatejaam Tallinnas jääb tööle lähemal lainel,

esialgu 219 meetril, kuid ainult 0,5 kw energiaga. See saatja on detektorwastuwõtjas kuuldav palju tugewamalt kui Türi saatja, kuid ka ainult siis, kui wastuwõtjal on sobiwad poolid ning aparat on õieti häälestatud. RM ühele tehnikule, hra Urmile, on tehtud ülesandeks

tasuta kontrollida soowijaile nende wastuwõtuaparaate ja wastuwõtuseadeid,

kui kummagi saatjat pole wastuwõtjas kuulda. Selleks tuleb pöörduda 15. jaanuarist alates töötundidel RM laboratooriumi, Estonia teatrimajas.

Tallinna saatejaama töölerakendamine endise wõimsusega on wõimatu seepärast, et rahwuswaheliste lepingute alusel on määratud Eestile ainult üks lainepikkus, 110,4 meetrit, millel wõib töötada suurewõimeline saatja. Loomulikult tuli terwe maa huwides sellele lainele panna töötama Türi saatja. Teistel, n.-n. ühislainetel töötawad saatjad ei tohi töötada üle 0,5 kw saateenergiaga. (Tartu lainel 585 ja Tallinna lainel 219 m).

Teiselt poolt on Tallinna detektorkuulajate arw kokku sulanud ainult 1000 inimesele ja nende jaoks oleks mõttetu lasta töötada Tallinna saatjal endise energiaga isegi sel puhul, kui see ülalnimetatud olude tõttu weel wõimalik oleks, sest Tallinna saatja töötamiskulud ületawad aastas 60.000 krooni.

Tallinna saatja töötamisel uues olukorras jatkub selle energiat küllaldaselt ka wäheselektiiwsetele ja wanamoelisile lampwastuwõtjaile, milledel selektiiwsuse wähesuse tõttu täiesti segamiswaba kuulamine Türi saatja lainel oleks raske.

RM saatekawa korraldaja H. Kompus oma jutuajamises tähendas, et pilk 1938. a. saatekawa skeemile ei lase aimata neid siiski omajagu olulisi ümberkorraldusi, mida RM tahab teostada uuest aastast alates. Wälispidi on pilt endine: teatud kellaajad ja nende taga see wõi teine saade. Ometi selle wälispidise wana koore all peitub mitmeti uuendatud sisu.

Esiteks on pikendatud saateaega.

Senise umbes 2800 saatetunni asemel on kawatsusel 1938. a. anda ümarguselt 3200 saatetundi wõi üle selle.

Loengute kestust on lühendatud. Normaalne loeng 1938. a. testaks senise 30 minuti asemel kuni maksimum 20 minutit. Erandi sellest moodustawad keeltetunnid, mis kestaksid endiselt 30 minutit, lugemistunnid, mis tarbekorral samuti wähtaksid 30 minutit ja mõned põhjapanewa sisuga loengud. Loomulikult ei kuulu ülemaaliste kokkutulekute puhkudel edasiantawate riigijuhtide poliitiliste sõnawõttude, samuti kui üldtähtsusega aktuste pidukõnede kestwuse määramine RM kompetentsi. Ent need, kui spetsiaalse iseloomuga eraforralised saated teostuwad tawaliselt niikui-nii wäljaspool RM normaalset kawa ja saateaega.

On rida teisigi

spetsiaalse iseloomuga saateid,

mis küll moodustawad saatekawa osa, kuid mis oma eriülesandelise laadi pärast on raskesti mahutatawad ülbhuwitawate saadete hulka. Niisuguste saadete näiteina nimetatagu põllumajanduslikke, terwishoidlikke, keeletunde, wabahariduslisi juhiseid, kooliraadiot j. m. s. Neile kõigile on ette nähtud saatekawa skeemis warem aeg, enne kella 10. Seejuures tähendatagu põllumajanduslike loengute puhul, et nende arwu on suurendatud senisest kahelt loengult kolmele nädala kohta. Seda wõimaldas eespool nimetatud loengute kestuse lühendus. Sama asjaolu wõimaldab mõnesuguisel määral loengute ildarwu suurendada ja seega teemasid weelgi mitmekesistada. N.-n. „rasket" muusikat aga kawatsetakse paigutada hilisemale ajale, mil kuulajate suurem hulk juba kuulamise lõpetab ja mil siis teadlikum muusikaharrastaja oma osa wõib walida.

Kogemused on näidanud, et intensiiwsem kuulamise aeg on kella 19—22-i. Sesse ajawahemikku kawatsetakse paigutada üldhuwitawa sisuga laenguid ja reportaashe, lugemistunde, kuuldemängu ja rahwalikumat muusikat. See saatekawa osa tahetakse kujundada

mitmekesisemaks ja waheldusrikkaimaks.

Soowides seda saatekawa osa anda wõimalikult pidewana, on ajawahemikust kell 19 kuni 22 wälja jätud kõik katkestawad erisaated, muu hulgas ka õige aja andmine ja päewaudiste ettekandmine. Õiget aega antakse pärastlõunati resp. õhtuti selle saatekawa alut ja lõpust, s. o. kell 19 ja kell 22. Päewaudiseid aga loetakse enne seda, kell 18.40, ja pärast seda, kell 22, wahetumasti pärast õige aja andmist. Need muudatused tohiksid üldist heakskiitmist leida. Hommikused päewaudised on ette nähtud kell 7.35.

Hommikuse audisena oleks nimetada

praktilist nõunannet perenaistele,

esialgu 3 korda nädalas, teisipäewiti, neljapäewiti ja laupäewiti kodumajanduskoja sisulisel korraldusel. Need saated koosneksid juhistest sisseostudeks, mõnest toiduretseptist, ettepanekust lõunamenüüks jne.

Samuti on audiseks seniste lastetundide arwu suurendamine kahelt neljale: senisele kahele lastetunnile tuleksid juure üks saade noorsoole, teine mudilastele.

Kooliraadio saated piirduwad sel õppeaastal ühe saatega nädala kohta, tuna uuest õppeaastast, s. o. sügisest peale, on kawatsus seda arwu haridusministeeriumi loodetawal heakskiitmisel, kahekordistada.

Need on peamised kawatsetud uuendused, mis teewad RM saatekawa painduwamaks, nõtkemaks, elawamaks ja seega loodetawasti ka paremaks, s. o. parajamaks, kuulajate huwidele, tarwetele ja sageli wäljendatud soowidele ja nõudmistele sobiwamaks.

Lõppeks mõni sõna sellest, kuidas RM kawatseb seda uut saatekawa skeemi täita, misjuures suunas teostada walikut ettekandeks hangitawa ja pakutawa materjali hulgast.

Wist on juba eespool öeldud kokkuwõte saatekawa uuendusest näidanud, et RM taotleb suurema elawuse ja waheldawusega ajawiitlikumat kawa. Sel sõnal ei ole meie juures õige parem tõlge. Ometi paneme tähele, et kogu maailmas on kerkinud teiste probleemide hulgas küsimus, kuidas täita töötawa inimese puhkeaega positiiwsete ajawiite wäärtustega. Üheks niisuguseks mõistliku ja mõnusa ajawiite wahendiks on kujunenud raadio. Me teame, et on maid, kus raadio taotleb esijoones rõhutatult õpetlike ja kasuwatuslikke sihte. Nii koosneb näit. jaapani raadio saatekawa kangelt üle poole saateaja õpetliku sisuga loengust, ja rootsi ringhääling korraldab terweid rahwaülikooli kursusi seeriate wiisi wastawa ala kirjanduse kättejuhatamisega, kirjalike töode ülesandmisega, nende kriitikaga jne. On wist pikemata selge, et need eeskujud meil ei ole jäljendatawad. See ei tähenda aga õpetliku wäljasulgemist RM saatekawast. Ei, meie püüdeks on sõite õpetlikku panna wiitlikkusse kuube ja puhtajawiitlikule anda wõimalust mõõda üleschitawat tuuma.

Eire-liri uue põhiseaduse alu

Vastasrind peab kuninga nime väljajätmist põhisea silmapetteks

Briti ei tunnusta uut põhiseadust Põhja-li

Dublin, 29. 12. (ETA) (Reuter) Iiri uus põhiseadus astus jõusse täna. Iiri wabariigi nimeks on nüüd Eire, kusjuures de Valera on nüüd peaminister. President walitakse kuue kuu jooksul. Tema palgaks on ette nähtud 15.000 naelsterlingit aastas.

Uue põhiseaduse jõusseastumise puhul oli täna katedraalis pidulik jumalateenistus. De Valera ja teised walitsuse liikmed sõitsid katedraali ratsawäe eskordi saatel. Suurtidel ja protestandiusulistel olid eraldi jumalateenistused. Uue põhiseaduse jõusseastumist tähistas salut 21 suurtükist, millele järgnes sõjawäeparaad. Rahwapidustusi ei olnud korraldatud. Kõigil walitsushooneil lehwis Iiri kolmewärwiline lipp, kuna äärmised wabariiklased olid heisanud oma peakorterile musta lipu.

Walitsuse häälekandja „Irish Press" kirjutab uue põhiseaduse jõusseastumise puhul, et sidemed Suur-Britanniaga kuuluwad nüüd furnud minewikku, ja et Eire on nüüd iseenda peremees. Seewastu Inglismaad pooldawa opositsiooni häälekandja „Irish Times" kirjutab, et kuninga nime wäljajätmine uuest põhiseadusest on tegelikult waid silmapete ja tähendab li jesteeki tunnustalakse wajaduse korr juhtumeil, kus kuninga nimetamine Valerale wacuulike ringkondade hää dependent" märgib, et uus põhiseadu malgi määral kodanike wabadusi. Tähtis on, et kasvandik korduva kõlblate otsustega, nii et tekiks vajadusest. Mehaaniline dressuu kui puudub lapse sisemine tahe.

J. Käis kõneles kooliuuenduse jundamisel. Eesti koolil on ülesand mokraatlikult väärtuslikke ühisko mokraatlik kasvatus tugib kahel individuaalsele ja sotsiaalsele are danik peaks teadma, kus ja missug ühiskonnas. Kasvatuse ülesandeks kes oleksid kõlbelised ja suuteli konda.

London, 29. 12. (ETA) (R ministeerium awaldas täna õhtul fo seaduse jõusseastumisega järgmise a Tema Majesteedi walitsus on kaalu on tekkinud uue põhiseaduse tagajärj riigi parlament kiitis heaks käesolewa mis astus jõusse 29. sk., Walitsus hale, et uus põhiseadus ei muuda I sest peale Eire, positsiooni Briti in Ka Tema Majesteedi walitsused Ka Uuel-Meremaal ja Lõuna-Aafrikas on walmis käsitlema uut põhiseadus Briti walitsus ei tunnusta aga, et Iirimaa, wõi mõni muu punkt uues mingisuguseid õigusi Põhja-Iirimaa sel wiisil muudaks Põhja-Iirimaa po Briti walitsus mõistab Eire ehk I ainult seda maa-ala, mis seni kan nime.

Rohkem lugupidamist algt

Pedagoogilistel päevadel kõneldi kooli- ja kasvatusk

Õpetajate liidu pedagoogiliste päevade esimesel päeval kõneles koolivalitsuse direktor V. Alttoa algkooli osast ühiskonnas. Kõneleja tuletas meele ütlust, et igal rahval on selline algkool nagu ta seda väärib. Selle väite tõepärasust näitab ka Eesti algkooli ajalugu. Teoorjuse päevini oli meie algkool ainult lugemaõppimise kool, teenides kiriku huve. Elu arenedes hakati algkoolilt nõudma juba rohkem. Praegu oleks soovida, et kõik algkooliõpilased lõpetaksid täie kursuse. Seni ei ole seda teinud 50 protsenti õpilastest. Kuna 90 protsenti meie rahvast peab leppima algkooli harigusega, siis tuleb osutada erilist lugupidamist algkoolile ja ta õppetöö korraldusele. Algkool on ümbruskonna barometeer ja õpetajaskonna kohus on, et ta näitaks võimalikult kõrget taset.

Mag. M. Meiusi kõneles harjutamise tähtsusest iseloomu kujundamisel. Inimese iseloom on tugev siis, kui suudetakse ohjeldada tu cbakõlblaid ja arendada tugeval kalduvusi saab „külge panna" ha gutades kasvandikku mitmesugu Tähtis on, et kasvandik korduva kõlblate otsustega, nii et tekiks vajadusest. Mehaaniline dressuu kui puudub lapse sisemine tahe.

J. Käis kõneles kooliuuenduse jundamisel. Eesti koolil on ülesand mokraatlikult väärtuslikke ühisko mokraatlik kasvatus tugib kahel individuaalsele ja sotsiaalsele are danik peaks teadma, kus ja missug ühiskonnas. Kasvatuse ülesandeks kes oleksid kõlbelised ja suuteli konda.

Kiviõlis jäi kaevandusetööde juhataja vagonettide vahele

Kolmapäewal, 29. dets., juhtus Kiviõli allmaa-kaewanduses raske õnnetus, mis on harukordne selle poolest, et õnnetusohwriks langes mitte kaewur, nagu see tawaliselt juhtub — waid kaewanduse töökoja juhataja Gustaw Hansing.

Juhataja jälgis isiklikult raudtee ehitustöid ega märganud kitsas käigus wiibides lähenewat weomootorit, mistõttu jäi kaewiku lae tugipostide ja mõõduwa mootori wahele, saades puusadest ja kogu allkehast raskesti muljuda ja põrutada. Appirutanud töölised toimetasid wigastatu kaewanduse ambulatooriumi, kust ta hiljem edasi toimetati Narwa haiglasse.

See on Hansingul lühema aja jooksul juba teine raske tööõnnetus, kuna alles kaks kuud tagasi mees jäi umbes samal põhjusel mootori ja kaewiku seina wahele, mille tagajärjel purunes parema käe luu, millisest wigastusest mees seni täielikult weel polnud paranenud.

Kuna kaewanduse käik, kus õnnetus juhtus, on kitsas, siis nõuab seal töötamine mootorite läbisõidu ajal suurt ettewaatust, kuna wastasel korral õnnetus paratamatuks ajutub. Kuna eriti tugewasti on muljuda saanud puusad, siis wõib karta ka selles piirkonnas lõunurde.

Ekskeiser Wilhe Saksamaale

Berliin, 29. 12. (ETA) teetseijt ringkonnist ei kinnitata ühe wälismaa lehe poolt toodud rele endine keiser Wilhelm olewat gasi pöörduda Saksamaale. San jawad, et kui keiser kawatseks tag kodumaale, siis walitsus ei waata sest seisukohast ja suhtuks temale kui 1918. aasta walitsus.

Kaitseliit kuivend külje all 180 h

Järwa malew sai mõni aeg te teeriumilt poligoni asutamiseks Pai ha raba, mis praegu on täiesti k inimest ei kanna. Poligoni rajamise seks ulatuslikumad kuiwendustööd, walminud eelkawandite järele. Esijo we kaewata üle 10 km pikkuses, pe poligoni lõpposas, mis moodustab meetri suurune maa-ala.

Poligonile peakraawide kaewami tada weel käesolewal talwel, kuna olemas wastawaid krediite ja kui l Kõrwalkraawide kaewamisele saadak kewadel.

Poligoniks antud maa-ala liig eeskätt lähedal asetsewast jõest, mil damist loota aga seoses Paide-Tar tamisega. Jõepinna reguleerimisele seks pöördus kaitseliit Paide linnaw küljе all ligi 200-ha. raba kuiwen märksa Paide niiskust ja parandaks korda.

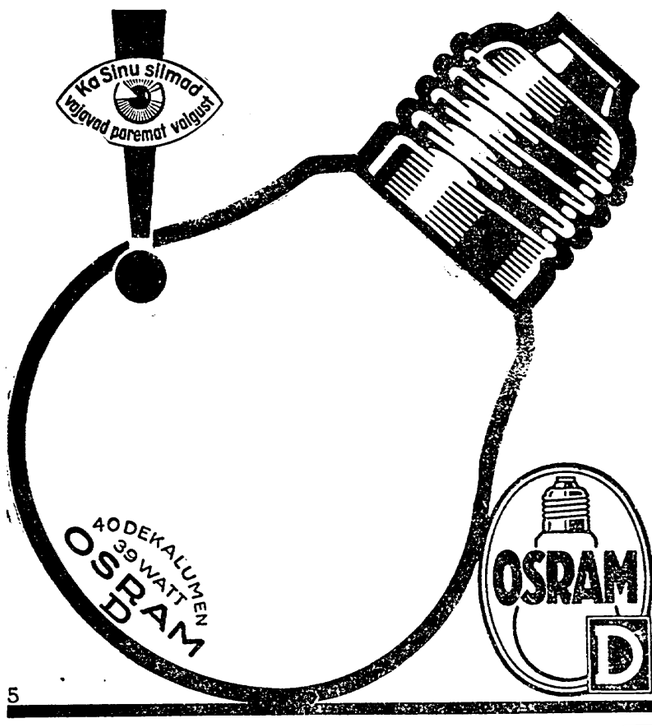

5

OSRAM-D

dekaluumen lamp vähese voolutarvituse tagatismärg

Pühadewahe

Tunneme wördlusjõna: pikk nagu pühadewahe. Jõulu ja nääri wahe ei ole aga kuigi pikk. Need paar päewa nagu kaowad käest ja olemegi uueaasta lävel. Mõnel mehel ei jõua õllenim ja wiinawing peast kadudagi. Nii et täppi läheb lendjõna: „Üks piha, piha alati, ei argipäewa olegi!"

Inimeste kõnelusedki piirduwad peamiselt pühadepidamise ainestikul. Naudteejaamas kohtad maalttulnukatega. Need on nagu kuidagi erksamad linlastega wörreldes. Metsad ja lumewäljad on mõjunud wärskendawalt.

„Kuidas maal oli?"

„Tore!"

„Lund palju?"

„Selle punduft ei ole."

„Õllemärg?"

„Wägew. Kere wöttis laiaks."

Samas saabub siledaks pöetud lõuaga onkel, kel hoopis teised huwialad. Ta terwitab elatanud naiskodanikku ja toob terwituſi paljudelt kristlikelt wendadelt ja ödedelt. „Meil oli mitu ilusat tundi," räägib maheda häälega onkel, „ja mu siida on rõõmus, et kiilwatud seeme on sattunud heale pinnale." — „Ka meie wõitsime linnas järawa jõulukuuse all weeta ilusaid hetki kristlikus rahus ja jõulurõõmus," räägib naiskodanik.

Agulis jälle uusi jutte:

„Kus pühade ajal käisid?"

„Mitte kuskil. Kodus olin kogu aja. Söin ja magasin. Paar päewakest kulub aastas marjaks ära: saab ometi ristiinimese moodi magada."

Mees haigutab wägewasti. Küllap tal kuluks weel mõni päewake puhkamiseks ära.

Kaks daami kesklinnas:

„Sind pole näha olnud mitu päewa?"

„Oo, meil oli tore wäljasõit!"

„Maale?"

„Jah. Onu tallu. See oli suurepärane sõit. Kaks korda lendajime saaniga kraawi. Kaotasin kinda ja ühe botiku."

„Mis ma näen: uus boa?"

„Minu mehe kingitus. Mis sina said?"

„Sõimata sain."

„Naljatad?"

„Tõsi, tõsi. Kogu piihade kestes oli meil kodus nagu sõjaseisukord."

„Kas ikka selle wäikese flirdi pärast härra Akelbergiga?"

„Mis siis muud. Mehed on ju nii imelikud. Ja oleks meie wahel midagi tõsisemat juhtunud ..."

„Arusaadaw: Akelberg on ju miisakus ise. Kas keegi rääkis siis su mehele ette?"

„Ei. Ta tuli ise peale, kui Akelberg mind koju saatis. Kartsin, et läheb duelliks. Astume siia sisse, ma räägin sõrmemalt."

Daamid kaowad kohwikusse.

Kaks majateenijat turul:

„Kuidas piihad läksid?"

„Mis nad läksid."

„Mis kingituseks said?"

„Mis ma ikka sain."

„Noh, midagi ja ikkagi said?"

„Wisati pruun kleidiriie kätte, aga et inimene enne ka küsiks: mul just sedawärwi kleit enne. Ja sina?"

„Ma ei wõi nuriseda. Meil proua sõitis juba enne piihi Tartusse, kingituste jagamine jäi härra hooleks."

„Kas see siis heldem?"

„Ma ei saa nuriseda. Andis raha. Näe, ostsin uue ridikiilli."

„Teie härra, noh, nagu noorem mees. Meil on wana kõbinas, ei näe sind isegi suurte piihade ajal."

Kirjakandjaga ajasin isiklikult wiiwu aega juttu:

„Teil oli wist palju wedamist?"

„Ärge küsigegi!"

„Kas rohkem kui läinud aastal?"

„Mitu korda rohkem. Raamatuid, ajakirju, pisipakke. Näib, et rahwas on hakanud palju rohkem lugema kui enne. Endistel aastatel oli pauna panna mõni üksik ajakiri, nüüd aga teisi terwe wärn."

„Üks kirjakandja wedas postikandamit tõukekelguga."

„Kuhu sa kelguga igale poole pääsed. Jäta kelk tänawale, poisid wiksiwad sisse — waat' siis sulle piihadekink!"

Kõiki piihadejutte ei jõua kirja panna. Pealegi on siin juttu piihadewaheajast. Mõtled, et wanaaasta on warsti lõpul ja uus algamas. Kõik kodanikud teewad tagasiwaate lõppewale aastale. Kuidas see oli? Mis ta tõi ja andis? Kel oli rõõmu, kel kurbust. Midagi ikkagi aasta kestes juhtus. Ja mis peamine asi? Wanemaks oleme jäänud jällegi aasta wõrra.

Wananewad inimesed ütlewad: „Küll need aastad on aga lühikesed. Nagu lennates kaowad." Plikad pistawad aga kõrgekontsadega kingad jalga ja kurdawad: „Kui ma kord juba sirgukõn suuremaks! Millal ometi saan nii wanaks, et pääsen oma loaga teiste inimeste hulka liikuma. Nüüd ole aga mammi silma all, olgu siis jõulud wõi uusaasta."

Ka poistel on aeg wisa mööduma. Hääle wõtab küll juba nagu mehe moodi, aga täismehele näkku ei ulata waatama. Kui wahwa oleks olla kahekümneiihe-aastane. Tõsta pomme wõi pista rinda, medalid tulewad mis robinal, nüüd aga kõnni isa käckõrwal, põlwpiiksid jalas.

Ärge kartke, noorukesed nobedad, küllap sirgute teiegi suureks ja igatsete tagasi nooruspäewi, mis on nii ilusad ja helged.

Ega ole wist kuigi palju selliseid kodanikke, kes olekſid lõppewa aastaga täiesti rahul. Talle pöörataksе selg nagu wanale tuttawale, kes on muutumud juba tüütawaks. Oodatakse ja loodetakse paremat uuelt. Ja nii see peabki olema. Kogu inimkond riihib ju aasta-aastalt ikka parenuse poole. Wähemalt tahetakse seda. Maailm ei muutu aga paremaks kui inimkond seda ise ei tee.

Aga noh, maailma parandamise juttu ajame argipäewil. Piihadewahe weedame mööduunud jõulurõõmu elewuses ja uueaasta ootuses.

Heini.

„Küll kuningas on suur ja arusaaja mees!"

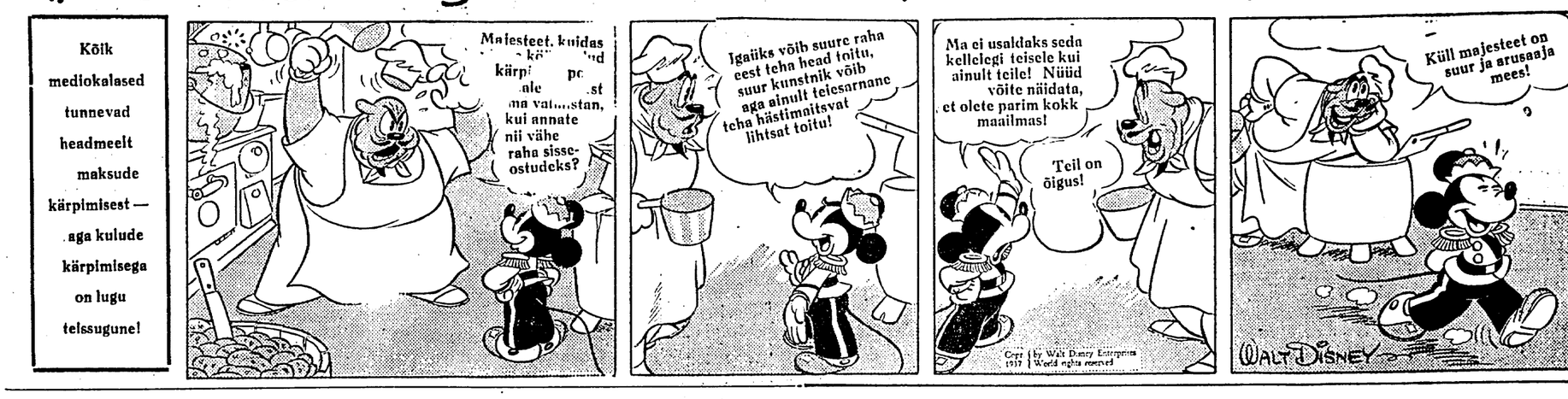

Dollarmiljardär Jumala armust

Kui suur Rockefeller oli wäike

Ei küsinud palka!

Septembri keskpaigani oli ta läbi käinud kõik Clevelandi (mille läheduses ta wanemad nüüd elasid) ärid. Siis otsustas ta minna sadama ettewõtteisse. Astus Hewitt'i ja Tuttle'i toiduainete weoärisse. Mr. Hewitt wöttis ta wastu ja kuulis, et ta ees seisis asjatundja raamatupidaja. Tuttle, noorem äriosanik, oli seni ise olnud raamatupidajaks, kuid ta wajas abi. Nõuda ütles mr. Hewitt Tuttle'ile, et noormehega wõiks ju katsetada. Imelikul kombel John ei küsinud, kuipalju talle maksetakse palka, ja mr. Hewitt ei hakanud ka sellest rääkima. Äriomanikud pidasid noormeest nähtawasti ainult praktikandiks. Noor abiraamatupidaja töötaski kolm kuud, enne kui ta suust tuli sõna „palk".

Kui John kontorist lahkus, waatas mr. Hewitt talle läbi akna järele ja nägi teda sügawtõsise näoga aeglasel sammul mööda tänawat edasi minewat, pea täis raskeid mõtteid. Niipea aga, kui John D. oli jõudnud ümber nurga, oli mõtlik noormees kadunud. Rockefelleri näole ilmus lai naeratus, ta hüppas ja tantsis mööda tänawat edasi.

Rockefelleri perekonnas peetakse teatawaid perekonnapühi, millal pargi lossil lehwib lipp. üks selliseid perekondlikke pühi on 26. sept., kuupäew, millal perekonna pea, John D. aastal 1855 leidis oma esimese kohe. 1905. aastal käis Rockefellerit terwitamas Clevelandi delegatsioon. Wastates delegatsiooni juhi terwituskõnele, ütles John D. järgmist:

„Mu perekonnal on tänu eriline piha. Te nägite lossil lippu lehwimas? Lipp terwitab ammumöödunud päewa, mida minu oma perekonnaga alati mälestan." See oli 26. sept. ühel õhtul 1908. a. öitis John D. saatjaga üle uue Clevelandi wiadukti. Korraga kargas ta lahtises autos püsti: „Waadake, waadake!" hüüdis ta ehatawalise ärewusega. „Kas näete toda kümnekordset maja? Seal alustasin mina oma karjääri neljadollarilise nädalapalgaga."

Esimene hommik äris

26. septembril läks John D. eineetanult otsemat teed ärisse. Tänawad old põuaga palawad ja tolmused, termometer näitas 82 kraadi Fahrenheiti järele ja niiske aur kerkis järwest ja jõest. Kuid noormees töttas kiirel sammul edasi, märkamata lämmatawat kuumust. Ta ei pöörnud ainust pilkugi teatri kuulutustulbale, millel teatati, et miss Kimberley, kõigi noormeeste unelm, esines täna õhtul Clevelandi teatris „Kameelia daamis". Lawa ei wõlunud noort, waga baptistlast ega ole teda wõlunud ka hiljem. Sadamakaile jõudes leidis ta inimesed olewat suures ärewuses öise tormi pärast. Kapten Wilkins oli mr. Hewitt'i kontori läheduses oma aurikuga õnnelikult randunud, kuigi ilma tüürita. Kuid jutustati, et suur aurik „Baltimore" oli hukkunud. Reisijad olid küll päästetud.

Uus raamatupidaja abiline otsas juba Hewitt'i kontori ees, kui mõlemad osanikud saabusid. Kohta otsides oli noor Rockefeller kõikjalt kuulnud kaebusi raskete aegade üle. Nüüd nägi ta raamatupidaja puldil hommikulehte ja ta pilk langes majanduslikule juhtkirjale. Artiklel oli kirjutatud lootusrikkas toonis. John luges:

„Wõrreldes mööduunud aastaga wõime ütelda, et äriolu paraneb päew-päewalt. Ettewõtlikkuse waim on kõikjal jälle hakanud tõstma pead. Kaliforniast woolab kulda maale, kas me pole õigustatud sellises olukorras waatama lootusrikkamalt tulewikule?"

John loeb piiblit

Kui õige! Tol õhtul noormees luges enne magamaminekut suurema hardumusega piiblit kui kunagi enne. Polnud kahtlust, et Jumal oli taewas! Ta oli oma kuuleka sulasega alustanud suurt tööd. Kuid noorur ei aimanud tollal weel, millised hiigelplaane taewal temaga oli waruks. Ta teadis ainult, et Jumala käsi juhtis maailma ja teda. John kustutas küünla ja heitis woodisse. Ta oli päewa ärewusest wäsinud. Kuid ta sosistas kaua: „Kummaline! Suurepärane! Asi läheb ülesmäge, John! Kuid ole nüüd ettewaatlik! Kuuled sa, ole nüüd ettewaatlik!" Nii ta wiimaks uinus.

ümberringi maal arenes osade haaramine tulewaseks Ameerika majandusdraama mängimiseks. Ohios käis ülikoolis 18-aastane Mark Hanna, waewalt 20-aastane Andrew Carnegie sai telegraafikontoris 35 dollarit kuus palka, 8-aastane poiste Thomas Edison õppis külakoolis. Kaks poliitikut — Sherman ja McKinley, kelle pärastine seadus pidi Rockefelleri trusti langetama, elasid Ohios, tehes ettewalmistusi kongressiwalimistele. Armour, pärastine tapatallide kuningas, töötas Kalifornias mäekaewurina, Havemeyer oli suhkruwabriku ametnik, Jay Gould oli alles maamõõtja, pärastine raudteekuningas Bail oli jookupoiss, John Pierpont Morgan õppis 18-a. noormehena Saksamaal ülikoolis. Kogu Ameerika oli täis tundmata noori poisse, kes pidid warsti täitma majanduselu tribüünid; looma Ameerikale suure, ennenähtamatu majanduslikn tõusu.

Mr. Hewitt'i käsi käis hästi. Tema töötas toiduainete weo alal, kuid mr. Tuttle hangeldas ka maadega ja talle endale kuulus mitu krunti ning majadeblokk ärisinnajoos. Noorema osanikuna töötas ta äris 2000-dollarilise aastapalgaga raamatupidajana. Noor Rockefeller töötas tema walwe all ja wöttis raamatupidamise kordkorralt täiesti üle.

Rockefelleri esimene isiklik raamatupidamine

Lisaks sellele hakkas uus ametnik üht wäikest tööd teise järel endale wõtma, arwutades ja nõudes sisse protsente, hoolitsedes parandustе eest, rääkides punseypade ja metallitöölistega, sõlmides nendega soodsaid leppeid ja nurides arweid. Wermontist tuli laadung marmorit raudteel, kanalilaewal ja järwelaewal. Prahikirjadega juhtus sageli wigu, millest aga äri juhid ei hoolnud. Uus raamatupidaja juhtis sellele härrade tähelepanu ja leidis weelgi wigu ka laewa prahtidest. Tal läks korda wigu firma kasuks parandada.

Kui Rockefelleril oli ühel päewal asjatoimetus naabrikontoris, heitis firmaomanik põgusa pilgu talle esitatud arwele ja küsis kassiirl arwe tasuda. Noor Rockefeller waatas talle otsa äärmise imestusega:

„Kas tasute alati arwed, ilma et waatakſite neid üksikasjaliselt läbi?"

Wana kaupmees naeris.

„Meil waatan mina kõik arwed täpselt järele ja alles siis tasume arwed," jatkas noormees.

Polnud ime, et aasta pärast kuulus pikaksuulisele, tõsisele noormehele kogu sadama usaldus. Teda himnati kui tarka, ettewaatlikku ja kokkuhoidlikku ametnikku.

Saabus talw. Weel ilma elas ja sõi John D. Rockefeller wanas kohas, waga ja lobisewa baptisticide juures. Ning weel ilma polnud Hewitt'i ja Tuttle'i kontoris noore Rockefelleri suust tulnud sõna „palk". Noil „wanuul häil ajul" töötasid noormehed sageli kuude wiisi palgata, et õppida tundma äriolu. Noore Rockefelleri rahatagawara oli kokku kuiwamas, oma korjandusest ta wõis elada weel ainult mõned päewad.

Wahepeal oli ta hakanud pidama raamatut ka isiklike kulude kohta. Päewast-päewa kandis ta sinna iga kulutatud sendi. Esimene sissekanne raamatusse oli „10 senti misjoni heaks". Hiljem on seda raamatut näinud isikud Rockefellerilt küsinud, oli ta need kulusummad sentides säilitanud mälestusena oma pärastiste suurte annetuste eelkäijatena?

Detsembris oli ta weel märkinud järgmisi kulusid sentides:

Pühapäewakoolile	5
Kingitus mr. Farrarile (waimulik) .	25
Misjonile	12
Kiriklikule ajakirjale	10
Kingitus pühapäewakooli õpetajale .	25

Kokku 77 senti kuus. Kuid ta polnud weel palka saanudki.

(Järgneb.)

Wälispoliitika horitsondi

Ohtlik streigilaine Prantsusmaal

Prantsusmaa on jälle haaratud laialdaset lainest ja sellega kaasas käiwaist sise- ning wälispo test raskustest, mis leiakſid maailma awalikkuse lasti rohkem tähelepanu, kui neid poleks warjat hadeks kogu maailmas tekkinud informatsiooni aeg ning suuremad ja „rahwuswahelisemad" s sed Kauges-Idas, Hispaanias, Palestiinas. T aga, et see Prantsusmaad nõrgestaw laine pääſt just pühiks, wajutades ärewa pitsati kogu Par teiste suuremate keskuste pühade-eelsele ning elule. Algas ta transporttööliste streigina, m haaras ainult umbes 100.000 töötajat ja mis sundis waid jalakäimisele umbes miljonit tööl päewas, on aga nüüd lewinud teistelegi alade hastesse, millel öieti midagi ühist pole tra asjandusega. Samuti linnade walgustuse, we tuse ja toiduainete kohalemuretsemise alade

Praeguse streigilaine iseloomustuseks on, wastu pole mitte ainult rahwafrondi koban waid ka sotsialistid. Solidaarseks streikijatega tunnistanud ainult kommunistlik erakond.

See asjaolu on pannud Prantsuse teisi walitsust ja ülbse riiklikult talitawaid ringkond mõtlema. Sest on märke, et praegune streik, m likult tahab areneda ülbstreigiks, on algu wälismaa näpunäidetel ja et teda juhitawat wälismaalt. Nimelt Moskwast j poliitilistel põhjustel.

Sellele wihjab tõsiasi, et streik puhkes Moskwast hakkasid kuuluma rahulolematuse hü wälisminister Delbos oma Kagu-Euroopa-m sõitnud edasi Moskwasse. Prantsuse komparte kandja kirjutas siis ja sellest kõneldi ka parte et Chautempsi walitsus „saboteeriwat Nahw pakti", tõrjuwat endast eemale „õelised Pra ja rahu põrad", ohwerdades need oma wa Eriti süüks pannakse Delbosile, et ta oma kom ei kõnelnud enam paktist Wenemaaga ega ko julgeoleku organiseerimisest, waid „awameelsete badest läbirääkimistest kõigi riikidega". Seejär ka teadjad ringkonnad Prantsusmaal ja ka w seawad streigi puhkemise tingimata ühendusse kartusega, et Prantsusmaa olewat teatawal distantseerumas Moskwast. Praegune olewat Chautempsile ja Delbosile, n.-ö. armastaja hoiatus tõrksale armastatule.

Ei saa ütelda, et see omapärane armuawal tekitanud Prantsuse juhtiwates ringkondades witud mõju. ühe riigi eluliste aladega ja mängimine wõib awaldada just wastupidist mõ niste teadete järele näib, et walitsus tahab se rahu ja korda jalule kas wõi oma pahempool laste sõpruse hinnaga ning on feletanud kelge et streikijatega ei saa olla läbirääkimisi nen miste täitmiseks seni, kui nad pole asunud uu Seejuures hakkab silma, et praegu on Pran kõigil juus sõjaminister Dalabier' nimi osanud kommunistlikku mõju täiesti hoida eemal nii et see nüüd wabatahtlikult streikijate ase asudes piinab streiki halwata. Paljud peawal dier'd nueks „tulewaseks mehe" Prantsusm praegune sotsiaalne kriis peaks muutuma ka t seks kriisiks, milleks ei puudu wõimalused.

Festimaa kuningas

Mihkel Aitsama ajalooline jutustus

26

HILINE KÜLALINE

Päike veeres metsa taha, aga põllul töötati veel hoogsalt. Rukis oli küll jalalt maas, aga sidumine ja kokkupanek võtsid aega. Tööga taheti aga täna lõpule jõuda ja homme abistada naabrit. Sest tunahomme nõudis mõis töörahva tervelt oma põldudele.

„Olge terveks appi tulemast!" ütles peremees ja tõstis viimse vihu kuhilasse.

Mehed ja naised kogunesid viimse kuhila juure, kust alustati ühiselt kojuminekut. Kraavikaldailt korjati pealisriided, mis kibeda töö ajal seljast olid võetud, sest mehed töötasid särgiväel ja linastes pükstes. Mõni oli visanud kübaragi peast.

Lauldes lahkus rahvas põllult. Kodus ootas juba toit laual. Pesti silmad ja käed karastavas kaevuvees. Kuigi raske tööpäev oli seljataga, tunti heameelt töö lõpu üle ja unustati väsimus. Räägiti külanalju ja püüti olla teravmeelsed. Tabava ütluse järele kostis lõbusat naeru üle õue.

Mai asus koju jõudes ema abistama. Mure puhul osutus töö ja toimetamine parimaks vahendiks. Siis polnud aega muretseda ega sellele mõtelda.

Külarahvas oli juba Põualt lahkunud, kui tallu sõitis ratsamees. See oli Kolu Tõnu. Ta oli tulnud Koselt ja tahtis Maiduga kokku saada.

Mai vaatas tulijat kambri nurga varjult. Ei saanud pimedikus esiteks aru, kas tulija oli oma-inimene või võõras. Kui aga koer raginal hakkas haukuma, oli tal õige aru käes.

Mai võttis tervituse vastu ja juhatas võõrale, kuhu hobust kinni siduda.

„Mõtlesin esiteks, et Mait tuleb koju," alustas Mai juttu. Oli kombeks, et oma-inimene külalise saabudes pidi jutuga algust tegema.

„Kas Maitu kodus ei olegi?" küsis Tõnu.

„Oleks pidanud juba olema, vist läheb tal mujal aega. Mõisast tulles on alati juba kodus olnud. Eks astuge toa poole."

„Pole vaja, täna ilus õhtu, ei tahagi tuppa minna."

„Tulge siis aeda ja istuge pingile, küllap Mait tuleb ka."

Noored astusid aeda. Pisuke see aed oli, aga pöösa varjul istuda sai.

„Teil juba rukkilõikus käes?" küsis Kolu Tõnu.

„Algasime täna ja lõpetasime ka," vastas Mai.

Külaline oli võtnud istet, kuna Mai jäi ta ette seisma.

„Kas rukkilõikusest väsinud ei olegi?"

„Kui terve nädal lõigata, siis muidugi annab tunda."

Tõnu vaatas Maiele ja mõtles, kuidas saaks tüdrukutki istuma.

„Mul jalad väsinud, ehkki sõitsin ratsa."

„Külalisele pakutakse ikka istet, tulgu ta jala või ratsa."

„Kas Mait tihti jääb hiljaks koju tulema?" küsis Tõnu.

„Pooleks ööks ajab enese ikka koju."

„Siis ma ootan. Tean, tal nüüd muidki asju ajada."

„Vahest kuulud sinagi ta kampa?" küsis Mai, ise aga kohkus sellise küsimuse pärast.

„Kas siinpool ollakse sellest teadlikud?" küsis Tõnu vastu.

„Mina üksi tean, teised külas ei tea."

„Siis võin sulle ütelda, et mul on sama asi. Vahest usaldad mind nüüd rohkem ja ütled, kuhu Mait läks."

Rukkilõikajad olid lõpetanud töö ... Foto M. Aitsam, jun.

„Enne ütle mulle märgusõna."

„Üks kõigi eest ja kõik ühe eest!"

„Õige! Nüüd usaldan sind. Mait pidi õhtul Kõlli Tooma ja Pauna Joosepiga kokku saama."

„Oleme mõlemad vandevennad. Meil pole saladusi teineteise ees. Ehk usaldad pingile istumagi."

Mai naeratas. „Miks ei või, kui minult rohkem ei nõuta."

Nüüd istusid pingil kaks.

Vanemad inimesed nägid külalise tulekut, nägid noorte aeda minekut. Kui tütar on juba abiellumisealine, siis pole meeskülalise vastu midagi. Vanad ei läinudki aeda, vaid kobisid aegsasti magama.

Juba laulis öölind ja ehavalgus oli kustumas. Aias pingil istusid noored ja ootasid Maidu kojutulekut. Nad vestlesid ühest ja teisest, kuni Mait saabus.

Mai läks õhtusööki vaatama. Mehed aga harutasid asju, millesse pühendati ainult vandevendi.

Kui Mai toast tagasi jõudis, meestel jutud räägitud ja Tõnu pas sadulasse, surus kätt Maiel ütles:

„Jällenägemiseni!"

Oli küll pime, aga ometi j keegi Põua talu aianurgalt lahkuja

MÕISA PÕLLUL

Terve vald oli kokku aetud.

Mõisa laialdane rukkipõld o hiigla sipelgapesa. Sajad käed sirpidega valminud rukkisse ja vihu järel tõsteti sidujate ette. mas koguti vihke kuhilasse.

Talgupäev oli ühtlasi ka pidu sest õhtul, pärast päevatööd, p mõisas talgulistele toitu, anti juu ja lubati tantsida mõisaõues. seja Zeibig oli täna nagu teisest ilmast: ta ratsutas küll mööda põ tegi kubjastele korraldusi, kuid a ki kurja sõna ega vandumist p kuulda. Kubjas Tõnule oli abiks kutsutud Ki kubjas Jaan; mõlemal oli tegemist, et juhatada gile tööd.

Rukkilõikajate seljataga istus torupillime mängis. Ta puhus pilli vahetpidamata ja p vaid siis, kui kustutas janu. Talguil oli laul lub ja seda õigust kasutati nüüd ohtrasti.

Kupjad koguni käskisid laulda, sest varsti vat kubernerihärra suure saatjaskonnaga ruk kust vaatama. Ka tulnud mõisa veel teisigi Tallinnast ja ümbruskonna mõisadest.

See oli haruldane nähtus, et kõrged kül olid huvitatud põllutööst ja tulevad lihtrahva vaatama, kuidas tööd tehakse. See teadmine t ärevust ja tõstis isegi töörahva tuju. Nüüd p see enam rukkilõikus, vaid talgud ja piduts ühtlasi.

(Järgneb

Riigihoidja lõpetas 5. riigikogu wolitused

Senise riigikogu varad, asjaajamine ja kohustused lähevad üle riigikantseleile

Riigikogu ametnikud ja teenijad viiakse üle sama palgaga riigikantseleisse

Senise 5. riigikogu juhatus

Wasakult paremale: sekretär J. Loosalu, sekretäri 2. abi O. Gustawsan, sekretäri 1. abi A. Tõllasepp, riigikogu asjadewalitseja prl. Lindemann, abiesimees L. Johanson ja esimees R. Penno.

Üleminekuaja seaduse § 6 põhjal riigihoidja oma otsusega 29. detsembrist lõpetas senise riigikogu wolitused, arwates 1. jaanuarist 1938. a.

Riigihoidja dekreedina 29. detsembril antud riigikogu majanduslik u tegewuse ja asjaajamise lõpetamise seaduse põhjal senise riigikogu wolituste lõppemisel lähewad riigikogu asjaajamine, warad ja waralised kohustused üle riigikantseleile. Riigikogu eelarwe krediitide saldo riigikogu wolituste lõpetamise päewaks kantakse üldsummana üle peaministri ja riigikantselei eelarwe alla.

Riigikogu wolituste lõpetamisega kaotawad kehtiwuse riigiasutuste koosseisude seadus riigikogu osas ja riigikogu wabateenijate koosseisude määrused. Riigikogu ametnikud ja teenijad wiiakse üle riigikantselei wastawatesse koosseisudesse nende seniste tasudega.

5. riigikogu, kelle wolitused nüüd lõpetati, waliti 21., 22. ja 23. mail 1932. a. üldise, salajase hääletamisega ja proportsionaalsel alusel, kusjuures kandidaatide järjekorda nimekirjas wõis muuta allakriipsutamisega. Neid sai kõige rohkem Jaan Tõnisson, kes kandideeris Tallinnas. Walimistel said erakonnad kohti riigikogus. (Sulgudes 4. riigikogu arwud):

Põllum.-kogude ja asumike ühine riihm	42	(38)
Rahwuslik kesserakond	23	(25)
Sotsialistid	22	(25)
Pahempoolsed töölised	5	(6)
Wenelased	5	(2)
Sakslased	3	(3)

Walimised teostusid majanduskriisi kõrgpunkti ajal, J. Teemandi riigiwanemaks olles. Oma esimeheks walis uus rahwaesindus Karl Einbundi (praeguse peaministri asetäitja Kaarel Eenpalu), abideks T. Kalbuse ja M. Martna (†). Kokku tuli 5. riigikogu 20. juunil ja 21. juunil tegi riigikogu esimees uue walitsuse kujundamise ettepaneku senisele riigiwanemale J. Teemandile. Kandidaatidel tekkisid aga raskused uue walitsuse majadusprogrammiga, kuna põllumeeste-kogud nõudsid kriisimaksu sissejeadmist ja riigiteenijate palkade radikaalset alandamist väljaweopreemiate sissejeadmiseks. J. Teemant loobus ettepanekust 8. juulil. Järgmiste kandidaatidena katsetasid järjekorras J. Tõnisson, prof. J. Ulnots, K. Einbund, J. Tõnisson. Wahepeal oli 17. juulil Tapal wabadussõjalaste päewal esimene Eesti poliitiline massilöömine, kus sai kannatada riigikogu liikmeidki. Meeleolu muutus üldiselt ärewaks. Wiimaks koostas uue walitsuse K. Einbund järgmises koosseisus: riigiwanem K. Einbund, majandusminister J. Zimmermann, kohtu-sisem. A. Anderkopp, wälismin. M. Pung, kaitsemin. A. Kerem, põllutöömin. O. Köster, haridusminister J. Hünerson, teedemin. J. Reinhold. Walitsus kinnitati ametisse 19. juulil, millal uueks riigikogu esimeheks K. Einbundi asemele waliti J. Tõnisson, abiks J. Soots.

See walitsus teostas palkade kärpimise ja mõned muud kokkuhoiu jammud. Kuna aga kesserakond ei pooldanud kawatsetud läbikäigumaksu ja importwaluuta maksustamist, kutsus ta oma esindajad walitsusest ära ning walitsus esitas lahkumisteadaande riigikogu esimehele ööl wastu 4. oktoobrit.

Kriisi tekkimine ja selle eellood ühenduses kroonikukutamise kawatsustega olid kütnud õhkkonna nii palawaks, et riigikogu ette kogunes umbes 1000-päine rahwahulk, kes kõik tahtsid pääseda pealtwaatajaina riigikogu koosolekule, millel walitsus lahkus, erakonnad jarjasid iiksteist ning „puhastati õhku". Neil päewil oli majanduskriis kõige terawam, tegutses must börs ja wõttis esimest suurt hoogu pärastine wapside liikumine.

Nüüd tehti walitsuse moodustamise ülesanded järjekorras T. Kalbusele, K. Einbundile, J. Teemandile, K. Konikule, K. Einbundile, K. Pätsile, J. Ulnotsale. Wiimane tahtis koostada rahwuslikku töökabinetti, kuid katse luhtus põllumeestekogude wastuseisu tõttu. Samal ajal korraldas juba üliõpilaskond Tartus poliitilisi meeleawaldusi, kus nõuti parteidewahelise lehmakauplemise lõpetamist.

Wiimaks õnnestus uue walitsuse koostamine K. Pätsil järgmises koosseisus: riigiwanem K. Päts, wälisminister A. Rei, majandusminister A. Jürman, põllutööminister A. Tupits, kohtu-sisiminister A. Anderkopp, teedeminister L. Johanson, haridus-sotsiaalminister H. Kukke, kaitseminister kindral A. Tõnisson. Uus walitsus kinnitati ametisse 1. novembril ja kinnitas deklaratsioonis oma otsust — hoida krooni kurssi. See töi lõhenemise põllumeeste-asumike ridades, kellest „noorpõllumehed" jäid osalisse opositsiooni. Walitsus wõttis oma kawwa ka põhiseaduse muutmise rahwahääletuse teel, kuna oldi jõutud weenduunusele, et niiwiisi enam edasi ei saa. Töötati wälja uue põhiseaduse kawa.

Uus kriis tuli aga juba peagi. 25. aprillil oli walitsus sunnitud esinema lahkumisteadaandega. Niiidse kriisi tagapõhjaks oli jällegi kroonikursi kukutamine. Riigiwanema kandidaatidena katsetasid: J. Tõnisson, K. Einbund, J. Ulnots, K. Einbund, A. Rei, K. Päts. Wahepeal tekkis niiid juba täielik ja ametlik lõhe „noor-" ja „wanapõllumeeste" wahel. Edasi katsetasid weel K. Einbund, T. Kalbus, A. Kerem ja K. Einbund, kuni wiimaks walitsuse moodustas riigikogu esimees J. Tõnisson ise, kuhjudes ministriteks: wälisminister A. Piip, majandusminister P. Kurwits, haridus-sotsiaalminister K. Konik, kohtu-sisiminister W. Rooberg, teedeminister O. Köster, põllutööminister J. Zimmermann, kaitseminister A. Kerem. Uus walitsus sai poolt 51 häält. Poolt olid kesserakond ja põllumeeste kogudest K. Einbundi juhtimisel lahtilöömid 25 „noorpõllumeest", wastu sotsialistid ja 17 „wanapõllumeest". Uueks riigikogu esimeheks waliti niiid jälle K. Einbund. Walitsuse ametisse kinnitamisel oli riigikogus ägedamaid sõnawõtte kui kunagi warem.

J. Tõnissoni walitsuse ajal toimus kroonikursi ülandaminc, mis sai Eesti majanduselu elustajaks ja wäljapääsuks raskest kriisist. Niiid tuli ka rahwahääletusele riigikogu poolt wastu wõetud uue põhiseaduse kawa, kuid liikati tagasi. Wahepeal oli suuri edusamme teinud wapside rahwaliikumine ja selle ninameeste poolt walmistatud põhiseaduse kawa wõeti wastu rõhuwa häälteenamusega rahwahääletusel sama aasta oktoobris. Sellele järgnes J. Tõnissoni walitsuse lahkumine ja K. Pätsi walitsuse ametisse astumine, kes likwideeris wapside ohtliku õõnestuskihutuse 12. märtsil a. 1934.

Esialgu jatkas 5. riigikogu oma tööd ka K. Pätsi walitsuse ajal, kuni ta läks suwe-waheajale. Senine esimees K. Eenpalu kutsuti walitsuse siseministriks ja peaministri asetäitjaks. Hiliisemal kokkuastumisel 1934. a. 2. oktoobril aga läkkid meeleolud riigikogus ärewaks ja riigiwanem lõpetas riigikogu istungjärgu. Hiljem anti dekreet, mille järele riigikogu oleks saamud astuda kokku ainult riigiwanema sellekohasel loal.

Pärast seda on käinud wahest koos weel ainult riigikogu juhatus, kes aga ka polnud täisarwuline. Praegusseni kuuluvad riigikogu juhatusse: esimees R. Penno, abiesimees L. Johanson, sekretär J. Loosalu, abid A. Tõllasepp ja O. Gustawson.

Jaapanlased lähenewad Tsingtaole

Linna ewakueeritakse kiires korras. — Hiinlased häwitasid telegraafi- ja raadiojaamad

Tsingtao, 29. 12. (ETA) (Reuter) Tsingtaod wapustas täna hommikul tugew plahwatus. Nimelt laskisid hiinlased õhku kaabid, mis ühendasid Tsingtaod Schanghaiga, Tschefuga ja Sasebogа (Jaapanis). Ka telegraafi- ja raadiojaamad häwitati. Täna lahkus siit neli Briti aurikut, et wiia põgenikke Schanghaisse. Paljud äriettewõtted on asunud ewakueerima oma hiinlasist teenijaskonda. Kõik jõukamad hiinlased lahkuwad rutuga linnast. Wälisriikide esindajad on asunud organiseerima wabatahtlike rühmi, et säilitada korda, sest Hiina wõimud ei suuda sellega toime tulla. Linnapea on awaldanud proklamatsiooni, milles kutsutakse elanikke ewakueeruma wõimalikult kiiresti, et wältida asjatuid ohwreid.

Schanghai, 29. 12. (ETA) (Reuter) Jaapani wäed, kes piki Tsian-Tsingtao raudteed on edasi tungimas Tsingtao poole, on juba jõudnud Weihsienini, kust nad püüiawad hiinlasi wälja liiia.

Jaapanlaste ultimaatum Shansi kubernerile

Schanghai, 29. 12. (ETA) (Reuter) Jaapani lennukid pildusid täna Lõuna-Schansi linnade kohal alla lendlehti, milles Schansi prowintsi sõjalisele kubernerile esitatakse ultimaatum. Kuberner peab ultimaatumi järele katkestama sidemed marssal Tschiang-kai-schekiga ja alustama läbirääkimisi jaapanlastega. Selleks antakse talle aega kuni homme õhtuni.

Restoran „ÜÜRNIK"
Tartu mnt. 12.
Tujukõllane
uue aasta vastuvõtt
Esinevad tuntuimad kabareejõud.
Lõpp keli 5 hommikul.

Uued trakid pidudeks alati üürile anda
Pikk tän. 15—4-a, telefon 440-91.
Sõuganc.

Uus Vene saadik Leedusse

Mosfwa, 29. 12. (ETA) (Tass) Nõukogude Liidu täiswolituslikuks esindajaks Leedusse nimetati Krapiwintsew.

Heinu on — aga kätte ei saa

Tänavu on põllumeestel suur mure heinte kättesaamisega. Suur lumi sadas külmetamata maale ning niiid madalamad heinamaad ei kanna hobust peal. Mitmel pool kantakse seletõttu niiid heinu sõlgu kuhjast. Teine hädа on heinte veoga. Teed on suure lume tõttu nii auklikud, et koorem ei taha kuidagi püsida teel piisti. Niiid oodatakse pikisilmi sula, mis muudaks teed paremaks.

Külmalaine Poolas

Warssawi, 28. 12. (ETA) Külmalaine püsib paljudes kohtades Poolas. Täna hommikul registreeriti külma Warsjawis 8 kraadi, Zakopanes 18 kraadi ja Wilno piirkonnas koguni 26 kraadi. Balti merel jäämassid on sulgenud jisfepääju Pucki jadamasse. Ka Wisla jõgi ja tema harud on osalt jääga kaetud.

Champagner
Lanson
Tunnustatumaid vahuveine alates 1760. a.
Saadaval igas paremas lokaalis ja allpool loetletud ärides:
TALLINNAS:
ED. HANSEN, Harju 25.
A. OKSENBERG, -S. Karja 17.
SÕJAVÄE MAJANDUSE ÜHISUS, Pikk 11.
W. TROON, Kullasepa 9.
TARTUS:
O. ARRAK, Võidu 4.
ESINDAJA
K/K Joh. Tusti
Vene 4, Tallinn.

Keres võitis Thomase

London, 29. 12. (ETA) Hastingsi maleturniiri teises woorus Keres wõitis A. Thomase pärast 33. käiku, Mikenas wõitis Tylori, Reshewski wõitis Fairhorsti ja Flohr wõitis G. Thomase. A. Thomas jattus Kerese wastu mängides ajapuudusse. Tal oli pärast kahe tunni möödumist tehtud ainult 33 käiku ja ta oli sunnitud alistuma.

London, 29. 12. (ETA) Hastingsi maleturniiril esimeses woorus poolelijäänud partiide lõpetamisel Alexander wõitis Fairhurst pärast 48. käiku ja Reshewski wõitis Mikenase. Partiid Tylor-Keres ja G. Thomas-Fine lõppesid wiigiga. Teises ringis partii Fine-Alexander jäi pooleli.

Turniiri seis on praegu järgmine: 1. ja 2. Flohr ja Reshewski, kummalgi 2 punkti, 3. Keres 1½ p., 4. Alexander 1 punkt ja üks partii pooleli, 5. Mikenas 1 punkt, 6. Fine ½ punkti ja üks partii pooleli, 7. ja 8. Tylor ja G. Thomas, kummalgi ½ p., 9. ja 10. A. Thomas ja Fairhurst, kummalgi 0 punkti.

Pidulik uue-aasta öö põhiseaduse maksmahakkamise tä

Riigihoidja raadiokõne kogu rahvale. — Tõrvikron — Ilutulestik pealinnas ja teistes keskustes. — Pidu nistused kirikutes ja palvelates

21 suurtükipauku Kadriorus

Eesti wabariigi uue põhiseaduse maksmahakkamist uue aasta ööl tähistatakse kogu maal erilise pidulikkusega. Hoopis pidulikumalt kui waremalt kawatsetakse pealinnas märkida uue aasta tulekut seega ka uue põhiseaduse jõustumist.

Põhiseaduse kehtimahakkamise tähistamise kawa on Tallinnas kujunenud järgmiseks:

Kell 22.50 min. hakkab Wabadusplatsilt liituma suur törwikuterongkäik Kadrioru suunas. Rongkäik moodustub kaitseliidust, tuletõrjest ja teistest seltskondlikest organisatsioonidest. Esialgu on teatanud oma osawõtust: Tallinna Majaomanike Selts, Tallinna linnateenijate meeskoor, üENiTO, wõimlemisseltsi „Sport", NMKü, Tallinna Töölismuusika ühing ja Isamaaliidu Tallinna osakond. Kokku wõtaks esialgsete andmete järele rongkäigust osa üle 2000 isiku. Wabadusplatsil liigutakse läbi Harju tänawa üle Raekojaplatsi läbi Wanaturukaela Wiru tänawat pidi Narwa maanteele ja sealt edasi Kadriorgu. Rongkäigu saatjateks kutsutakse kõik Tallinnas leiduwad sõjawäe, kaitseliidu, tuletõrje ja teised orkestrid. Rongkäigu tagasitee läheb Narwa ja Pärnu maanteed kaudu.

Kell 23.30 min. rongkäik riwineb Kadrioru lossi ees. Kogunemiskoha täpse asetuse määrab kol. Kanep. Rongkäigust osawõtjad peawad olema oma kohtadel kell 23.40, millal algab riigihoidja kõne.

Kella 23.40—23.57 riigihoidja kõneleb Kadrioru lossist oma kabinetist. Kõne antakse edasi ringhäälingu poolt ja waljuhäältajate kaudu Kadrioru saali ja Kadrioru lossiesisele platsile. Riigihoidja kõnele järgneb hümn kell 23.57—24.00 (kestwus umbes 3 min.). Samal ajal põhiseaduse maksmahakkamist tähistawad 21 suurtükipauku, mis antakse hümni kestwusel selliselt arwestusega, et wiimane pauk märgiks ära uue aasta saabumise momenti. Suurtükipaugud antakse Kadriorust ja neid annab edasi ka ringhääling.

Suurtükipauke annawad kas sõjawägi wõi kaitseliit, kus patareid olemas — kudes ja mujal, kus wõimal

Hiinnile järgneb w koosolek Kadrioru loss 5—10 minutit. Koosoleku

riigihoidja tul

Teda kerwitab kas kaitseliid pea, millele riigihoidja w häling annab reportaa likult koosolekult ja teeb te köned.

Kell 00.30 järgneb wa juures Kadrioru lossis. bariigi walitsuse liikmed ja daamidega.

Uue aasta ööl on pealin tik töstab eriti wälja Ka walgustawad kaks tugewat Hermani, Toompea lossi (

Kadrioru linnaosal skau ralduwad eriped.

Riigihoidja kõ kaudu ka Raekojaplatsile. S waljuhäältajate kaudu munsikat.

Teistes linnade wikkudes, samuti mundu lik, korraldatakse põhiseadus histamine wastawalt pealin maksuste piirides, kusjuures waljuhäältajate kaudu, kus sed seltskonna juhid soovi neid seda teha.

Tallinnas korraldatakse „Estonia" kontsertsaalis, ku ha. Aktuse kontsertosas c liidu koor. Awa- ja lõppsõ kindral J. Soots. Aktusekõ

„Tasuja" ühendusepidamisele

Jäämurdja anti rendile G. Sergo ja Ko laevaärile. — dab talvehooajalaurulaev „Aegnat"

Wiimasel wabariigi walitsuse koosolekul oli kõne all jäälõhkuja „Tasuja" Tallinna-Helsingi liinile rakendamise küsimus. Teatawasti meie laewaühingu Sergo ja Ko liinilaew „Aegna" ei ole warustatud jääkindlustusega, mille tõttu Helsingi sadamawõimud tegid takistusi „Aegna" väljumiseks Helsingist. Ka Soome oma liinide jääkindlustuseta laewad on käigust jäetud ära.

Wabariigi walitsus kuuldawasti on „Tasuja" rentimisega Sergo ja Ko-le selleks otstarbeks nõus, et wältida seisakuid sellel elawa liiklemisega liinil.

Sellekohase lepingu sõlmimist wecteede walitsuse ja Sergo ja Ko wahel on oodata lähemal ajal.

Teiselt poolt tunneb huwi ka Poola walits oli „Tasuja" mõnd nä sadama lahtihoidmisega.

Poola saatkonna ka susele juba tulnudki se

G. Sergo ja Ko au gu Tallinna sadamas re wel tahetakse laewa n Selle töö lõppemisel saa weel käesolewal talwe pidamisele Helsingiga is

„Tasuja" teeb „Aeg reisi Helsingi tulewal e lahkub Tallinna sadame

Pariis oli üldstreigi hädo

Avalike käitiste töölised panid töö seisma. — M veeta ja elektrita

Linnatöölised lõpetasid streigi

Pariis, 29. 12. (ETA) (DNB) Streigiorjus kõigi Pariisi ja ümbruskonna awalike käitiste kohta on ööl wastu kolmapäewa mitmesuguste käitisorganisatsioonide poolt heaks kiidetud ja seda otsust on pärast kesköösd mitmes kohas juba teostama hakatud. Hommikust saadik on

Pariis ilma autobusteta ja allmaarongideta, osalt ka ilma gaasita, weeta ja elektrita.

Peale selle streigiwad weel kõik mustusewedajad, tänawapuhastajad jne. Linnahaiglate teenijaskond on otsustanud ühineda streigiga kaheks tunniks.

Reuter teatab: Pariisi awalikes käitistes puhkenud streigi asjus oli

täna hommikul ministrite nõupidamine.

Sisseministril Dormoy'l on olnud nõupidamine ka Pariisi komandandiga kindral Bouret'ga. Paistab, et streigi jatkumisel astuwad streigi murdmiseks tegewusse ka sõjawäeosad. Peaminister Chautemps seletas pärast ministrite nõupidamist, et

seisukord on väga tõsine.

Walitsus on otsustanud streigile wastu astuda täie waljusega. Walitsus ei luba mingil juhul, et katkestataks tegewus aladel, mis on hädawajalised rahwa elule, ütles Chautemps.

Valitsus mobiliseerib töölisi

Pariis, 29. 12. (ETA) (Reuter) Pärast kabineti koosolekut teatati, et sustud lindlustada awalik kult, kui streigikäsku tagasi awalike käitiste töölised ja p See walitsuse otsusoon meen aastast, millal murti suur r bilisеerimisega.

Pariisi lin lõpetasi

Töökonflikt pole

Pariis, 30. 12. (sajatuhande linnatööline kogu liiklemist linnas, linnatööliste liidu woli tehti pärast pikka koo ametiühingute keskliidu andega oma läbirääkim moy'ga ja andsid wor linnatööliste nõudmisi.

Linnakäitistes algas mikul. Allmaaraudteel sõiduplaani järele. Ent lõppenud. Erawesühingu streik kestab weel edasi. ritega toimetawad ajale toiduaineid turgudele.

Juurepääsuteed Tallinna jäävabad

„Jüri Vilms" tuuakse Tallinna

Virtsu—Kuivastu vahel on juba kolm päeva peetud ühendust hobustega, kuna jäämurdja „Jüri Vilms" selle aja jooksul on seisnud Virtsu sadamas. Hobusetee on aga esialgu veel tähistamata, mis põhjustatud sellest, et keegi ei taha võimalikkude õnnetusjuhtude suhtes vastutust võtta endale. See küsimus loodetakse aga lahendada juba täna-homme ja siis tuuakse jäämurdja „Jüri Vilms" Tallinna, kuna viivitamisel jää Riia lahes võib muutuda veelgi tugevamaks, mistõttu jäämurdja omal jõul enam sealt ei pääse läbi ja vajaks mõne suurema „venna" abi.

Tallinna juurepääsuteed on esialgu veel täiesti jäävabad. Ainult Narva reidilt on seda nähtud, kuid esialgu ei tekita see mingisuguseid takistusi laevasõidule. Vee temperatuur on ka praegu veel üsna soodus. Hiiumadalal oli see eile +2,6 kraadi ja Tallinna madalal +2,3 kraadi. See laseb oletada, et lähemail päevil veel jää tekkimist oodata ei ole.

Loodetav ilm

reedel, 31. detsembril

Sõõi kestmise kiirusega, päeval kõwemaid põhjast läände pöördumaid tuuli. Pilwes ajutiste selginemistega. Kohati kerget lumd. Sõõi kuni 10 kraadi külma, päeval sisemaal kerge külm ja saartel ning rannikul temperatuur 0 kraadi ümber.

Briti armee uute p

Uued relvad on korda suurem

London, 29. 12. (E rald" teatab, et Briti arme wälja nuesüsteemilised püss kolm korda rohkem kui korda suurema kaliibriga. kuul olewat wõimeline läbi kattest ja plahwatades häv Leht teatab weel, et Bri praegu uurimas uute ke Need kergesuurtükid olen tanke.

Munade ekspor

Tänawu aastal on ek miljonit eelmise aasta 4 Rekordilisels aastaks nu 1935. a., millal ekspordi jaweetud munadest läks 22,3), Inglismaale 5,5 (2,5) miljonit muna.

Majanduslik ringvaade

Ilmub neljapäeviti

Kogemusrikkamalt uude aastasse

Eramajandus demokraatliku korra aluspõhi

Jaan Taklaja

Privatiseerimise ulatus

Heites põgusa pilgu lõppeva aasta majanduslikule olukorrale, peame kõigepealt ausameelselt tunnistama, et inimtööjõu rakendus Eesti praeguste tehniliste ja majanduslike võimaluste raamistikus on saavutanud kehalise töö alal maksimaalse ulatuse. Kriisi madalseisu ajastul, s. o. 1932, oli meil korra isegi ligi 25.000 töötut. Kui nüüdki vahete-vahel ei ole kõigil just 100%-list rakendust püsivalt, siis on see asjaolu tingitud ühelt jaolt hooajalistest võnkumistest, ja on teiselt poolt sõltuv sellest, et igas majanduslikus süsteemis tekib olukordi, kus mitmesuguseist asjaoludest olenevaist põhjusist siirdutakse aeg-ajalt ühelt tööalalt teisele ning seepärast ollakse sunnitud olema ka ajutiselt tööta.

Et aga Eestis on suudetud anda tööd ja teenistust kogu rahvale, osutub niivõrd suureks positiivseks teguriks, mille väärtusest ja tähtsusest saadakse täiel määral aru alles siis, kui tuletatakse meele endisi tööpuuduse-küllaseid aegu, või jälle ollakse neid sunnitud läbi elama uuesti.

Ja on päris kindel, et töömahu avardumine pole meil teostunud ainuüksi maailmamajanduse elavnemise tagajärjel ning väliskaubanduse suurenemise mõjutusel, vaid samavõrdselt ka nende majanduspoliitiliste abinõude tarvitusele võtu resultaadina, mida on aetud viimastel aastatel.

Eesti majanduspoliitikat hõlmavaks loosungiks on olnud: töömahu suurendamine, toodangu tõstmine, loodusvarade ulatuslikum kasutamine ning nende abinõude tagajärjel saavutatud majanduslike hüvede osasaamise õiguse laiendamine kogu töötavale rahvale.

Mainitud loosungitega pole leiutatud mingisugust uut Ameerikat ega Moosese salapäraseid raamatuid, vaid on reastatud ainult ammu tuntud tõed ning need võetud teostamisele loogilises järjekorras. Nende loosungitega ei ole tahetud majandusest ja rahast teha ebajumalat, vaid inimene, ja esijoones just töötav kodanik, on jäänud endiselt selleks keskuseks, kelle jaoks on majandus, ja kes peab teenima majandust, kuid mitte ümberpöördult.

Et see on olnud nõnda ja mitte teisiti, on sõltuv ja olenev sellest, et kui riigi poliitiline struktuur ja korrastus on rajatud rahvavalitsuslikule ning demokraatlikule põhialusele, siis ei saa teistele platvormidele nihutada ka majanduslikku süsteemi.

On juba riigikord demokraatlik ja põhiseadus seda kindlustab, siis ei ole tühiki võimalust selle riigi majandust ehitada eraalgatusest ja erakapitali osatähtsusest mööda minnes mõnele hoopis teisele kujule, näiteks ülekaalukalt riigikapitalistlikule alusele.

Kui demokraatlik printsiip nõuab kodanikelt iseseisvust, julgust, oma peaga mõtlemist ja kõiki teisi omadusi, mis kindlustavad inimsoole püsiva arengu ning igale riigile sisemiselt stabiilse olemuse, siis vastavalt sellele on kujunenud ka eraalgatus ja erakapitalism majanduses selleks, mis võimaldab kodanikel kütpseda tõelisteks demokraatideks.

Mis puutub meisse, siis seniste kogemuste ja deklaratsioonide kohaselt ei ole põhjust arvata, et meie demokraatlik valitsemissüsteem võiks majanduspoliitikas käia vastupidist rada. Esiteks ei mahuks see uuel aastal kehtima hakkavasse põhiseaduse raamistikku ja teiseks pole neid eralduvaid tendentse harrastatud põhimõttelisest küljest ka senise valitsemise süsteemi juures.

Et see on nõnda, selleks on omapoolse kinnituse annud veel jooksval aastal 14. mail majandusministri K. Selteri kõne, milles ta lausus järgmist: „Omal-ajal, kui valitsus asus ellu kutsuma teatavaid tooraineid töötlevaid ettevõtteid, siis avaldati arvamist, et see peaks olema erakapitali ülesanne. Meie juba siis teatasime, et valitsus ei kavatse tungida majandusellu kaugemale, kui see rahva ja riigi huvides tingimata vajalik on. Valitsus võttis endale vaid algatuse."

„Nüüd on valitsus selle deklaratsiooni kohaselt kaalunud võimalusi privatiseerida mõnda lähemal ajal valmivat ettevõtet, s. o. esineda erakapitalile ettepanekuga, võtta üle osa nende aktsiaid."

Kuna see deklaratsioon on antud valitsuse nimel, siis on ta vastav ka riigihoidja ning kogu valitsuse seisukohale ning seepärast autentne.

Aga kuigi seni pole riigi poolt asutatud ettevõtete privatiseerimise põhimõttest jõutud veel tegelikkuseni, siis ometi osutub antud deklaratsioon kohustuslikuks. Kuid mitte vähemal määral ka majanduspoliitiliste sihtjoonte fikseerimiseks ettevõtlikkuse alal, mis osutub tuleviku suhtes küllalt tähtsaks asjaoluks.

Seepärast võime majanduspoliitiliste suundade suhtes ütelda, et mööduv aasta on toonud vajalisel määral selgust, ja see selgus mahub täiel määral uue põhiseaduse raamidesse.

Ja on päris kindel, et kui eraalgatus ja erakapitalism võib täita talle määratud ülesandeid rahuldavais piirides, siis loob see tugeva aluse ka tõelisele demokraatlikule korrale.

Toodangu püsiv tõus

Asjaolu, et meil praegu kogu töötav rahvas on olnud aasta läbi püsivalt rakkes ja oma töökätele lisa toodi isegi Poolast, on mõjutanud loomulikult toodangu suurenemist.

Tööstuses on tõusnud tootmistegevuse aktiivsus 15% võrreldes möödunud aastaga, ületades seega kriisieelse taseme ¼ võrra. Tööstuses on tehtud jooksval aastal 83,3 milj. töötundi, 1936. a. 71,3 ja 1933. a. 45,8 milj. töötunni vastu. Tööstuskaupade väljavedu väärtuse järgi on suurenenud jooksva aasta 10-nel kuul 31,4%, tõustes 24,6 milj. kr-lt 32,3 milj. kr-le. Moodustades väljaveo osatähtsuselt 38% eelmise aasta 36% vastu.

Põllumajanduses on tänavu toiduteravilja toodang tõusnud 28% võrra ja karjasöödad 18%, sigade arv 57% — kokku loomühikute arv siiski vaid 3,2% võrra, sest hobuste arv on vähenenud 4% ja veiste arv 13% võrra, langedes 725.540-lt 633.340-le, mille juures aga lehmade arv on suurenenud 47.720 tk. võrra. Suurenemine seega peamiselt noorte sigade ja lammaste (11%) arvel. Praeguste hindade alusel on aga põllumajanduse turutoodang hinnatud 1937/1938. p.-a. 102 miljonile kroonile 90 milj. kr. vastu 1936/1937. p.-a. See tähendab põllumeestele enam rahalisi sissetulekuid 12 milj. krooni ulatuses, mis vastab peaaegu täpselt põllutöölistele makstud rahapalkadele 1936. aastal. Kuna aga vastavalt põllumajanduse sissetulekuile pole tõusnud põllumeeste muud otsesed väljaminekud, siis moodustab osa mainitud summast reaalse ostujõu reservi, mis majanduslikult osutub väga tähtsaks praegu, millal linnaelanike ostujõud toiduainete kallinemise tagajärjel on tööstusartiklitele vähenenud. Sellest aga selgub ühtlasi, kuivõrd tähtsa erikaalu omab meie majanduses põllumajanduse saak ning selle hind.

Tänavust suuremat sissetulekut põllumajanduses tuleb eriti hinnata veel seepärast, et see võimaldab põllumeestel muretseda põllutööriistu ja mud inventari, mis aitavad tõsta toodangut. Teatavaile tööstusharudele on seega turg jälle kindlustatud ja lõppeks vähendab see meie sissevedu nii toidu- kui loomasööda arvel. Et põllumajanduses on võidud suurendada toodangut, mis esijoones paistab silma sigade arvu juurekasvus, on soodustanud kahtlemata riiklik hindade kindlustamine. Sest teadmine, et igal juhtumil saadakse tasa tootmiskulud, ergutab ka suuremale produktsioonile.

Põllumajandussaaduste realiseerimise

alal loodi jooksval aastal lisaks eelmisel aastal asutatud „Võieksportdi" kõrvale tsentraliseeritud kujul „Eesti Lihaeksport" ja „Eesti Munaeksport" monopoliettevõtteina mainitud saaduste eksportimiseks ning teataval määral ka siseturu korraldamiseks. Põhimõtteks osutus rajada lihasaaduste, munade ja või müük niisugusele alusele, mis vähendaks tundvalt vahetalituskulusid ja hõlmaks väga suurel arvul oma liikmeskonda tootjaid. Avaldati arvamist, et eksporttapamajade liikmete arv võiks tõusta kuni 10.000-ni senise pooletuhande vastu.

„Eesti Lihaeksport" ja „Eesti Munaeksport" alustasid tegevust 22. veebruaril. Kuna seega pea lõpeb kahe suure asutuse ning põllumajandusele väga olulise tähtsusega ettevõtte esimene äriaasta, siis ühes sellega ka loomulikult selgub, kui kaugele on edenenud suure liikmeskonna kujundamise ettvalmistamise tööd ja missuguseid tulemusi on annud nende äriline tegevus. Sest sellest peab lõppeks selguma: kumb ühistegevuslaad põllumajandusele on tulusam, kas tsentraliseeritud või omaalgatuslik ning sellele baseeruv vabatahtlik liitumine ühistööks. Muidugi ei anna sellele küsimusele täit vastust veel üheaastane tegevus, kuid mõnele lootusele ja ootusele saab siiski juba rohkem reaalset tagapõhja.

Keskmeierei asutamine

Tallinna, mille ehitamise küsimuse tõstis päevakorda kohe aasta alul P. K. „Võieksport" ja milleks taheti saada riiklikku laenu, on jäänud seni teostamata. „Võieksport" juhtis tähelepanu asjaolule, et tema praegune keskmeierei ei võimalda täiesti laitmata saaduste valmistamist. Ka Tallinna linnaümbruse põllumeeste kavatsused uue keskmeierei ehitamiseks pole jõudnud plaanidest kaugemale.

Nähtavasti ei hakkagi Tallinna uue keskmeierei ehitamine enne tõelisemalt liikuma, kuni „Võieksport" on üleminekuajast jõudnud normaalsesse ajajärku ja saanud jälle oma kapitalidega peremeheks.

Palgaliste olukord

Palgaliste olukord ja nende reaalteenistus eraettevõtteis oleneb paljudel juhtumitel sellest, kuivõrd üks või teine ettevõte osutub rahvamajanduslikult tarvilikuks ning kuidas seda juhitakse. Väga palju oleneb eraettevõtlikkuses just juhtimisest ning ettevõtte omanike sotsiaalsest õiglustundest palgasaajate suhtes. Ja kui kõnelda palgaoludest eraettevõtlikkuses, siis ei saagi seda üldistada, vaid tuleb vaadelda esiteks üksikuid liike ja siis käitisi eraldi. Säärase vaatlussüsteemi juures selgub teinekord ütlemata suuri vahesid ja lahkuminekuid, iseäranis intelligentööjõudude palkades, vähem seevastu küll kehalise töö tegijate juures.

Sellest tingitult ongi nüüd üha süvenemas arvamine, et tuleks püüda minimaalpalkade kehtimapanemise poole, mis elujõulistele ettevõtteile ning otstarbekalt juhitud käitistele annaks normaalsed võistluse tingimused nendega, kes praegu ajavad läbi madalamate palganormidega ning seega löövad alla elustandardi.

Palgaliste teenistuse üldsumma ulatub 1937. aastal 87,5 milj. kr.-le eelmise aasta 73,7 milj. kr. vastu, tõus seega ümmarguselt 19%. Riigiteenijate palgatõus on olnud keskmiselt 13,4%, erateenistuses olevate kohta puudub ülevaade, kuid neid on siiski parandatud mõnel pool kuupalga suurendamise kujul, teisal jälle gratifikatsioonide abil. Tööliste palkade reguleerimised on sündinud peamiselt töötülide lahendamise komisjoni kaudu ning leidnud enamail juhtumeil mõlemaid pooli rahuldavaid tulemusi.

Üldiselt võiks ütelda, et töötasud on kohanenud teataval määral toodangu tõusule ja oleksid vahest võinud tõusta isegi rohkem, kui meil oleks rohkem oma ala spetse ning organisaatoreid, kes vähema jõukulutusega suudaksid saavutada tõhusamaid tulemusi. Sest just oma ala spetsid ja organisaatorid on need, kes aitavad palju kaasa toodangu suurendamiseks ning selle tagajärjel ka sellest osasaamise tõstmiseks kogu töötajaskonnale.

Võitlus elukalliduse

Aasta alul ja esimesel veerandil jatkuv välismaa toorainete hindade tõus hakkas avaldama teatavat mõju ka meie siseturul. Kõige nobedamad olid sellele reageerima tekstiili produtsendid. Aga ka teistel aladel oli suund hindade tõstmiseks. Kuna aga tollekordne hindade tõus näis olevat tingitud üha suurenevast spekulatsioonist välisbörsidel, siis võttis majandusministeerium ootava seisukoha ja manitses sellele jääda kuni olukorra selgumiseni ka meie tööstureil. Sellega taheti hoida liig järsku sisemise hinnataseme tõusu ja elukalliduse kerkimist. Sest kui hinnad järsku tõusevad, siis järgnevad sellele paratamatult ka palgad ning tagajärjeks osutub, et liig kõrgele kruvitud hinnatasemelt on küllalt raske hakata liilituma madalamale hinnanivoole.

Et tollekordne majanduspoliitiline suund on osutunud õigeks, seda on kinnitanud edaspidine areng. Ja et riigiametnike palkade reguleerimine sündis sügisel, millal välismaal algas püsiv hindade langus tööstustooraineile, siis suurelt osalt just selletõttu tõusis ka nende reaalteenistus, sest vastasel korral oleks see lisanud uut hoogu paljude artiklite hinnatõusule juba puht-psühholoogiliselt.

Sellest aga selgub edasi, et teinekord osutub väga tulusaks, kui ei satuta kohe ärevusse, vaid oodatakse olukorra selginemist ja alles siis astutakse vajalisi samme.

Sotsiaalküsimusi

Põllutööline, kelle tööjõu kaotus tööõnnetuse läbi on 15% või vähem ja kellele on pension määratud, võib iga-aastase pensioni asemel saada ühekordselt kümne aasta pensioni. Vastava palve otsustab töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna direktor.

Pensioni- või kindlustusseaduse alusel abisaajad võivad hoolekande korras ainelist abi saada vaid siis, kui nende pensionist või toetusrahast ei jatku eluülalpidamiseks.

Tööstusõpilaste pidamise määrus, mille järgi õpilaste pidamise loa annab kohalik tööoskusamet, hakkab kehtima 1. jaan. 1938. a. Loa nõutamiseks neil, kes seda veel teinud ei ole, on viimne aeg.

Käsitööstuskoja alla kuuluvad ka iseseisvad tööstusettevõtete pidajad nendelt tööstusaladelt, mis on arvatud meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse alla ja kes otsemaksu seaduse § 453 p. 3 alusel on vabastatud tööstusliku äritunnistuse lunastamisest ja kui nad ettevõttest saavad oma peasissetuleku. — Tööstusettevõtte mõiste määrab tööstusseadus, mille järgi väiketööstuse kohta käivad nõuded kohaldatakse käsitööstusele. See, kas käsitööstusettevõte valmistab saadusi vahetult tarbijaskonnale või mitte, ei ole mingi iseseisvuse tunnusmärk, samuti ka mitte see, kas ettevõtja on iseseisev saaduse turuhinna määramisel. — Tööandja ja töölise mõiste on määratud tööliste töölepingu-seaduses, tööliseks loetakse isik, kes töölepingu põhjal on enesele võtnud kohustuse tööandjale tööd teha, tööandjaks — iga füüsiline ning avalik- või eraõiguslik juriidiline isik, kellele tööline kohustus tööd tegema. — Vaidlused, mis on tekkinud käsitööstuskoja alla kuuluvuse suhtes, lahendab seaduse järgi komisjon, kuhu kuuluvad majandusministeeriumi, haridusministeeriumi ja käsitööstuskoja esindajad.

Pensioniseaduse alla kuuluvate isikute tervisrikked, mis on tingitud teenistuskohuste täitmisest või selle tagajärjel saadud haigustest, haavadest või vigastustest või neist tekkinud haigustest, tõendatakse selle asutuse või ettevõtte kirjaliku tõendiga, kus isik teenis tervisrikke tekkimise ajal. Iga teenistustervisrikke puhul, millele võib järgneda töövõime kaotus, tuleb koostada akt.

Pensioniõiguslike isikute teenistusest või töölt vabastamisel tervislikel põhjusil (haigus, vigastus, haavad jne.) tuleb need isikud enne vabastamist pensionikomisjonis läbi vaadata. Pensionikohusliku isiku, sellekohasel soovil või pensioni või ühekordse toetusraha avalduse esitamisel tuleb isik saata läbivaatusele pensionikomisjonile ka sel puhul, kui ta vabastatakse teenistusest või töölt mitte tervislikel, vaid muudel põhjustel.

Prahiturg

Prahiturul ei ole olnud erilisi uuendusi, turg püsib endiselt nõrgal tasemel. Mõnedel vedudel nõrgenesid hinnad pisut veelgi, kuna paranemist ei olnud kusagil märgata.

Argentiina-viljavedudel oli väga vaikne ja prahte ei olnud saada ka miinimumhinnaga. Nii siirdusid mõned laevad üle Austraalia-vedudele.

Ida-vedudel oli rohkem tegevust kui eelmisel nädalal, kuid hinnad püsisid endisel tasemel, makseti 2/ — kuni 2/6 üle minimaalhinna.

Läheda-ida-vedudel oli tendents endiselt nõrk ja tegevust vähe. Antratsiidilaadungist Nikolajevskist P.-Ameerikasse makseti 17/6 f. d., mis on väga lähedane möödunud aasta sama aja hinnale, 16/—. Vahemere-veod olid samuti nõrgad, rauamulla eest Bizertast Dunkirki makseti 10/—, Huelvast Londoni 11/6.

Süteveod Inglisest L.-Ameerikasse olid endiselt nõrgad, Rio de Janeirosse makseti 9/—, kuna Vahemere-hinnad veelgi nõrgenesid: Wales'ist Orani makseti 6/6, mis on madalam kui möödunud aastal.

Süteveod Inglisest Baltikumi püsisid endisel tasemel. Allpool toome mõned viimased tehingud:

14/1600 tn., söed, Boston-Odense, 6/6, jaan.;

28/3000 tn., söed, Dunston-Randers, 5/9, jaan.;

17/2000 tn., söed, Forth-Graasten, 6/3, jaan.;

18/2200 tn., söed, Ayr/Troon-Stettin, 6/9, jaan.

A. J.

Jõulueelsed müügid

Kui mõnel pool avaldati arvamist, et jõulueelsed müügid jäävad tundvalt väiksemaks möödunudaastasest, siis ei ole see pidanud siiski paika. Üldine äritegevus jõulueelseil nädalail on olnud küllalt elav, iseäranis aga olevat elavus ületanud ootused kirjandusturul. Suur nõudmine on olnud just algupärase kirjanduse järele. Nähtavasti on selleks aidanud tublisti kaasa väga elav ja intensiivne reklaam, mis tänavu tehti kirjandusele.

Kuna aasta jooksul pole olnud suuremaid pankrotte ja maksujõuetuks jäämisi, ning kogu rahvas on olnud töös ja teenistuses, siis selle tagajärjel on suurenenud ettevõtete tulud, palgasaajate üldsissetulek ning riigikassa laekumised, mis lõpptulemusena on rahuldanud kõiki selles piirides, mida Eesti tootmisaparaat kõigis oma alaosades on suutnud meie alles arenevate oskuste juures anda, ja seepärast võidakse käesolevast aastast rahuldustundega astuda uude lootuses, et aasta jooksul kogutud oskuste najal suudetakse vältida mõnigi raskus, mida uus aasta võib tuua jälle kaasa.

Rekordiline aasta põlevkivitööstuses

K. Luts.

Lõppev aasta on Eesti põlevkivitööstusele möödunud suure hoo ja tõusu märgi all. Niihästi põlevkivi enese kui ka õlitootmise alal on jõutud rekordilistele arvudele.

Lõplikke ja täpseid andmeid niihästi kaevanduste kui ka õlitehaste toodangu kohta saab teada hiljem, kui on avaldatud ametlikud statistilised arvud, aga kuna 11 kuu andmed juba on teada ja viimased detsembrikuu andmed juba ligikaudselt on hinnatud, siis võime nende andmete põhjal saada oluliselt õige pildi sellest hoost, mis valitses põlevkivitööstuses.

	1933.	1935.	1936.	1937.
	(1000 tonnides)			
Põlevkivitoodang	487	604	764	1.156
Põlevkivi õlitoomiseks	177	250	334	568
Toorõlitoodang	37	47	63	108
Bensiinitoodang (tonnides)	4605	6011	7480	12.950

Toodust näeme, et põlevkivitööstused on mõnd aastat kestnud statsionaarsest seisukorrast, kus toodeldi aastas ca 500.000 tonni põlevkivi ja umbes 50.000 tonni tooröli, on teinud suure hüppe ülespoole. Õlitoodangu suur tõus oleneb sellest, et „Esimeses Põlevkivi-Tööstuses" 1936. a. esimesel poolel käimalastud õlitehas 1937. aastal juba kogu aeg vahetpidamata töötas. Teiseks, et niisama vahetpidamata on töötanud ka õlitehas Sillamäel, ja viimati veel sellest, et 1937. a. alul hakkas käima suur uus õlitehas „Kiviõlis". Konstateerides seda tõesti tähelepanu väärivat tõusu, võime rõõmuga kinnitada, et põlevkivitööstuse pidev areng sellega veel pole lõpnud. Juba eeloleval, 1938., aastal läheb käima kolmas õlitehas „Esimeses Eesti Põlevkivi-Tööstuses" ja aasta lõpupoole uus tehas Sillamäel. Nii on 1938. a. oodata uut järjekorralist toodangu tõusu.

Rekordilist tõusu näitab ka põlevkiviõlide väljavedu. Kui veel 1936. aastal kogu väljavedu piirdus 18.000 tonniga, siis võib möödunud, 1937., aasta väljavedu hinnata juba 57.000 tonnini.

Bensiini tootlemine läheneb juba sisemaa tarvitusele. Viimane oli 1936. a. umbes 12.500 tonni ja on 1937. a. olnud arvatavasti 15.000 ton.

Tööstuse tehniline ja kaubanduslik edu on olnud tulus ka töötava personaali heaks käckäigule. Võrreldes 1936. a. esimese poolega on palgad 1937. a. suurelt tõusnud. Kui 1936. a. kevadel kaevurid „Eesti Esimeses Põlevkivi-Tööstuses" teenisid tüki töös päevas keskmiselt Kr. 3.30, siis on 1937. a. lõpul keskmine teenistus tõusnud Kr. 4.40 päevas. Tõus on seega üle 30%. Tõusnud on ka päevatööliste palgad. Kui õlivabriku päevatöölisted 1936. a. kevadel teenisid keskmiselt Kr. 2.08 päevas, siis on samal kohal nende teenistus nüüd tõusnud keskmiselt Kr. 2.50-ni. Tõus on seega 18%. Kuigi sellest palgatõusust oma osa on neelanud elukalliduse tõus, siiski elukallidus on kaevandustes tõusnud vähemat kui mujal, kuna elukalliduse kaks suuremat tegurit — kütte ja korterite hinnad on kaevanduses jäänud täpselt samale tasemele, mil nad olid varemalt. Tööstuse kõrgkonjunktuurist on seega ka töölised tunduvat tulu saanud.

Võime kohaliku tööliskonna eluhüvangu paranemist konstateerida veel teistel teedel. Vaatleme alljärgnevaid arve Kohtla-Järve kaevanduse-rajooni kohta.

	1934. a.	1936. a.	1937. a. lõpul.
Raadioaparaate	59	285	361
Jalgrattaid	487	741	1101

Kui siia lisada, et 1937. a. lõpul on Kohtla-Järvel valminud ja töölistele sisse kolimiseks kätte antud vastehitatud uued elumajad, kus on endale odava ülalusel leidnud üle 150 perekonna, ja kui on teada, et 1938. aastal ehitatakse juure veel 10 elumaja ja suur 12-klassiline koolimaja, siis on niihästi tööandjal kui ka töösaajal põhjust tunda rahuldust möödunud aasta kohta.

Siinkohal kirjeldatud sotsiaalolukorra paranemine pole toimunud üksi „Esimeses Eesti Põlevkivi-Tööstuses", vaid olukorra paranemine on toimunud kõigis kaevandustes ja õlitehastes.

Märgime lõpuks veel tööliste juurekasvu põlevkivitööstustes:

	Tööliste arv		
	Kaevandustes	Õlitehastes	Kokku
1935 a.	2.110	460	2.57
1936. „	2.900	760	3.66
1937. „	3.600	1.500	5.10
1938. (arvatav)	4.200	1.800	6.00

Oodata võihinna langemist

Londoni võiturul seisukord vaikne

Karjasaaduste hinnad Londonis 23. dets. 1937. a.

VÕI:

Londonis:

		sh per cwt
Daani	155	kuni —
Uus-Meremaa	113	„ 114
Hollandi	114	„ —
Leedu soolata	115	„ —

Manchesteris:

		sh per cwt
Daani	156	kuni 159
Rootsi	144	„ 146
Soome	144	„ 146
Eesti	128	„ 130
Läti	128	„ 130

Londoni võituru seisukord on vaikne. Hinnad on jäänud püsima eelmise nädala tasemele, kuid üldiselt on märgata teatavat lõdvenemist turu seisukorras. On arvata, et pärast pühi hinnad langevad, arvestades suurenevat sissevedu asumaadest ning veidi väiksema tarbimisega jaanuaris ja veebruaris. Toodang asumaades on üldiselt suurem kui läinud aastal samal ajal. Seevastu on juurevedu lähemate nädalate vastu umbes niisama suur kui eelmisel aastal. Võikogused külmutusmajades on aga õige tunduvalt väiksemad: 18. detsembril oli külmutusmajades 92.000 tsentnerit võid, võrreldes 357.000 tsentneriga 1936. a. ja 169.000 tsentneriga 1935. a. samal ajal. Seega on võitagavarad Inglismaal jäänud rekordilise madalseisuni ning need katavad ainult poole nädala tarbimist. On arvata, et võihinnad üldiselt püsivad tunduvalt üllal läinud aasta taseme.

PEEKON:

		sh per cwt
Daani	96	kuni 100
Rootsi	92	„ 94
Eesti	88	„ 90
Leedu	86	„ 90
Poola	86	„ 90

Peekonituru seisukord on väg kindel ning hinnad parimaile sortidele o 1—3 sh võrra tsentnerilt. Suurem nõudmine oli loomulikult tingitud pühade-eel seist ostudest, kuid ka osaliselt väiksemas pakkumisest Inglise peekonile. Võimalik et peekonihinnad pärast pühi veidi lõdvenevad.

MUNAD:

Daani — 16½ l-bs 17/6 kuni — sh pe 120 tk.; Belgia — 15½ l-bs 15/6 kuni 15/ sh per 120 tk.

Munadeturul seisukord on kindel, kun sissevedu on vähenenud. Hinnad on üheraduses sellega näidanud tõusu. Nõudmin on hea.

Aasta vahetusel saadavad Eesti laevade juht- ja meeskonnad tervitusi kodumaale ja omastele järgnevaist kohtadest maailma meredel.

Laevade arvatav asukoht 31. dets. 1937. a.

A.-l.: **Alev** — Bayonnes; **Arkturus** — Hangös. M.-l.: **Baltica** — Kopenhaagenis. A.-l.: **Baltonia** — Gefles; **Barmor** — Methilis; **Begonia** — Klaipedas; **Borghild** — Katekati väinas teel Vestervikki. M.-p.: **Diene** — Kopenhaagenis. A.-l.: **Eestirand** — Londonis; **Eha** — teel Stettinist Danzigi; **Elna** — Glasgow's; **Eos** — Danzigis; **Harjurand** — Sundsvallis. M.-p.: **Helene** — Fredriksundis. A.-l.: **Helios** — Newcastles; **Hermes** — Svanseas; **Hilda** — Biskaia lahes teel Arcachoni; **Jonita** — Danzigis; **Julia** — Newcastles; **Juss** — Glasgow's; **Juta** — Bordeaux's; **Järvamaa** — Tyne Dockis; **Kadli** — Bonas; **Kadri** — Cardiffis; **Kai** — teel Hamburgist Stettini; **Kaida** — Montroses; **Kajak** — Põhjameres — teel Piräussi; **Kalarand** — Bougies; **Kalev** — teel Sousast Londoni; **Kastor** — Grangemouthis; **Keila** — Atlandi ookeanis — teel Rotterdamist Buenos-Airesi; **Keri** — Pomaronis. M.-p.: **Kodu** — Kopenhaagenis. A.-l.: **Kodumaa** — teel Tallinnast Rotterdami; **Koidula** — Hullis; **Kotkas** — Biskaia lahes — teel Glasgow'sse; **Kulda** — teel Blythist Vahemerre; **Kuressaar** — teel Sfaxist Dunkirki; **Leeni** — Gotlandi lähedal — teel Inglismaale; **Lenna** — teel Gdyniast Stokholmi; **Leola** — Oxelsundis; **Liina** — Koivistos; **Linda** — Kristjansundis. M.-l.: **Läänemaa** — Odenses. A.-l.: **Maia** — Cibraltari väinas — teel Genoasse; **Mall** — teel Gdyniast Garstoni; **Maret** — Tyne Dockis; **Margo** — Hullis; **Mari** — Gdynias; **Maria** — Skageraki väinas — teel Tallinna; **Mars** — teel Norresundetist Gdynia; **Marta** — Antverpenis; **Merisaar** — teel La Speciast La Gouletti; **Merkur** — teel Warburgist Danzigi; **Minna** — Dagaris; **Naissaar** — Setubalis; **Nautic** — teel Alčiiri; **Nemrac** — Hullis; **Olev** — Rochefordis; **Osmussaar** — teel La Goulettist Werkingtoni; **Piret** — West Hartlepoolis; **Polaris** — Danzigis; **Pollu** — Udevallas; **Pomaron** — teel Inglismaa Daani; **Pärnu** — Londonis; **Põhjarand** — Igesundis; **Regulus** — teel Riiast Ger seysse; **Saturn** — Gotlandis; **Sigrid** — Kotkas; **Sulev** — teel Sfaxist Corki; **Taa** — teel Kotkast Londoni; **Tiiu** — Danzigis; **Toomas** — teel Rootsi; **Torni** — te Talilinnast Cardiffi; **Tõnu** — Hullis; **Uba** — Sundsvallis; **Uhti** — teel Caftourdi les'ist Cardiffi; **Uranus** — Danzigis; **Ve** — Malmös; **Viiu** — Lissabonis.

Tallinna fondibörs

30. detsembril 1937. a.

Diskont	Tšekid			Ostjad	Müüj
2	London	1	£	18.11	18.
1,5	New York	1	$	3.61	3.6
4	Berliin	100	Rmk.	145.90	147.7
	(kliiring)			145.00	147.
3,75	Helsingi	100	Smk	7.98	8.
2,5	Stokholm	100	Rkr.	93.40	94.
3,5	Kopenhaagen	100	Dkr.	80.85	82.
4	Oslo	100	Nkr.	90.95	92.
6	Riia	100	Latti	71.40	72.
6	Kaunas	100	Litti	60.70	62.
2,5	Amsterdam	100	Guldn.	201.00	204.
3	Pariis	100	Pfr.	12.26	12.
2,5	Zürich	100	Sfr.	83.55	84.
2	Brüssel	100	Belgat	61.30	62.
5	Milaano	100	Liiri	19.00	19.
4,5	Varssavi	100	Zlotty	68.60	70.
3	Praha	100	Tšekr.	12.69	12.
3,5	Viin	100	Sillingi	68.50	70.
6	Danzig	100	Guldnat	68.60	70.
1	gr puhast kulda				

Väärtpaberid	Nominaalväärtus		Ostjad	Müüj
6% Eesti Hüpoteegi Panga pantlehed		100.—	90	
1927 a. 7% Välislaen (dollarites)	$	1000.—	3650	37
5% Eesti Maakrediitseltsi pantlehed		100.—	96	

9-liikmeline meremehe-perekond N. Wenest Eestisse

Kauge-Idas kaotas teenistuskoha, kuna oli Eesti alam. — Vladivostokis elab rohkesti eesti meremehi. — Kaukasuse eestlastel puuduvad objektiivsed andmed kodumaa kohta. — Jõulupühad veedeti Leningradi vaksalis. — Õhukeses suveriietuses sõideti kodumaa talve kätte

Lapsed pidasid lund imelikuks puuvillaks, mis teeb sõrmedele haiget!

Narwa jaama laadu saabus Kaukasusest Eestisse rannaföidukapten, 40-a. Danil Sander üheks 31-a. naise Welli, poegade Roberti ja Arturiga, tütarde Lilli, Angelina, Rosa ja Lindaga ning 72-a. ema Elisabetiga. Lapsed on kõik alaealised, wanim poeg on 12-a. ja noorim laps, tütar, alles aastane. Narwas paigutati perekond karantiini, kus nad wiibisid päewa. Kolmapäewa õhtul föitsid nad edasi Tallinna, kus neil elawat sugulased.

Kõnelusel optantidega selgus, et nad on elanud juba pikemat aega Wenemaal. Wana Sander olewat föitnud Kauge-Idasse juba 35 a. tagasi, kui poeg oli päris poisike. Nad on pärit Saaremaalt. Waatamata sellele, et Danil Sander on wiibinud peaaegu kogu oma elu wöörsil, ta kõneleb weel laitmatult eesti keelt, kuigi tugewa Saaremaa murrakuga. Lapsed oskawad samuti hästi eesti keelt. Segadus tuleb ainult unte Wene oskusfõnadega, sest wastawat oskusfõna emakeeles nad ei oska. Ka meremehe naine on rännanud oma wanematega kodumaalt wälja wäikese lapsena, mispärast temal on weelgi kastinamad mälestused kodumaast kui mehel.

D. Sander on lõpetanud Wladiwostokis merekooli ja föitnud rannaföidu kaubalaewadel kaptenina kuik aastaid. Nagu S. kinnitab,

olewat Kauges-Idas Nõukogude Wene teenistuses rohkesti eestlasi meremeestena.

Enamus neist on lõpetanud ka Wladiwostoki merekooli ja föidawad kaptenitena kaubalaewadel. Paar aastat tagasi tuli wastaw korraldus, et Nõukogude Wene kaubalaewade juhtkond peab olema Wene riikkondusles. Et ehasi teenida, siis paljud astusidki Nõuk. Wene alamaks. Pärast selle formaalsuse täitmist wõisid eestlastest-meremehed jälle jatkata tööd. Sander aga ei astunud Wene riikkondusse, mispärast ta kaotas teenistuskoha ja oli sunnitud otsima tööd muudel aladel.

Mitmesugustel põhjustel ta föitis 1935. a. Kaukasusesse, kus perekond asus elama Mustamere ääres asetsewasse Tuapsi sadamalinna.

Sõrafõidu tähtsaimaks põhjuseks oli asjaolu, et S. oli wälismaalane. 20. dets. ta sai kätte wastawa loa wäljasõiduks. Jõulukuupäewal jõuti Kingissepp, kuid seal selgus, et wormiwea tõttu nendel pole wõimalik pääseda jõulusid pühitsema kodumaale.

Nimelt pnudusid wäljasõiduloal laste pildid.

Wanemad olekšid küll pääsnud edasi, kuid lapsed olekšid pidanud siis maha jääma. Seepärast tuli perekonnal sõita tagasi Leningradi, et lahendada seal tekkinud takistus Eesti konsulaadis. Nii jõutigi esimese pühapäewani Leningradi. Konsulaat oli aga pühade puhul suletud, mis sai ettenähtamata takistuse. Kolm päewa, seega kogu pühade aja, tuli perekonnal wiibida Leningradi vaksali ooteruumis. Wäikeste lastega olnud seal wiibimine küllaltki raske. Kuigi ooteruumi ahjus oli peaaegu alati tuli, polnud ruum sugugi soe, sest inimesed käisid ustest ja lasid sooja wälja. Leningradi jaamaülema eriloal lubati neid elada ooteruumis, sest tawalise korra järele aetud sealt kõik inimesed kella 2 paigu ööst wälja.

Nagu S. jutustab,

elawat Kaukasuses rohkesti eestlasi.

Nii olewat Sotschi sadamalinnast lõuna pool, nelja tunni tee raudteel nende wiimasest elukohast eemal, mitu suurt Eesti küla. Sealsed eestlased on aga Nõukogude Wene alamad. Kodumaale waewalt sealt keegi tuleb, sest Kaukasuse eestlastel puuduwad objektiiwsed andmed elu-olu kohta kodumaal. Kardetakse nimelt töö pundust, mispärast ei usaldata wõtta ette pikka sõitu.

Sanderi perekond oli toonud kaasa ka wähemal määral mitmesugust majakraami. Riietus nendel polnud aga wastaw meie talwele. Perecma üteleb naeratades, et eks oleme juba unustanud kodumaa talwe. Kui nad föitsid Kaukasusest wälja, olnud seal täiesti soe.

Lilled õitsennd ja linnud laulnud.

Tänawu olnud üldse haruldaselt soe sügis. Lapsed joosnud kuni wiimse ajani palja jalu ja õhukeste riietega wäljas. Kui föitsid teele kodumaa poole, wäikesemad lapsed, kes polnud lund üldse näinud, ei tahtnud kuidagi jääda magama. „Surusid aga ninakesed wastu waguniakent ja ootasid, millal näewad walget lund, millest mina lastele kõnelesin," jutustab ema. Lapsed alul ei olewat osanud ette kujutada, et lumi on ikka külm. Wäike tütar imestanud, et

miks lumi teeb haiget, kuigi on puhas ja walge kui puuwill!

Lapsed tahtnud minna Narwaski tänawale, kuid suweriietuse tõttu polnud see wõimalik. Tütarlastel oli seljas ainult õhuke sitsiklcidike, kuna poistelgi polnud palitut. Istusid mudilased kõik kõdewa ahju ees ja kõbistasid Kaukasusest kaasa wõetud kastanieemneid. Aastane maailmakodanik lutsutas aga enesega rahul olles lutut wannema põlwel ning uinus siis.

Wanemad lapsed olid ikka ristitud waimuliku kombe kohaselt, kuid kolm nooremat olid niisama registreeritud, sest Kaukasuses polewat olnud selles rajoonis waimuliku. Ema lubas aga lapsed ristida kohe, kui jõuawad juba elu wäikesi kodumaal korraldada. Wanema lubas Tallinnas minna kirikusse, et kuulata elawat jumalasõna.

Wandinimesel tekkisid pisarad silma, kui hakkas kõnelema kodumaast ja lapsepõlwest.

ütles, et nüüd ta alles saab aru, pärast 35-a. kodumaalt eemalolekut, kui wäärtuslikud on laulusõnad: „Mu isamaa armas, kus sündinud ma..."

Suure arwu mudilaste isa on ise heas tujus. Ta loodab ehitustöölisena leida pealinnas kohe tööd. Meremehe paberid on tal jäänud kõik Wenemaale, kuid see ei tee talle muret, sest tarwidusse korral saab sellest üle ekfamiga, sest merekoolis õpitud teadmistele on praktikaaastad toonud teadmisi juure, nagu ta arwab.

Ka Ukrainast tuli eestlane kodumaale

Narwa saabus koos Kaukasuse eestlastega ka 36-a. Otto Raid, kes elas wiimasel ajal Ukrainas. Narwast föitis Raid edasi Jõgewale, kus tal elawad sugulased.

Suri Järwamaa „prohwet"

Keppidega küsiti nõu. — Traagikoomilisi juhtumeid härgwasika müümisel ja maja ehitamisel

Järwamaal Wajangu walla Aawere külas suri maakannas üldiselt tuntud mees — „prohwet Gustaw Schreiber, Jüri poeg" —, nagu ta end ise nimetas.

Schreiber tegutses Järwamaal oma usu kuulutamisega ning tema tegewuse õitseaeg oli 1920—1921. aastal, kus tal oli Ida-Järwamaal rida jüngreid ja poolehoidjaid. Siis tegi mees wea: kuulutas ette täpselt päewa ja tunni pealt oma surma ning sellele warsti järgnewat maailma hukumist. Mõlemad pöörettähendawad sündmused pidid aset leidma juba 1921. a. Kuna aga kumbki ennustusist ei täitunud, pettusid prohweti austajad ja mees jäi warsti peaaegu üksi.

Schreiber aga ei loobunud oma usu kuulutamisest ning waimuliku tegewuse tagajärjel jäi unustusse ajalik elu ja tegewus, nii et S. kasutamisel olew rendital kaswas üleni föötti ning tänawu suwel wallawalitsus wõttis prohweti käest talu ära ja andis uuele omanikule. Pärast maatameheks jäämist hakkas Schreiber rändjutlustajaks ja toitis end lahkete inimeste käest saadud lõuna- ja õhtusöökidest ning annetustest, kuni lõpuks jäi töbiseks ning toimetati wanadekodusse, kus ta waikselt ja tähelepanematult hinge heitis.

Prohwet Schreiberi tegid huwitawaks ta omapärased usukombed. Üks põhilisteist usufammastest oli mehel jumalaga wahetult kõnelemine. Tal oli rida kepikesi, mida hoidis alati suure kapi taga nurgas. Kui tekkis wajadus jumalaga rääkida wõi nõu küsida, läks prohwet ahju taha ja hakkas kepikesi laduma. Kuidas palwetamine täpselt toimus, ei ole teada, sest mees kedagi oma pühasse nurka ei lasknud, kuid niipalju oli teada, et ladudes kepikesi esitas mees küsimuse ning kui hunnikust umbes wõetud kepid olid paaris, siis tähendas see jah, kui aga oli paaritu arw, siis ei. Kuidagi oli palwetamise juures ka wõimalik, et

jumal üldse ei wastanud esitatud küsimusele.

Wõimane wõimalus tekitas koomilise olukorra, mis kestis üle kümne aasta, ja mis lahenes alles aasta tagasi. Schreiberi lesknal sündis härgwasikas. Ka oma igapäewases elus ei wõtnud prohwet wähematki ette ilma jumalalt nõu küsimata ning nii seekordki: mees küsis nõu, kas wasikas tapta wõi müüa wõi elulõomaks jätta. Taewalised ei wastanud. Kuna asjas puudus selgus, jättis mees wasika kaswama. Loom kaswas ja kaswas ning igakord oli esitatud küsimusele wastuseks waikus.

Pull sirgus suureks ja tugewaks loomaks, ja läks nii tigedaks, et talle ei julgenud enam üksi inimene läheneda. Loom oli laudas kinni ning lõpuks ei julgenud isegi Schreiber enam looma lauta föötma minna, waid murdis laele augu sisse, kust lasi tigedale loomale ette heinu ja wett. Lihunikud käisid sageli looma waatamas, kuid S-il polnud ikka weel müügiks luba. Umbes aasta tagasi lõpuks tuli ometi wastus: pulli wõib ära müüa. Warsti tuligi lihunik, kes pakkus loomast, mille wäärtus oli kindlasti kaugelt üle 200 kr., ainult 50 kr. S. küsis jälle taewast nõu, et kas selle hinnaga wõib müüa, ja kuna sai jaatawa wastuse, olgi kaup koos.

Prohwet Schreiber andis aastate jooksul wälja oma ajakirju: „Igawene ewangeelium" ja „Prohwet Schreiberi kiirkäsukirjad". Wiimane sisaldas peamiselt ainult prohwetile otse jumalalt tulnud korraldusi ja käske. Mõlemad lasi mees trükkida Tallinnas ning peamiselt nendega seoses tekkisidki prohwetile wõlad, mille korraldamine ja tasumine käis mehel üle jõu ja wiis käest talu. 1924. a. wõttis prohwet ainukese eestlasena osa Ameerika miljonäri Ed. Bocki poolt wäljakuulutatud ülemaailmsest rahukawade wõistlusest, kust mehele mingisugust teadet wastuseks ei tulnud. Ei ole wist Euroopas riigipead, kellele prohwet Schreiber ei oleks kirjutanud ja oma rahukawasid saatnud.

Sõge omapärane on prohweti elumaja. Kuna wana maja muutus elamiskõlbmatuks, otsustas mees ehitada uue maja. Jumalalt nõu küsides tuli korraldus, et maja peab ehitatama täpselt wana maja asukohale. Kuna mees maja lammutada ei raatsinud, sest sellega oleks ta jäänud ulualuseta, mõtles ta wälja omapärase wõtte: hakkas uut maja ehitama wana maja sisse. Kiskus põranda üles, ladus uue wundamendi ja ehitas seinadki laeni walmis. Ajakirjadest tekkinud wõlad wõtsid mehel wõimaluse maja ehituse jatkamiseks, ning nii on maja praegugi põrandata ning kahekordsete seintega.

Prohwet Schreiberi usk oli täiesti iseseisew ja rippumatu teistest. Olid oma käsud ja dogmad, kusjuures alg-põhjaks olid luterinsu dogmad.

Ainult 31. dets.

võite endale soodustatud hinnaga tellida „Põhjamaade romaanide" 3. valiku, mis sisaldab põhjamaade kirjanikkude romaanitoodangu parimiku:
H. Bang: Isamaatud.
O. Duun: Juviklased (3 köites).
S. Siewertz: Selambid.
S. Undset: Ida Elisabeth.

„Põhjamaade romaanide"

3. valik ilmub 1. okt. 1938, sisaldab 2200 lk. teksti ja on kaunist. E. Kollomi puugraaviüridega.

Hind kuni 1. jaan. 1938. a. ette tellides:
broš. — Kr. 10.—, kalingurköites Kr. 17.75
(+ saatekulu Kr. 0.70 ja Kr. 0.85).

EESTI KIRJASTUSE KOOPERATIIV, Tartus.

Eriseep juuste eest hoolitsemiseks

Ta ei sünnita juustes määrivat „lubjaseepi" annab neile ilusa loomuliku värvi ja läike, ning elustab peanaha tegevust.
Hind 35 s. tk. mis jatkub pikem. ajaks.

Wargusi pealinnas

Maakri ja Sakala tänawal läks kaduma Paul Laisman rahamapp 340 kr. rahaga. Kuna kahjustaja olnud joobnud, siis ei tea ta kindlasti ütelda, kas rahamapp temalt warastati wõi kaotas ta selle.

Wabriku tän. nr. 37 asetsewa maja koja kapist warastati 3 kg wõid, mis kuulus Juuli Lotamõisale.

Lidia Jablowsky kauplusest Heina tän. nr. 28 warastati 2 pudelit weini.

Oskar Kippi korterist Nõmmel, Pikk t. nr. 31 warastati fotoaparaat, pintsak ja muud kraami, kokku 146 kr. wäärtuses.

L. Hunt oli RET'i teenistuses

„Are" raadiotehas teatab, et „Päewaleheś" nr. 351 28. dets. k. a. ilmunud sõnum raadiotöölise Leonhard Hundi surma kohta on ekslik selles osas, et Hunt ei ole kunagi „Are" teenistuses olnud.

Nagu Hundi wend meile teatas, olewat tema wend teeninud hoopis „Ret"-i raadiotehases.

Tellige endale aegsasti kuukirj

„VÄLIS-EESTI" 1938.

et numbrite saatmisega vahet ei te

„VÄLIS-EESTI" sisaldab huvitavaid kirjutusi eestlastest kog nende reisi- ja seikluskirjeldusi, mälestusi, sõnumeid v elust-olust, organiseeritud väliseestlaste tegevusest ja rahvusl töost jne., jne.

Lugedes „Välis-Eestit" rändate vaim maailma!

Kuukirja „VÄLIS-EESTI" tellimishind aastas on Kr. 2.50 Lätis, Leedus ja Soomes ning $ 1.— välismaal.

Väljaandja

VÄLIS-
V. P

Kohalikke tea

Konsistooriumi uudiseid

Konsistooriumi wiimane wana-aasta koosolek peeti 29. dets. Aruutusel olid mitmesugused jooksawad küsimused. Wiimane konsistooriumi koosolek oli 34. sel aastal.

Wõnnu koanduse õpetajale kuldrist

Konsistoorium lubas Wõnnu kogudusel annetada oma õpetajale abipraost A. Einile kuldristi teenete eest, mida ta osutanud oma kogudusele.

Wahastu koguduse õpetajakoht waba

Konsistoorium kuulutas Wahastu koguduse õpetajakoha wakantseks ja määras kandideerijaile ülesandmise tähtpäewaks 31. jaanuar 1938.

Pulmad Päästearmees

Täna õhtul toimub NMKÜ saalis Lai t. 1 päästearmee kaptenite Ida Matveuse ja Karl Nurmela laulatus päästearmee rituaali kohaselt. Laulatab kol.-ltn. O. Howde Soomest.

Tallinna praostkonna 5. lastetöö konverents

ja 1. piihapäevakoolide nädal peetakse Tallinnas, 2.—8. jaanuarini 1938. a. Konverentsi avab Lai tän. 20 praost H. Kubu. Kirikuis peetakse sel puhul jumalateenistusi.

Rohuteadlased olid loengul

1. jaanuarist hakkab kehtima uus farmakopöa, mis toob rea muudatusi senisesse apteegipraktikasse. Et rohuteadlasi lähemalt tutvustada uute korralduste, korraldas rohuteadlaste koda eile õhtul kõneõhtu, millest võttis osa 165 rohuteadlast ja abijõude. Loenguga esines Tartu ülikooli professor Velderpass. Samasisulisi loenguid korraldab koda ka Tartus rohuteaduse instituudi ruumes 15. jaanuaril ja kevadel kavatsetakse korraldada rohuteadlasile paarinädalalisi kursusi.

Mõn

Riigitrükikoja 1938. kinnitati riigihoidja poo haskasu loodetakse kr.

Tallinna meeskoor aasta vastuvõtu kontse tihoones. Esineb meesk Ots, V. Uustalu (met Thekla Koch (klaver). Laur.

ÜENÜTO uue-aast osakonna traditsioonilin homme, algusega kell kaastegevad kõik teg tantse, võimlemist, luul jõulupuu ja nimellste mine jõuluvana poolt.

E. Õpetajate valiti liidu asemike ko J. Rummo, A. Roos, Peet, E. Triik, V. Ho Raudsepp, H. Laagus, Tork, J. Parijõgi, P. Seppel, E. Raidal, A.

Apteeki

NELJAPÄEVA

R. Georgini apteek, V. Kuigi apteek, Liiva K. Schneideri apteek, A. Puksovi apteek, Ko J. Pilli apteek, Vana-Ka

N

Linnaapteek, S

· SPORT ·

Esimene jäähokivõistlus

Kahe wana riwaali — Tallinna Kalewi ja W. S. Sportbi wahelise matschiga algab tänawutalwine jäähokihooaeg Tallinnas pühapäewal, 2. jaanuaril. Matsch peetakse Tallinna Kalewi jääwäljal algusega kell 12.00. Tartus algab jäähokihooaeg juba pühade ajal. Pühapäewast matschi juhib kohtunikuna oodatawasti O. Koni. W. S. Sporti esindawad hooaja awamatschil Saar, Jürgens, Saar, Sillak, Saarne, Sillak, Nuul, Hammer, Tipner; Kalewit — Plüther, Mikson, Saue, Kree, Paulson, Möllerson, Simswart, Ukkiwi ja Rähn.

Pärnus tuhanded suusatamas

Pühad kujunesid Pärnule lumeoludelt talwesportlasile eriti soodsaks mitmeaastase waheaja järele. Niidu küngastikul oli pühade ajal suusatajaid eriti suurearwulisel ja iga päew wõis arwata suusatajaid wähemalt tuhandele. Kolmekuningapäewal korraldab Pärnu Kalew suusatajaile esimese wälisõidu rongiga Abja-Kariste mägedesse. Pärnu spordiärid osteti piihiks eranditult tiihjaks suuskadest.

N. Stepulow Pärnu poksitreeneriks.

Berliini olümpia hõbemedalimees Nikolai Stepulow asub Pärnu Terwise poksitreeneriks alates 2. jaanuarist ja jääb Pärnu kaheks kuuks. N. Stepulow oli Terwise poksijuhiks wiimati paari aasta eest, millal kerkis rida noori paljulubawaid poksijaid. Terwise juures asub tööle kaks gruppi, neist üks edasijõudnuile ja teine algajaile. Jaanuari lõpul korraldab Terwis Pärnus rahwuswahelised poksiwõistlused lätlaste osawõtul. Neile wõistlustele on oodata poksijaid weel Tallinnast ja Wiljandist.

Lisarongid

Reisijate rohkuse tõttu relpäewil on määratud

31.

Tallinnast — Tartu kuga Tallinnast kell 16.2 peatudes ainult Tapal j ekspressis, wäljumisega tatse sõita ainult reisijai tut, Walga suunas, kuna sõitada eelnimetatud lisa

Tallinn-Sadamast — kuga Tallinn-Sadamast 17.35, tulek Raela kl. Lihulasse kl. 21.52 ja W wahejaamades. Wirtsu t linn-Sadamast koos Pärn

1.

Tallinnast — Narwa kuga Tallinnast kell 8.4 bussiga Tapale kell 1 des kõigis wahejaamades

2.

Tartust — Tallinna kuga Tartust kell 14.15, 15.47, Kiltsist kl. 16.0 Tallinna kell 18.28, pea

Narwa — Tallinna kell 14.05 pikendatakse (eraldi Walga rongist), peatudes kõigis wahejaam

Pärnu — Tallinn-S nisega kell 15.30 pikend eerirongina (eraldi Wirt Sadamasse kell 19.45,

Raplast — Tallinn-S sarong nr. 302, minek kl. 17.31, Sakust kl. 18 sesse kell 18.26 ja Talli tused kõigis wahejaamad

3.

Narwa — Tallinna kell 21.50, pikendatakse eraldi Walga rongist. Peatused kõigis wahejaam

Tallinn-Sadama — sed mootorrongid nr. 1

Tallin-Sadama — nr. 25 ja 26 liiguvad jaanuarini muutuvedurite jaamadesse saabumised n

Tungi ärahoidmiseks tatawaid lisaronge ja sõid

Lõuna-Eestis on

sinud juba mitmeid n tekitanud telefoni-liini tide katkemisi esile, katkestatud. Rikete kõ vastavatele montöörid väljas parandustööl.

Joobnud Daan

Kella poole kahe peeti Tallinna sadama kelle välispassil polnu vat märkust. Kuna mee isiku kohta mingisugu politseiarestimajja. Hilj lane kuulus madrusen

Südamehai

Eile kella 12 pai nr. 49 asetseva kioski han Jüri p. Gruno, 39—21. Kuna kadunu südamehaigust, siis ar tagajärjel. Laip saadeti risse.

Teater • Muusika

„Charley tädi" Saksa teatris

See oli — viimati huvitab see kedagi — mu neljakümneviies esietendus nüüd lõppeval hooajapoolel, tantsudeõhtud kaasa arvatud. Ja võib-olla huvitab kedagi ehk seegi, et Thomas Brandoni „Charley tädi" on saanud neljakümneviie-aastaseks, kuna ta esiklavastus oli aastal 1892.

See jant Oxfordi meesüliõpilase ümber, kes nõrgal hetkel nõustub mängima oma kaaslase tädi Brasiiliast, on omal ajal läinud üle meie eestigi lavade. Eilne etendus näitas, et ta vahepeal oma koomilisest löögijõust ei ole midagi kaotanud, ja et ta õige koht on just laval. Igatahes samanimelise ja -sisulise filmi ajal Paul Kemp'iga nimiosas, kes iseenesest ei ole ju sugugi halb koomik, ei naerdud kaugeltki nii palju ja sel määral südamlikult kui eile väga hästi täidetud Saksa teatri saalis.

•

Heinz Finke näitejuhina oli õnneliku käega jandi lavastanud paraja tempo ja tarvilise, kaasahaarava üleannetusega, milles Herbert Klatt'i eestvedamisel kõik näitlejad tulid kaasa.

Klatt nimiosas näitas end seekord jällegi mest küljest. Igatahes oli väga lõbustav teda näha naisena. Ta võrdlemisi suur kasv ja loomult madal hääl tegid asja muidugi veel koomilisemaks. Ja et Klatt oma „naiselikkuse" usutavusest põrmugi ei hoolinud, see oli just kena, sest siin võib „usutavuse" poole püüdmisega asja ainult piinlikuks teha. Mida üleannetum, seda parem.

Charley „tädi" kõrval kõik teised osalised kahvatuvad ega ole neil erilist hiilgamisvõimalust. Aga need teised püüdsid kõik selle poole, et kogu asi hästi klapiks. Ja üldiselt ta klappis koguni väga hästi.

Üliõpilastriot täiendasid hea distsipliiniga Ernst Falkenberg ja Edgar Zapp. „Tädi" vanapoolseist austajaist, keda esitasid Heinz Finke ja William Tomberg, oli viimane rõõmustaval kombel senisest märksa mahlakam. Hans Reichmann mängis nüüdisaja noorsoo üle nuriseva teenrit oma harliku lavavilumusega. Charlotte Gamp, seekord ehtsa tädi vähenõudlikus osas, tegi oma tööd ausasti.

•

Inglise teater tarvitab näitlejate „ampluaade" märkimiseks haruldaselt palju alajaotusi. Kuulake ainult: Character Leading Man; Light Comedian; Low Comedian; Ingénue; Straight Middle-aged Woman; Low Comedy Actress; Middle-aged Comedian; Juvenile Comedian; Elderly Character Comedian; Middle-aged Light Comedy Actress; Elderly Leading Comedian; Character Comedian; Light Comedian; Character Leading Woman; Old Lady Comedian; Light Lady Comedian; Juvenile Lead; Juvenile Leading Lady; Elderly Character Actress; Lady Comedian; Middle-aged Charatcer Comedian; Leading Light Comedian; Juvenile Character Actor ja Actress; Small Part Young Man; Leading Girl Comedian; Small Part Girl; Old Man; Utility (!); Walking Lady (!); Ruffian; Capable Juvenile jne., jne.

Neid kolme noort daami, kes peale senimainitud tegelaste veel esinevad „Charley tädis", inglise teatriinimesed kahjuks lihtsalt iseloomustavad kui „young girls". Nad peavad ainult olema armsad ja armunud. Seda olidki Elselotte Hiddemann, Friederike Zastrow ja Hilde Sonntag — osalt enam, osalt vähem.

Üldiselt — väga lõbus õhtu.

V. Mettus

„Estonia" teater

Neljap., 30. dets., alandatud hindadega Shakespeare'i **„Suveöö unenägu"**.

Reedel, 31. dets., harilike hindadega Kalmani operett **„Sügismanööver"**.

Laaup., 1. jaan., kell 3 p. l. lastenäidend **„Lõunatuule eksirännak"**; kell 1/2 8 õhtul Tšaikovski ooper **„Eugen Onegin"**.

Aleksander Uninski kontsert

Teisipäeval, 4. jaanuaril, on Estonia kontsertsaalis klaverikunstniku Aleksander Uninski kontsert. Kavas: Debussy, Chopini, Brahmsi, Scarlatti, Liszti, Bach-Busoni, Schumanni jt. helitöid. Oma esinemiste puhul välismail on A. Uninski kõikjal kiitvaid arvustusi saanud. Nii kirjutab Pariisi „Le Jour": „Ei jää üle muud kui kummarduda selle kunsti ees, mis nii suurepäraselt liidab lõpliku tehnika väljenduse täiusega". Madridi „El Sol": A. Uninski ettekanne Bachi, Brahmsi, Chopini töist oli sel määral hiilgavalt loominguline, et meil oli tõeline mulje, nagu kuuleksime neid teoseid esimest korda".

A. Uninski kontserdile 4. jaanuariks on pääsmed eelmüügil Estonia teatri kassas. Kontserdi algus kell 8 õhtul.

Eesti Draamateater

Täna, reedel, kell 9 õhtul traditsiooniline vana-aasta õhtu. Ettekandele tuleb Juhan Jaigi **„Põrgu"**, päevakajalist huumorit, laulu, muusikat, tantsu. Esineb kuulus naljaoraator Joosep Toots ja muud. Uueaasta tulek. Publikule tants teatri fuajees.

Laupäeval, 1. jaan., 1938. a. kell 1/2 8 õhtul esietenduseks Hugo Raudsepa **„Mees trumpidega"**. „Mees trumpidega" kuulub Raudsepa teravmeelsemate ja huumoriküllaseimate näidendite hulka, käsitelles nüüdseid elunähteid ja nendega kaasas käivaid pahesid perekondliku elu foonil, luues koomilisi situatsioone ja jagades ohtralt sädelevat vaimukust. Kuna osad on eranditult tugevais kätes, siis peaks kujunema näidend tõlel määral naudingurohkeks elamuseks.

Pühapäeval, 2. jaan., kell 1/2 3 p. l. Noorsooteatri mõnuetendus ja õhtul kell 1/2 8 35. korda R. Sirge „Must suvi".

Pääsmete eelmüük avatud kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul.

Töölisteater

Täna **„Kolmekrossi ooper"** 16. korda. Algus kell 1/2 8 õhtul. Pääsmed 25—150 senti.
Reedel **„Tootsi pulm"** 5. korda.
Uuel aastal **„Mehe küljelun"** 27. korda.
Pühapäeva päeval **„Oitsev meri"** üldhindadega.
Pühapäeva õhtul **„Inimesed ajujääl"** 12. korda.
Esmaspäeval **„Tütarlaps tänaval"** üldhindadega.

Kino

Lõvid ja tiigrid „Arsis"

See on eriliik filme, mis leiavad alati publikut ja millest noored ning üldse põnevust armastavad vaatajad satuvad vaimustusse: džunglifilmid. Kiskjate elu, nende omavaheline alatine sõda, nende rünnakud inimestele, üks „Tarzan" nende sõbrana ning kuningana, neegrid ning džunglikolkasse sattunud valged — need on teemad, mis huvitavad ning lasevad end huvitavatena lavastada. Üks selline film, „Lõvide koopas", jookseb praegu kino „Arsis", ning ei saa ütelda, et selles „Džungli-Jimi" ja lõvide kuninganna seiklused ei pakuks põnevust. Head on mitmedki džungli looduses filmitud stseenid kiskjate elust. Noorrahvas näib olevat filmist vaimustuses, seda enam, et selles ei puudu koomilised vahepaladki — ahvide tembutustena džunglipuie ladvus.

Film „Panay" põhjalaskmisest

Kogu Ameerika ootab huviga filmi, mis on wõetud üles ameerika kahurpaadi „Panay" pommitamiselt. Selle filmi toob Ameerikasse tuntud ookeaniaurik „China Clipper". Film on 2000 meetrit pikk ja on kindlustatud 300.000 dollari eest, kuna tema pärast wõib kõike karta. Teatawasti on selle filmi abil wõimalik selgitada, millistes oludes toimus jõjalaeva pommitamine ja saawanlased ei saa end enam wabandada igasuguste ettekäänetega. Kohast, kuhu aurik randub, wiiakse film soomusautos New Yorki. Ühendriikide wälisministeerium walmistab filmist erilise koopia.

Raadio

Neljapäeval, 30. detsembril.

17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 tõhwitumusika „Kuutaest". 18.30 tagasiwaade möödunuale aastale: isesoliitikas A. Randalu, wälispoliitikas toimetaja H. Rahamägi. 19.15 nõnedad õrmed klaweril. (Helilaadid.) 19.40 päewaundiseid. 20.00 õige aeg Ilma- ja jääteated. 20.05 talispordi ülememinutit. 20.15 soprano Helmi Betlem laulab. 20.35 pool tundi berenaistele. Kodumajanduskoja juhatuse liige Julie Steinman: „Naiste rõõmudest ja muredest lähkuwal aastal". 21.05 Karnewali uimas. RR orkester. Juh. F. Nikolai. 22.10 kirjanduslikke uudiseid. (Tartust.) 22.30 ajawiitemusika. RR orkester. Juh. F. Nikolai. 22.55 päewaundiseid.

Tähtsaimaid sündmusi 1937. aastal

Juuli

1. Balti välisministrite konwerents Kaunases.
   Brasiilias suruti maha sõjawäelaste mäss.
2. Ungaris laiendati riigihoidja õigusi.
   Chestertoni sõekaewanduses, Inglismaal, sai surma 100 kaewurit.
   Nõuk. Wene tõmbas tagasi oma jõud Amuuri jõe saartelt.
   Naislendur A. Earhart hukkus.
3. „Päewalehe" kirjasaatja N. Basseches saadeti Moskwast wälja.
4. Atentaat Portugali peaministrile Salazarile.
   Kirjastaja ja tööstur G. Pihlakas †.
5. „Komsomolskaja Prawda" teatel on Nõuk. Wenes lastud maha 70 eestlast.
6. Rahwuskogu 2. koja täiskogu asus põhiseaduse eelnõu arutamisele.
7. Kokkupõrked Jaapani ja Hiina wägede wahel Pekingi lähedal.
8. Rahwuskogu 2. koja täiskogu wõttis wastu põhiseaduse eelnõu lahkuminewal kujul 1. kojast.
   Rootsi välisminister R. Sandler Moskwas.
   Lord Peel esitas Inglise walitsusele kawa Palestiina jagamiseks.
10. Tallinna wabatahtlik tuletõrje 75-aastane.
    Jaapan ja Hiina koondawad wastastikku wägesid.
11. Maakondlik laulupidu Paides.
12. Eesti-Läti ehõnnestunud majandusläbirääkimised Riias.
    Prantsusmaa keelab rahwuswahelise kontrolli Prantsuse-Hispaania maapiiril.
    Jaapanlased alustasid Pekingi ründamist.
14. Rahwuskogu 1. koja täiskogu astus kokku põhiseaduse lahkuminekute arutamiseks.
    Inglise walitsuse kompromisskawa rahwuswahelise kontrolli jalulseadmiseks Hispaanias, wabatahtlike tagasikutsumiseks ja wõitlewate poolte õiguste tunnustamiseks.
    61 furmaotsust Nõukogude Wene Kauge-Idas.
    Nõukogude lendurid Gromow, Jumaschew ja Danilin lendasid üle Põhjanaba Ameerikasse.
15. Põhiseaduse kooskõlastamise komisjon asus tööle.
    Rumeenia kuningas Karol Pariisis.
    Nõukogude Wene hariduskomissar Bubnow ja kirjanik Pilnjak wangistati.
16. Riias awati Balti ajalooliste konwerents.
    Jaapan nõudis Hiinalt põhjaprowintsside iseseiswuse tunnustamist.
    Hodza walitsus Tschechhoslowakkias lahkus.
17. 84 poola kaewurit katkestas töö ja nõudis lojusaatmist.
    Advokaat ja ajaloolane M. Morrisson †.
    Saksa-Inglise ja Inglise-Wene mereväe-kokkulepped.
18. Hiina lükkas tagasi Jaapani ultimaatumi wägede tagasitõmbamiseks Põhja-Hiinast.
19. Tagandati Madridi kaitsja kindral Miinja.
    Atentaat Poola rahwusrinde loojale kol. Koc'ile.
    Wangistati 300 inimest.
    Jaapanlased piirasid ümber Pekingi.
20. Itaalia leidur Marconi †.
    Wangistati N. Wene kerwishoiukomissar Kaminski ja Suur-Wene rahwuste nõukogu esimees Sulimow.
    Habarowskis hukati 239 raudteelast.
21. Hodza kujundas Tschechhoslowakkias uue walitsuse.
22. Inglise alamkoda ei ühinenud Palestiina jagamise kawaga.
    Hiina ja Jaapan leppisid kokku wägede tagasitõmbamiseks.
    Laskemaailmameister J. Kärner †.
23. Rahwuskogu mõlemad kojad ei ühinenud kooskõlastamiskomisjoni ettepanekutega.
    Jaapan saatis Hiina uusi wägesid.
24. Belgia kuningas Pariisis.
    Jugoslaawias lendas õhku püssirohulaadu.
    Saksa raualõõstus riigistati.
25. Pekingi juures algasid wõitlused uuesti.
    P. Schmidt wõitis Pärnu maleturniiri.
26. Jaapanlased wallutasid Pekingi.
28. Rahwuskogu mõlemate kodade ühisel koosolekul wõeti wastu põhiseaduse eelnõu 5 kuud 10 päewa kestnud töö järele.
    Nõukogude Wene ajakirjanikud saabusid Eestisse.

Itaalia leidur Marconi †.

29. Rahwuskogu komisjonid asusid põhiseaduse eelnõuwiimse seaduseelnõude wäljatöötamisele.
30. Rahwuskogu andis riigiwanemale üle põhiseaduse teksti.
    Willeneuve St. Georges'i juures Prantsusmaal sai raudteeõnnetusel surma 50 inimest.
31. Wälisminister Fr. Akel asus haigusest paranenuna oma ametikohuste täitmisele.

August

1. Hiina kuulutas wälja üldmobilisatsiooni.
   Tientsini juures jaapanlased tungisid kallale prantsuse wäeosale.
2. A. Sirk Echternachis, Luksemburgis †.
3. Sõbralike kirjade wahetus Chamberlaini ja Mussolini wahel.
7. Awati 10. näitusmess Tallinnas.
   Ungari rahandusminister Fabinyi Tallinnas.
   Maanoorte üleriiklik suwepäew Jänedal.
8. Eestlased wõitsid Helsingis ülemaailmsetel laskewõistlustel 6 maailmameistri tiitlit lahksast.
9. Nõukogude Wene merejõudude juhataja Wiktorow, 50 Kauge-Ida ja 38 Baltimere ohwitseri tagandati.
10. Atentaat Kataloonia presidendile Companyhsele.
11. Riigiwanem pani nurgakiwi walitsuse uuele administratiiw-hoonele.
    Soome wälisminister R. Holsti Tallinnas.
    Rahwuswahelise maksupanga direktor dr. J. Wehen Tallinnas.
    Sionistide kongress lükkas tagasi Palestiina jagamise kawa.
12. Itaalia riftleja laskis põhja Hispaania walitsuse auriku.
13. Rahwuskogu wõttis wastu üleminekuaja seaduse ja lõpetas oma töö.
    Riigipööre Paraguays.
    Nõukogude Wenes wangistati 200 riigifakslast.
    N. Wene lendur Lewanowski lendas üle Põhjanaba, kuid hukkus koos oma kaaslastega.
    Jaapanlased wallutasid Nankou.
14. Awati Tallinna põllumajandusnäitus.
15. Jaapani lendurid pommitasid Nankingi.
16. Talupoegade protestistrelk Poolas. Nõutakse demokraatiat ja poliitilisi wabadusi.
17. Rahwuskogu pidulik lõppkoosolek. Riigiwanem kuulutas wälja uue põhiseaduse.
    Riigikogu juhatuse protest riigiwanemale.
19. Portugal katkestas diplomaatilised suhted Tschechhoslowakkiga.
21. Rahwasteliidu peasekretär J. Avenol Eestis.
    Poola sõjalaewad Tallinnas.
23. Prantsuse helilooja A. Roussel †.
    Jaapanlased wallutasid Kalgani.
    Abessiinias katk lewimas.
24. Ülbstrelk Krakowis, Bochnias ja Wieliczkas.
    Kokkupõrgetel saab surma 75 inimest.
    Jaapanlased alustasid pealetungi Schanghaile.
25. Moskwa saadik A. Traksmaa kutsuti ära oma kohalt.
    Nueks teedeministriks nimetati R. Wiital.
    Rootsi wälisminister R. Sandler Warssawis.
    Walitsuswastased wallutasid Santanderi.
26. Jaapanlased haawasid Briti saadikut Knatchbull-Hugessoni.
27. Ameerika end. rahaminister A. Mellon †.
28. Järwa maawalitsuse esimeheks nimetati J. Kaarlimäe.
    Hiina ja Nõukogude Wene wahel sõlmiti mittekallaletungi-leping.
    Balencias puhkes mäss.
29. Mongoolia sõjaminister Demid mürgitati rongil teel Moskwasse.
    Tuletõrje korpuse paraad Tallinnas.
    Iisak ja Kreek tulid maailmameistriks üliõpilaste olümpiamängudel Pariisis.
30. Riigiwanem K. Päts õitis Soome.
    Jaapanlased pommitasid ameerika auriku „President Hoover".
    Filminäitlejanna A. Sandrock †.
31. Hispaania walitsuswägede pealetung Aragoonia rindel pandi seisma.
    Algas piimawedu Leningradi.

September

1. Parlamentidewahelise uniooni kongress Pariisis.
   7 furmaotsust Tiflisis.
2. Olümpiamängude looja P. de Coubertin †.
   Ukraina peaminister Ljubtschenko tappis enda.
   Eesti-Soome kaubanduskokkuleppele kirjutati alla.
3. Awati Tartu näitus.
4. Wälisminister Fr. Akel Warssawis.
   Ungari riigihoidja Horthy Roomas.
   Läti president K. Ulmanis 60-aastane.
6. Inglise walitsus awaldas Wahemere konwerentsi kutse.
   Nõuk. Wene saatis Itaaliale protestnoodi, milles süüdistatakse Itaaliat N. Wene laewade põhjalakmises.
7. Algas Nürnbergi kongress.
   Äkiline kursside langus New Yorgi börsil.
8. Poola wälisminister Beck Pariisis.
   Kindral N. Reek Poola manöövritel.
   Rahwuswahelise maksupanga direktor P. Onesnay †.
   Järwa-Jaanis põles P. Pentre suurweski. Kahju 150.000 krooni.
10. Ryonis awati Wahemere-konwerents.
11. A. Tupits nimetati põllutööministriks.
    Sõlmiti Eesti-Soome kaubandus-lisakokkulepe.
    Ryonis sõlmiti Wahemere kontrolli kokkulepe.
12. Pikendati kaitseseisukorda 1 aasta wõrra.
13. Awati Rahwasteliidu täiskogu.
    Hiina nõudis abi.
14. Tschechhoslowakkia end. president Th. G. Masaryk †.
16. Krõlenko tagandati Nõuk. Wene kohtukomissari kohalt.
18. Roosevelti suur kõne diktaatorite wastu.
20. Hispaaniat ei walitud enam Rahwasteliidu nõukokku.
21. Th. G. Masaryk maeti.
    11 Nõuk. Wene lennukit Soome kohal.
22. Pariisis rööwiti wene pagulaste juht kindral Miller.
    Balti riikide sõjawäelised esindused Nõuk. Wene manöövritel.
23. Poolas loodi 2 demokraatlikku erakonda.
24. J. Teemant 65-aastane.
    Inglise ja Ameerika protestnoodid Jaapanile mittesõjawäeliste asutuste ja eluetete pommitamise pärast.
    Walitsus wõttis wastu uue ülikoolide seaduse.
25. Mussolini saabus külastäigule Saksamaale.
26. Nõuk. Wene saadik Tallinnas A. M. Ustinow †.
27. P. Keres wõitis Semmeringi maleturniiri.
28. 19 furmaotsust Moskwas.
    Rahwasteliidu hukkamõist Jaapanile.
29. Walitsus otsustas ehitada spordihoone Tallinna.
    10 furmaotsust Leningradis.
    Asundustegelane J. Sori 75-aastane.

Siseriigist

Harjumaalt

Opilaste ojawõlt wabaõhukooli awatud. Teatawasti algab Eesti Punase Risti poolt Nehatu wallas Kose-Luiskatil awataw Konstantin Pätti nimeline wabaõhukool-internaat oma tegewust juba jaanuarikuus 1938. a. Koolis awatakse 6 algkooliklassi kolme klassikomplektiga, kuhu wõetakse wastu kuni 100 mõlemast soost õpilast, kelle jaoks on kooli juures ette nähtud internaat. Oppimine koolis on tasuta, kuid internaadi kuludeks tuleb tasuda 35 kr. kuus õpilase pealt.

Kuna wabaõhukooli wõetakse wastu nõrgaterwislikke (kuid mitte haigeid) lapsi kooliarstide ettepanekul, siis palutakse haridusministeeriumi korraldusel algkoolide juhataja kooliarstide kaasabil selgitada kui palju nende koolidest tuleks sarnaseid lapsi, kellele wajalicks osutub lühema- wõi pikemaajaline wilbimine wabaõhukoolis. Wabaõhukooli astuda soowijate nimestikud tuleb kohalikele kooliwalitsustele esitada hiljemalt 1. jaanuariks 1938. a.

Viljandist

Wana waras tabati warguselt. Teisipäewal ilmus Wiljandis, Tartu tän. asetsewasse Treufeldti kauplusse keegi kahtlase wälimusega meesterahwas, kes huwitus laste-mänguasjadest. Kutsuti kohale politsei, kes selgitas, et salapärase isiku taga peitub wana waras Erich Ütt, 33 a. wana. Mehe juurest saadi kätte mõningaid mänguasju, mis ta kauplusest oli warastanud. Ütt, kes alles oktoobrikuus wabanes wanglast, paigutati sinna tagasi.

Viljandimaalt

Kalur põles poolpaljaks. Tarwastu walla Saba asunduses süttis põlema kalur Ersowi elumaja, millega ühise katuse all asetsesid ka laut ja eluruumid. Tules häwis hoone katus, lagi ja osalt ka seinad. Sisse põles mitmesugust wallaswara, nagu kalapüügiriistad, purjed jne. Samuti häwis Ersowi kogu toidutagawara ja loomatoit. Tuli algas plekk-korstnast, mis läbis pööningu. Kogu kahju hindab omanik 1000 kr-le. Nii maja kui ka wallaswara olid tule wastu kindlustamata.

Warguši Põltsamaal. Põltsamaal on wiimasel ajal toime pandud rida warguši. Nii leidis kohaliku ühisgümnaasiumi majas elutsew Jaan Roosma, et koolimaja lahtisest triiphoonest on warastatud ära tema rahakott 115 kr. rahaga, 50-kr. wekssel ja mitmesugused muid dokumente. Roosma hindab oma kahju 117 kr-le. Põltsamaal, Pajusi mnt. nr. 1 elutsewa Melanie Steinbergi werandalt warastati mitmesugused riideid. Järjekorraline wargus leidis aset Aia tän. nr. 3 elutsewa Johannes Eidmetsa elukohas, kust wargad wiisid ära riideid ja tööriistu.

Difteriit lewib. Difteriit näib Wiljandimaal järjest enam lewiwat. Keskmädalal teatati Wiljandi maaarstile, et uusi difteriidijuhtumeid on registreeritud Taweres ja Sürgaweres, kus on haigestunud koolilõpilased. Kärstnas haigestus sarlakisse kaks õde kellest üks on koolealine. Samuti registreeriti kaks sarlakijuhtumit Tuhalaane wallas.

Tartumaalt

Kirepis awatakse kaitseliidu kodu. Kirepi kaitseliidu ükfus sai põllutööministeeriumilt eneselle poole endisest Kirepi kõrtsihoonest, kus teostati wajalised ümberehitustööd. Rüüd on jõutud töödega lõpule ja uuel-aastal toimu pidulik kaitseliidu kodu awamine. Ette on nähtud aktus.

Elvast

150 noorkotkast kursusel. Neljapäewal lõppes Elwas noorkotkaste juhtide kursus, mis algas teisipäewal. Kursusest wõtsid osa noorkotkaste juhid kõigist Tartumaa rühmadest. Koos juhtidega tõusis kursuslaste pere poolteisesajale. Lektoriteks olid noortemagistrid Liping, Hiir, Wardja j. t. Kursus peeti Elwa koolimajas.

Paldiskist

Restoranide arw wäheneb. Uuest aastast wähenew Paides restoranide arw seniselt neljalt kolmele, kuna suletuks jääb „Kodanike klubi" einelaud. Seega jatkub Paides restoranide arwu wähenemine aastaaastalt.

Lasketiir ka talwel kasutamisele. Järwa malewa lasketiirul alustati mõni aeg tagasi laskemaja ehitamist, ei wõimaldada lasketiiru kasutamist talwel. Kõetawast laskemajast walmib osa juba lähemal ajal, nii et jaanuaris algawad lasketiirul ka talwised laskmised.

Järvamaalt

Käru postkontori ülem wanaduspuhkusele. Pensionikomisjonis Paides oli läbiwaatamisel pensionile siirduw Paide postkontori ülem Karl Rajasoo, kes tunnistati tööjõudu kaotanuks 60%.

Alliku sild ümberehitamisele. Teedeministeerium kinnitas Alliku asunduse lähedal Epneri teel asetsewa silla ümberehituse projekti, mille järele silla kapitaalne uuendus läheb maksma 5428 kr.

Sünnipäewalapsi

Jaan Kriisa, vandeadvokaat Tartus, sündinud 31. dets. 1882. a. Ulila v. Tartumaal.

Viljandi pangategelase kahekordne juubel

Täna pühitseb Wiljandis oma 60-dat sünnipäewa tuntud pangategelane, Wiljandi Ühispanga juhatuse liige Ado Orik. Samal päewal wõib juubilar tagasi waadata 25-a. tegewusele panganduse alal. Juubilari austamiseks korraldatakse neljapäewa õhtul Wiljandis „Põllumeeste Kodu" ruumes kooswiibimine.

A. Orik sündis Wana-Wõidu wallas 30. detj. 1877. a. Juba noormehena ta wõttis elawalt osa tegewusest seltskondlikes ja majanduslikes organisatsioonides. 1917. a. ostis koos teistega Rõika-Meleski klaasiwabriku, olles selle ettewõtte aktsionäériks ja juhatusliikmeks praegugi. Wiljandi Ühispangas on O. töötanud weerandsada aastat.

Lärmitseja Nõmmel

Joobnud olekus avalikus kohas rahurikkumise pärast võetakse vastutusele Karl Kollin. Sündmus leidis aset Nõmmel.

Liiva riputatakse kõnniteele nagu kaneeli hapupiimale...

Kodanik Marie Leisson, majaomanik Wiljandis Sakala puiesteel, saatnus 17. nowembri õhtul Wiljandis mööda Uut tänawat, kui ta korraga Eduard Martini maja kohal libedal kõnniteel komistas ja kukkudes murdis kõlun. Ta wiidi ratwinisele Wiljandi linnahaiglasse, kus tema wigastus tunnistati rasketks. Majaomanik Martini wastu aga tõstis politsei süüdistuse, et ta pole liiwastanud kõnniteed, millest tingituna tekkis õnnetus. Kohtus majaperemees end süüdi ei tunnistanud, waid selgitas, et tema on suusõnalise lepingu alusel palgamid endale kojamehe, kes peab tänawa hoidma korras ja wastutama ka õnnetuse korral.

Awaliku süüdistajana esineb kohtus politseikomissar Saray. Ta wäidab, et Wiljandi majaperemehed wõiiawad mööda hilisa kõnniteede liiwatamiset, ja kui juhtub õnnetus sellest tingituna, siis waesed kojamehed on pidanud ikka olema ohwriteks. Ometi nõuab linna sundmäärus, et kõnniteede ja tänawaic korrashoiu eest peawad wastutama otsekohe majaperemehed. Weel tähendab awalik süüdistaja, et „Wiljandi majaomanikud riputawad liiwa kõnniteele nagu kaneeli hapupiimale..."

Jaoskonnakohtunik karistas Eduard Martini 10-päewase arestiga, ilma rahatrahwita. Seega kojamehed pääsewad Wiljandis neil seni lasnud wastutuskoormait ja edaspidi peawad seesugustel juhtudel wastutust kandma majaomanikud.

Vastutav toimetaja J. TAKLAJA
Väljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Tööotsimised

Lp. tööandjad!
Palun võimaldada ükskõik missugune koht 17-a. energilisele noormehele. On rahulga tööga. Pal. teat. kirjal. slt. „14/4894".

Varjupaigast vabanenud vaenelaps, 17-a. noormees, palub südamest mingisugust
teenistust
tunneb veidi puutööd. Kirj. pal. slt. „8/4888".

Tütarlaps
palub südamest tööd passijaks või õmbleja juure. Võib ka teenida perek. või üksiku juures. Kirj. slt. „13/4853".

Ärialal vilunud energ. viisaka esmemisega garantiivõimeline
agent
palub teenistust. Pakk. pal. slt. „15/4855".

20-a. tugev korralik
noormees
otsib kohta, võib ka jooksupoisiks. Teat. slt. „25/4225".

Lp. tööandjad!
Palun, võimaldage noorele töökale naisele mingit teenistust, kas wabrikusse, töökotusse, ladusse wõi pesumajja. On harjunud raske tööga. Palwe on tõsine. Kirjad slt. „10/4930".

500—1000 krooniga äriala töötanud noormees soowib äriše
osanikuks
wõi kohta sama kautsjoniga. Pakkumised: Karula ag., Kommuse kpl., Lumiste.

Lp. veski- ja autoomanikud!
1-l. autojuht kauaaegse praktikaga ja mõlder uuemate weskite praktikaga soowitwad uuele aastale teenistust. Kirjad Tapa, Pikk tän. 29.

Wilunud
naiskäskjalg
soowib mingi firma wõi kaubanduseettewõtte kirjade wõi äripaberite laialikandmist. Omab soowitusi. Pakkum. kirjal. slt. „16/4936".

Põllupidajad!
Noor ja töökas abielupaar, kes kõigis talutöödes on wilunud, pakub Teile oma tugevat töötõudu uueks aastaks. Kirj. slt. „12/4892".

Korralik abielupaar otsib
teenistust
Talutöödes on täiesti wilunud, wõib ka iseseiswalt. Kirjad: Rapla, Mahlamäe, Kõlametsa, m. t. 1.

10-a. praktikaga
eestegijatööjuhataja
otsib kohta suuremasse talusse. Endiselt kohtadelt head soowitused. Teat. slt. „34/4234".

Korralik karske
keskküttekütja
soovib kohta, omab diplomi ja teeb majas ettetulevaid töid. Kirj. slt. „39/4919".

Täiesti vilunud
lokkija
kutsetunnistusega, soovib kohta paremasse ärisse. Kirj. slt. „34/4874".

Palun
võimaldage korralikule maatütarlapsele teenistust toiduainete- wõi puuviljakauplusse, on veidi vilunud. Võib ka ükskõik mis amet olla. Teateid saab Vabriku tän. 25, poest wõi kirj. slt. „20/4860".

Noor nelu
soovib üksikmajateenijaks, tunneb majapidamist, keetmist, on väga korralik, puhas, töökas, aus ja kodune. Meelsamini lasteta perekonda wõi üksiku juure maale alevikku, wõib ka mujale. Kirjad saata aadressil: Rakvere, Liiva tän. 13. Maie Tammsaare.

Lp. tööandjad,
palun, võimaldage 24-a. tugewale, karskele noormehele ükskõik millist tööd. Kirj. slt. „8/4928".

Lp. tööandjad!
Kas tõesti ei leidu kahele, 28- ja 27-a., noormehele mingit tööd? Kirjal. slt. „8/4968".

Soowin
passikohta
Õle 25—9.

Otsin wähemat
majahoidjakohta
Teat. slt. „2/4962".

1-liigi autojuht otsib kohta
taksoamiole. Kirjal. slt. „20/4980".

Mööbliäri omanikud!
Walmistan oma töökojas teile kõiki mööbleid. Kui wajate alatist tublit tisslerit, siis palun kirj. slt. „23/4943".

Korralik
noormees
palub mingisugust tööd ükskõik mis alal, lepib wähese palgaga. Kirj. slt. „13/4933".

„Päevalehe" üksiknumbrid on müügil

Vaivara jaamas

Tööpakkumised

Automehaanikut
kes pikemat aega on autoparandustöökojas töötanud, wajatakse kesktwale tööle. Soow. kirj. slt. „25/4945".

Linna lähedale tallu wajatakse
teenijat
Kaubelda Küllerkupu tän. 1-a—4, igal ajal.

Wajatakse wilunud paksseinarainjat
puuseppa
Töö Nõmmel. Teat. kuni kella 18.30 Kõo tän. 20, Tondil.

Suuremasse tallu Harjumaal waja aastajulgeks naisemeest
seppa-puuseppa
kes tunneb ka traktorit. Samasse tarwis ka
karjaravitsejat
soowitaw naisemees. Korterid omaette. Teatada ühes umbkaudsete palgatingimustega slt. „28/4948".

Wajan wilunud
kudujat
Wõib saada korteri. Kirjal. slt. „11/4971".

Ainulaadne tööstus wajab
osanikku
5000—10.000 krooniga. Kapital kindlustatud. Kirj. slt. „21/4931".

Korralikku
sulast
tarvis linna ligidale maale. Kaubelda Suur Pärnu mnt. 110, ühisuse kaupluses, küsida müüjalt.

Wajatakse korralikku
majateenijat
kes iseseiswalt teedab ja küpsetab. Kirjad slt. „35/4235".

Vajan
arvutajatjoonistajat
maamõõdu alal. Soov ühes palgatingimustega saata slt. „12/4212".

Wilunud uste ja akende
ettepanijat
tarvis. Õle tän. 11, majaperemees, tulla õhtul kella 4—7.

Vajatakse korralikku puhtusearmastajat
teenijat
wõi passijat. Toidukeetmise oskus on soovitav kuid mitte nõutav. Nõmme, Silla tän. 6—4.

Tarvis 5-a. lapse juure
hoidjat
kes oma korterist käib. Lõuna tän. 16—3.

Wajatakse jõõgiaiali wilunud
kokka ja pesijat
Tulla Gonsiori 13—11, kella 17—19.

Tarwis noort
tütarlast
päewiti 2-aastase lapse juure. Tehnika tän. 7—5.

Korralikku karsket kärnt
väljavedajat
tarwis. Tööstusel endal kohad. Kopli t. 56—9, leiwatööstus.

Energilist ja ausat
teenijat
kes oskab jõõke teha ja wäitese lapsega ümber käia, waja Rauna tän. 33-a—9.

Nõmmele vajatakse kohe kodust käivat
teenijat
(passijat) kella 8—6. Teateid saata slt. „24/4904".

Ausat, korralikku lapsiarmastajat
teenijat
vaja Tartu mnt. 78—3. Tulla kella 3—6 õhtul.

Vajatakse korralikku
teenijat
Tulla pärast kl. 6 Jakobi tän. 25—1.

Progümnaasiumi 4. kl. õpilasele tarvis kogenud
õpetajannat
Läbi rääkida tel. Keila nr. 5. Vann. adv. A. Saar.

Puutööstus vajab Kr. 2000
osanikku
soovitav, kes tööstuses kaasa võiks töötada. Pal. kirj. slt. „16/4216".

Ambla valda vaja tallu
teenijatperenaist
Teatada telef. 3 8-78 wõi kirj. slt. „29/4229".

Restorani vajatakse ausat ja korralikku
puhvetipreilit
Kirjad slt. „10/4890".

Trükitöölisiladujaid
wajatakse kohe prowintsilinna. Läbirääkimistele tulla 31. detj. j. a. kella 2—6 p. l. hotelli „Room", Tallinnas.

Üht wilunud ja üht poolõppinud
leivategijat
tarwis. Palk 32 kr. ja 16 kr. nädalas. Soow. kirj. slt. „37/4957".

Õpilast
waja juukseröõstusse. Teat. kirjal. slt. „34/4954".

Keskküttekütja
joolwitustega wõib saada koha. Soowitaw, kes oskab autot juhtida. Pakk. kirjal. slt. „B. 5218".

Tarwis
pesupesijat
kes oskab klantsriiimisi. Narwa mnt. 43, pesukoda.

Naiskokka
ja köögiteenijat tarwis. Teat. slt. „3/4963".

Korteripakkumised

TALLINNAS

Kullasepääri
25 a. töötanud Tallinnas peamaanteel, juhuslikult edasi anda. Soov. kirj. slt. „17/4097".

Wäike kuid ilus
bürooruum
kesklinna paremas kohas kaasiaegseiks ühes üksiseade ja telef. sellele, kes wõimaldab kohe laenu. Soow. kirj. slt. „19/4939".

Kesklinnas, uues majas, 3-toaline
korter
kõigi mõnusustega ära anda. Pärnu mnt. 40, majahoidjalt.

Kuiv soe valge
tööstusruum
5 r.-s., puhtama töö jaoks ühes väiksema korteriga üürile anda. Pärnu mnt 62.

Sadulsepatöötuba
ära anda käidavas kohas. Kirjad slt. „27/4907".

Vabaduse väljaku läheduses 2 tuba üürile anda
büroo-ruumideks
Teatada slt. „14/4854".

Toiduainete-kauplus
vähese kaubaga ära anda. Kirj. slt. „25/4905".

Lihakauplus
heas rajoonis ära anda omaniku haiguse pärast. Soov. kirj. slt. „11/4851".

Ajalehekiosk
haiguse tõttu ära anda. Teateid saab börsisaali ees kioskist.

Lihakauplus
uuest aastast ära anda. Küsida Pärnu mnt. 86—2, Tallinn.

Hästi minev
lihakarn
kohe ära anda. Küsida Reinvaldi tän. 4—10, telef. 315-89, õhtul kella 7—8.

Intelligentsele härrale wäljast üürida kesktüütega majas eraüksiskäiguga
mööblita tuba
ühes wanni ja köögi tarwitusega. Soow. teat. kirj. slt. „30/4239".

Kesklinnas suurem
söögisaal
headel tingimustel ära anda. Kirjalikult slt. „14/4214".

Maapealne
toiduainetekauplus
haiguse tõttu 1. jaanuarist ära anda. Küsida linna apteegi juurest lehekioskist.

Tööstusruumid
väikesele tööstusele Koplis kohe ära anda. Küsida kuni k. 16 telef 438-95.

Möbleeritud tuba
välja üürida Narva maanteel 38—1. Kuuüür 18 krooni.

Putka
keldriga välja üürida Imanta 10.

Pudukauplus
sissetöötatud, jaanuaris ära anda Kr. 950.— väljamaksuga. Kirj. slt. „20/4900".

Päikesepaisteline möbl.
tuba
jõudalinnas, wanni ja telef. kasut. ära anda. Näha tl. 2—6 Kinga 3—2.

Lihakauplus
rahwarikkas kohas, ühes jõusõeade ja kaubaga ära anda. Teat. saab Raekojaplatsilt lehekioskist.

Tuba
pliidiga välja üürida üksikule naisterahwale wõi lasteta paarile. Keemia 15—3, küsida hoovimajast.

Ära anda
tuba
elektrwalg. ja kesktüütega, pasilist adw. wõi kaub.-kontoriks. Mundi 3—2, küsida jõõlamas Tallinna jõudistööstuse kontorist, telef. 472-37.

Puuviljakauplus
keldris kesklinnas ära anda. Teateid saab hommikul tl. 8—9 Kotsebue tän. 11-b—12, majaomanikult.

Habemeajamisäri
ruumid saadaval jõudalinnas. Järele küsida tl. 1—6 Narwa mnt. 12—16.

Kuur
sünnis auto jaoks, wälja üürida. T. Tartu m. 18, hoowis.

Südalinnas ära anda
kontoriks
wõi tööstuseks 3 iluslaagerituba. Suur Karja tän. 3—1.

Wälja üürida
ruumid
mingi puhtama tööstuse jaoks, 10 r.-s. võrandaindaga. Küüida Hollandi tän. 22—2.

Korter
waheseinaga, 6 ruutüülda teisel korral kohe ära anda Luise 17—10, küsida hoowimajas.

Elumuutuse tõttu rutuliselt üle anda hästi
sissetöötatud ÄRI kesklinnas
kõige käidavamas kohas. Vajaline kapital Kr. 15.000.— Pikaajaline väljamaks võimalik. Soov. kirj. slt. „9/4889".

6-toaline korter
teenija- ja vannitoaga. kõigi mugavustega (ahjukütega) ära anda Tatari tän 18—1. Küsida Tatari tän. 20—6, hoovimajas kl. 10—1. Telef. 475-51.

Äri- wõi töökoja-
ruumid
ära anda Kentmani 28—3.

Eraüksiskäiguga
tuba,
mööbliga wõi ilma, keskküte, wanni, sooja wee ja telef. wälja üürida Pärnu mnt. 96—5, telef. 440-83.

Kindlas teenistuses meesterahwale wälja üürida koridoriüksiskäiguga
tuba
köögi tarwitusega. Tulika t. 26—9.

Korter
ära anda — 2 tuba, köök ja esik. Wolta tän. 22—6

Ilus suur **möbleeritud tuba** wabaneb 1 jaan. keskküttega majas, ühes wanni ja telefoni tarwitamisega Weizenbergi 8—5, telef. 314-11, näha tl. 9—11 ja 3—7.

Ilues majas ära anda ilus kahe toa, köögi, esiku ja ülewanniga
korter
Lähemaid teateid saab W. Karja 1 mööbliäristi „Modern", telef. 439-40, pärast äriaega telef. 450-60.

8-toaline
korter
wanni ja köögiga üürile anda Kesk-Ameerika tän. 14—10, hoowimajas.

Möbl. tuba
ära anda mittesuitsetajale härrale wõi daamile. Kollane 20—6.

Suur ilus kesktüütega
mööblita tuba
Wabaduspl. juures ära anda. Sobiw kaub. büroo wõi ühingule. Lig. teateid saab Wene tän. 16—6.

Korteriotsimised

Noormees wajab eraüksiskäiguga
möbleeritud tuba
ühes täielise ülalpidamisega. Teat. ühes hinna ja aadressiga kirj. slt. „33/4953".

Kaks findlas ametis härrat soowitwad 1.—7. jaanuarist
möbleeritud tuba
eraüksiskäiguga Narwa mnt läheduses, kuuüüriga kuni Kr. 35. Teatada pal. slt „26/4946".

Riigiteenistuses neiu soowib tohe wäikest
möbl. tuba
3, wõi 2 linnajoos, hinnaga 15 krooni. Teat. kirj. slt. „6/4926".

1—2-toalist
töötoarumi tarwis soowitaw keldriorral. Teatada slt. „37/4237" wõi telef. 453-74.

„Päevalehe" tellimis
võtab wastu ig
postiasutu

Endist rewisjonikomisjoni liiget

Aleksander Pahkla't

mälestab

Eesti Teatri Osaühisuse „Estonia" juhatus.

---

29. detsembril kell 11 lahkus meie armas ema ja wanaema

Ekaterina Brut

Hingepalwe leinamajas 30. XII kell 19.
Matusetalitus 31. XII kell 10 Nikolai kirikus.

Mälestawad lapsed ja lastelapsed.

Kauaaegset kaastöölist

Johannes Vets'i

mälestab **Saku õllelao tööliskond.**

Arasaatmine 2. jaan. 1938. a. kell 11.30 Pühavaimu kirikust Rahumäe kalmistule.

Kohusetruud töölist

Johannes Vets'i

mälestab

Saku Õlletehase aktsia selts.

---

† **Aleksander Lambin'i**

mälestab sügavas leinas

V. Porosaar abikaasaga.

Pika haiguse järele ülnus igawesele unele meie kallis ema, wanaema ja ämm

Miina Rohukots, sünd. Dreimann

Kirstupanek 30. XII kell 19 Lõuna tän. 16—18.
Matmine 2. jaan. 1938. a. kell 12 Issanda-Muutmise kirikus.

Leinawad **tütred, tütrepoeg ja wäimehed.**

Lääne Aj. Maavalitsus
vajab
Orgita Kodumajanduskoolile

aiatöö eriala õppejõudu

Sooviavaldused ühes vastavate dokumentidega esitada Lääne Aj. Maavalitsusele hiljemalt 14. jaanuariks 1938. a.

Lääne Aj. Maavalitsus.

Kiriklikud teated.

Piiskoplik Toomkogudus.

Piiskoplik Toomkogudus. Toomkirik.

Wana aasta õhtul, 31. detf. kell ½8 jumalateenistus pihti ja armulauaga. Piiskop H. B. Rahamägi ja öp. H. J. Karm. Laululeht. Laulab „Cantate Domino".

Uue aasta hommikul, 1. jaan. 1938. a., kell 10 jumalateenistus. Piiskop H. B. Rahamägi. Laululeht. Lauluettekandeid „Cantate Dominolt". Pühapäeval, 2. jaan. 1938. a. kell 10 jumalateenistus. Öp. B. Ederma. Lauluraamatud.

Tallinna praostkond.

Kaarli kirik.

Wana aasta õhtul kell 11 öösel wana aasta ärasaatmise ja uue aasta wastuwõtmise jumalateenistus — öp. F. Stokholm. Solistide ettekanded. Laululeht.

Uue aasta päeval kell 4 p. l. lastejumalateenistus jutlusega. Laululeht. Öp. diak. P. W. Koppel. Kolmekuninga päeval kell 10 homm. Noorte Koonduse jumalateenistus. Laulukoor. Laululeht. Öp. P. W. Koppel.

Jaani kirik.

Wana aasta õhtul kell ½7 õhtujumalateenistus armulauaga kolmele pihtkonnale. Jutlus — praost H. Kubu. Laululeht. Kell 11 wana aasta ärasaatmise ja uue aasta wastuwõtmise liturgiline jumalateenistus — öp. B. Hasselblatt. Laululeht. Uuel aastal kell 10 homm. jumalateenistus — öp. A. Tähewäli. Laululeht.

Kell 12 lastejumalateenistus — öp. J. Juhkental. Laululeht. Kell 5 p. l. jumalateenistus armulauaga. Jutlus — öp. J. Juhkental. Piht — öp. B. Hasselblatt. Pühapäeval, 2. jaan., kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga — öp. B. Hasselblatt. Kell 5 noortejumalateenistus — öp. J. Juhkental.

Püha-Waimu kirik.

Wanal aastal, 31. detf., kell 5 p. l. jumalateenistus armulauaga. Laululeht. Laulukoor. Kell 11 õhtul wana aasta ärasaatmise ja uue aasta wastuwõtu liturgiline jumalateenistus laululehtedega. Laulukoor. Laululeht. Öp. T. Tallmeister. Uue aasta päeval kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga. Laululeht. Laulukoor. Lastekoor. Öp. T. Tallmeister. Pühapäeval, 2. jaan., kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga — öp. P. Pello.

Pauluse kogudus, Toomkirikus.

Wana aasta õhtul kell 5 Toomkirikus jumalateenistus pihti ja armulauaga — öp. R. Uhke ja öp. G. Klaus. Laulukoor. Laululeht. Uue aasta päeval kell 12 päeval jumalateenistus öp. R. Uhke ja öp. G. Klaus. Laululeht. Pühapäeval, 2. jaan., kell 12 päeval jumalateenistus — öp. G. Klaus. Lauluraamatud.

Õhtukogudus „Emmaus", Toomkirikus.

Reedel, 31. detf., kell ½11 õht. (kuni keskööni) wana aasta õhtujumalateenistus armulauaga. Kogudusele kingitud hõbedaste armulauariistade ja ristimiswaagna pühitsemine. Jutlustab öp. P. Kunsik. Laupäeval, 1. jaanuaril, kell 6 p. l. uue aasta jumalateenistus. Öp. P. Kunsik. Pühapäeval, 2. jaan., kell 6 p. l. jumalateenistus. Öp. P. Kunsik.

Soome-Rootsi Mihkli kirik.

Pühapäeval, 2. jaanuaril, kell 13 soomekeelne jumalateenistus. Öp. Kristaa Huhta Soomest. Kell 19 waimulik koosolek Soome saatkonna ruumes, Kohtu 4.

Peeteli kogudus.

Wana aasta õhtul kell 6 armulauajumalateenistus laululehtedega; kell 11 ööji palwejumalateenistus laululehtedega, pasunakoor. Uue aasta päeval kell 10 homm. jumalateenistus, lauluraamatud; kell 7 õhtul kuulutustund. Pühapäeval, 2. jaanuaril, kell 10 homm. jumalateenistus, lauluraamatud; kell 7 õhtul kuulutustund. Esmaspäeval kell ½8 noorte piiblitund. Teisipäeval kell 7 õhtul eelleeriealiste piiblitund.

Nõmme Rahukirik.

Wana aasta õhtul kell 6 jumalateenistus ühes armulauaga. Laululeht. Öp. A. Eilart. Uue aasta hommikul jumalateenistus kell 10.30 homm. Laululeht. Laulukoor. Öp. A. Eilart. Pühapäeval, 2. jaanuaril, kell 10.30 homm. jumalateenistus. Jutlustab öp. P. W. Koppel. Esmaspäeval, 3. jaanuaril, kell 7 õhtul koguduse kantseleis noorteringi koosolek kog. õpetaja juhatusel.

Kopli kirik.

Wana aasta õhtul kell 6 p. l. jumalateenistus armulauagu Laululeht. Jutlus — praost H. Põld. Kell 11 ööji wana aasta ärasaatmise ja uue aasta wastuwõtmise jumalateenistus. Laululeht. Uuel aastal kell ½11 jumalateenistus. Laululeht. Öp. R. Sauerbrei. Kell 3 ja kell 6 p. l. lastejõulupuu kirikus. Pühapäeval, 2. jaan., kell 10 jumalateenistus.

Tallinna praostkonna korraldusel.

Raadiohommikpalwused igal hommikul kell 8.05 Jaani kirikus. Diakonissihaigla kirikus wana aasta õhtul kell 5 jumalateenistus — öp. R. Koolmeister. Laululeht. Uue aasta päeval kell 10 homm. jumalateenistus — öp. R. Koolmeister. Laululeht. Pühapäeval, 2. jaan., kell 10 homm. jumalateenistus — öp. R. Koolmeister.

Praostkonna ewangelisatsioonipunktides kuulutustunnid: Katusepapi tän. uuel aastal kell 6 p. l. ja pühap., 2. jaan., kell 6 p. l. Kopli tän. 22 uuel aastal ja pühap., 2. jaan., kell 6 p. l. Lennuki tän. 43 uuel aastal kell 6 p. l. öp. A. Tähewäli. Pühap., 2. jaan., kell 6 p. l. Kannikese tän. uuel aastal ja pühap., 2. jaan., kell 6. p. l.

Tall. Linnamisjon — Kentmani tän. 6.

2. jaan. ewangel. koosolek kell 6 õhtul. Öp. B. Hasselblatt ja wennad. Tasuja tän. 6, 2. jaanuaril, kell 5 p. l. ewangel. koosolek. Kõneleb öp. mag. A. Horn. Laulukoor. Laululeht.

Toompea Aleksandri katedraal.

31. detf. kell 18 pidulik õhtuteenistus litaaniaga ja leibade õnnistamisega. Teenib mitropoliit Aleksander ühes waimulikega. 31. detf. kell 23.30 wana aasta ärasaatmise ja uue aasta wastuwõtmise palvus. Teenib ülempr. A. Angerjas. 1. jaan. kell 9.30 piht, kell 10 liturgia armulauaga. Teenib mitropoliit Aleksander ühes katedraali ja teiste waimulikega.

Rohuneeme kabel.

Wana aasta päeval, kell 5 p. l. armulauaga jumalateenistus. Laululeht. Kell 11 õhtul wana aasta ärasaatmise ja uue aasta wastuwõtmise teenistus. Laululeht. Uue aasta päeval kell ½11 homm. jumalateenistus. Laululeht. Pühapäeval, 2. jaan., kell ½11 hommikul jumalateenistus, öp. A. Jupeks. Kell 7 õhtul Lutikal kuulutustund, kõnelewad õpetajad.

Randwere-Wiimsi kirik.

Wana aasta päeval kell 5 p. l. armulauaga jumalateenistus, laululeht, öp. A. Jupeks. Kell 11 õhtul wana aasta ärasaatmise ja uue aasta wastuwõtmise jumalateenistus; laululeht, öp. A. Jupeks. Uue aasta päeval kell 11 homm. jumalateenistus, laululeht, öp. A. Jupeks. 2. jaan. kell 7 õhtul Lutikal kuulutustund, kõnelewad õpetajad. Kolmekuninga päeval kell 11 homm. jumalateenistus, öp. A. Jupeks.

Allika kog., Allika tän. 5.

Wana aasta õhtul jumalateenistus kell 9. Laulab koor. 1. jaan. jumalateenistused kell 10 e. l. ja kl. 5 p. l. Jutlustab O. Tärk j. t. Õhtusel koosolekul laulab meeskoor. Pühapäeval, 2. jaan., koosolekud kell 10 e. l. ja kl. 5 p. l. Jutlustab kog. wanem O. Tärk j. t. Õhtusel koosolekul munsikat.

Karmeli wabakogudus, Luise tän. 11.

Wana aasta õhtul kell 10 suurem jumalateenistus. Kõnelewad külalis-jutlustajad, esineb laulukoor. 1. jaan. kell 10 homm. uue aasta jumalateenistus. Kõneleb A. Pitkjaan ja teised, esineb laulukoor. Pühap., 2. jaan., waimulikud koosolekud kell 10 homm. ja kell 5 p. l. Järgneval nädalal igal õhtul kell 7 waimulikud palwekoosolekud ülemaailmse palwenädala puhul.

Piiskoplik Metodisti kirik, Weerenni 4-a.

31. detf. kell 10 õhtul jumalateenistus. 1. jaanuaril kell 10 e. l. pühitsuslik jumalateenistus. Jutlus, laululeht. Kell 5 p. l. algab pühitsuslik-õpetlik nädal. Õpetlikud kõned pühakirja tõdede üle igal õrtpäeval kell 7 õhtul. Pühap., 2. jaan., kell 5 p. l. õpetlik nädal, mis kestab 9. jaanuarini. Kõnelewad õpetajad. Laululeht.

Piiskopl. Metodisti kiriku „Betlemma" palwela, Kopli tän. 92-a.

Wana aasta õhtul kell ½10 õhtul jumalateenistus, laululeht. Uuel aastal kell 10 homm. jumalateenistus, kell 5 p. l. ewangeeliumikuulutus, mängukoor. Pühap., 2. jaan., kell 10 homm. jumalateenistus, kell 5 p. l. ewangeeliumikuulutus. 3.—8. jaan. alliansi-palwenädal, kõn. külalised. Koosolekud algawad kell 7 õhtul.

Paljassaares, maja nr. 52. 30. detf. kell 7 õht. kuulutuskoosolek, mängukoor.

Tallinna I Bapt. Kogudus, Kalju tän. 1.

Wana aasta õhtul kell 10 jumalateenistus, juht. E. Mänd j. t., laulab koor. Uue aasta hommikul kell 10 ja õhtul kell 5 jumalateenistused. Jutlustab kog. wan. E. Mänd ja teised. Hommikul laulab koor, õhtul orkestriettekandeid.

Nõmme bapt. kog., S. Pärnu mnt. 148.

Aastavahetusel, 31. detf., kell 10 õht. jumalateenistus laulukoori kaastegewusel, laululeht. Uue aasta päeval kell 10 homm. ja kell 5 p. l. jumalateenistused, õhtusel jumalateenistusel laulab laulukoor. Pühapäeval, 2. jaanuaril, kell 10 homm. ja kell 5 p. l. jumalateenistused, õhtuse jumalateenistusega algab alliansipalwenädal äripäewadel algusega kell 7 õhtul.

Tallinna 2. bapt. kog., Jõgeveri 17.

31. detf. kell 10 jumalateenistus. Külalisõnelejana misjonär K. Wälja j. t. 1. jaan. kell 10 homm. suurem jumalateenistus. Laululeht. Kõneleb K. Wälja j. t. Kell 5 p. l. ärätuskoosolek. Laululeht. Kõnelewad K. Wälja, J. Redikson, E. Kaldwer j. t. Keelpillikoor. Pühapäeval, 2. jaan., kell 10 homm. ülemaailmse palwenädala ning ärätusnädala awajumalateenistus. Kell 5 p. l. ärätuskoosolek. Kõnelewad ülalmainitud. Laululeht. Laulukoor. Kiripäewadel igal õhtul kell 7 koosolekud.

Saaroni palwela Graniidi t. 33.

Wana-aasta õhtu kell 6 jumalateenistus, tunnistused, kell 7 Kristuse surma mälestus, kell 8 peakoosolek liikmetele ja pääsetenile.

Kell 11 öösel algab teine jumalateenistus ühes uue-aasta wastuwõtmisega; õhtusel koosolekul mängib koor. Laululeht. Uue aasta hommiku kell 10 koosolekut ei ole. Õhtune koosolek algab kell 6. 2. jaan. koosolekud homm. kell 10 ja õhtu kell 6.

Adwentkirik, Merepuiestee 14-a.

Reedel, 31. detf., kell 7 õht. jutlus ja palwused. Uue aasta päeval kell 11 e. l. jutlus, kell 6 õht. kõne, walguspildid, laululeht, laulukoor, kõneleb A. Aug. Pühapäeval, 2. jaanuaril kell 6 õht. kõne, walguspildid, laululeht, laulukoor, kõneleb A. Aug.

Adwentpalwelas, Telliskiwi 56.

Reedel, 31. detf., kell 7 õht. wana aasta jutlus, E. Mägi. Uusaastal, 1. jaanuaril, kell 10 e. l. piiblitund ja jutlus. Uusaastal kell 5 p. l. kõneleb E. Mägi. Laululeht, walguspildid.

Nõmme adwentpalwelas, Pärnu mnt. 106.

Pühap., 2. jaan. kõne, soololaul; algus kell 6 õht.. Kesknädalal, 5. jaan. kell 7 õht. järjekorralise kõne walguspiltidega. Kõneleb W. Wiirsalu.

Nõmme-Laatsilu kirik.

Reedel, 31. detf. kell 7 õht. palwetus, saksa- ja poolak. jutlus. Te Deum, õnnistamine. Laupäeval, 1. jaanuaril: Kell 9 h. p. missa, kell 11 suurmissa - ja poolak. jutlus; kell 6 wesper.

Nõmmel: Kell ½11 jumalateenistus. Pühapäeval, 2. jaan. kell 9 h. p. missa, kell 11 suurmissa ja saksak. jutlus, kell 6 palwetus ja eestik. jutlus.

Koplis: Kell ½11 p. missa jutlusega.

Christian Science Society.

Kriistliku teaduse jumalateenistus pühapäeval kell 10 eesti keeles. Endla tän. 10. Tunnistusõhtu iga kuu esimesel kesknädalal kell 7. Lugemistuba, Pärnu mnt. 16/9, on awatud teisipäeval ja reedel kl. 5—7, kesknädalal kella 11—1.

KUULUTAJAILE TULNUD KIRJAD

29. dets. sisse tulnud kirjad.

1/4041	3	1/2961	3	26/2946	34	26/4066	8
3/3883	1	4/4044	1	27/4027	14	27/3987	2
5/4005	13	6/4006	2	28/4028	20	28/4078	1
7/4007	2	8/3968	9	29/3989	2	29/2949	20
8/4048	1	8/2968	1	29/3909	2	32/3912	1
8/3648	1	9/4089	14	32/3992	1	33/2953	16
9/2969	3	10/3930	1	33/4073	2	34/3994	8
11/4051	18	11/4091	1	35/2955	25	35/3755	1
13/2933	1	15/4055	5	36/4076	7	36/4036	6
16/2936	8	16/4056	1	36/2956	2	37/2957	4
18/4058	6	20/3860	3	37/4037	4	38/4078	21
20/3900	2	20/4020	1	38/2958	1	39/3959	1
20/4060	1	20/3740	1	40/4040	8	A. 9919	4
21/4061	18	22/4022	10	A. 9897	5	B. 5182	5
22/2942	4	22/3982	1	B. 5183	21	B. 5188	1
22/2902	1	24/4104	5				
24/4024	1	24/2904	1				

Kokku 390 kirja.

Arstid

Dr. B. Ring
Sise- ja nahahaigused.
Wiru 22—3.
Kõnet. 10—12 ja 4—7.
Tel.: kab. 447-61; kodune 478-48.

Tunnid

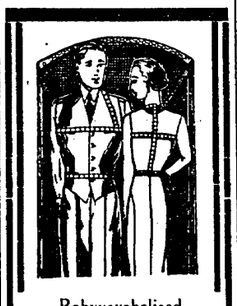

Rahvusvahelised akad. juurelõikuse
KURSUSED
Tallinn, Niguliste 16
Telef. 438-50.

Õpetaja annab loodusteaduse, maateaduse ja
keemia tunde
Valmistab ka üliõpilasi keemia eksami vastu ette. Hõbe tän. 11—1.

Korteripakkumised
NÕMMEL JA MUJAL

Suuremad
äriruumid
Türi linnas peatän. kohe välja üürida. Paide tän. 5, A. Raagel.

Kaupluseruumid
ära anda Järwakandi klaasiwabriku juures. Läbi rääkida kuni 4. jaanuarini 1938. a. koha peal. E. Saaliste.

Nõmmel,
jõudalinnas wäheldane kauplusе- wõi töökuseruum ära anda. Küsida Tallinnas, Pärnu mnt. 38—2.

Müüakse

Müüa muhve
odawasti ikunks-, oposjumkotik- ja teisteit nahkadeit, ka kraede ja muhwide tegemine tellimiste peale. Girgensoni tän. 6—3.

Ei ole ühtki
muud raamatut ega kalendrit, kus 25 sendi eest saab nägusa kaane all 200 lehekülge tihedat, hästivalitud, tarvilikku ja huvitavat sisu, nagu on „Aastavara" 1938.

Müüa wärskeli lõpsma tulnud Angleri tõugu noor lehm ja wanemad tulijad
lõpsilehmad.
Kappeli tän. 12 (end. Wilmji tän., Tartu maantee poolt).

Looma-
kartuleid
müüa. Lai tän. 31.

Haridusministeeriumi Eksamikomisjon Tartus.

Lõpp-, klassi- ja üksikaineteläienduseksamid algavad 10. jaanuaril 1938. a. Eksameid võib sooritada: a) progümnaasiumi ja reaalkooli kõikide klasside ulatuses ja lõppeksameid; b) senise gümnaasiumi IV klassi ulatuses ja lõppeksami; c) kodukeskkooli kõikide klasside ulatuses; d) põllutöökeskkooli ja Tallinna Tehnikumi lõpetajate täiendawaid eksameid eesti keeles riigikeelena, wõõrkeeltes ja wanades keeltes ülikooli wastawaste teaduskonda astumiseks. Sooviavaldused esitada hiljemalt 5. jaan. 1938. a. komisjoni kantseleis, mis asub Tartu Poeglastegümnaasiumi hoones Tartus, Riia t. 111, tel. 2-77 ja 9-21. Kirjalikkudele järelevärimistele wastatakse, kui on lisatud 10-s. mark wastuseks.

Eksamikomisjoni juhataja.

Tartus hästi tasuw
äri
wähese kaubaga, ühes ruumiga ja sisseseadega üle anda. Kirjad Tartu, Rüütli 11, «Pressa», «Nr. 1»

Kuri koer
odawasti müüa. Telefon 515-19.

Müüa punasest puust pehme
saalimööbel
1 laud, 1 sohva, 2 tugitooli, 4 tooli. Nõmme, Kannikese tän. 5 (Männiku tee lähedal)

Õrvetatud
KOHV
KÕIKIDES ERISEGUDES
TH. KAARMANN
RAEKOJA 8

Odavasti müüa
juures walikus iitiliseid kristall- ja pronks-
kroonlühtreid, seina- ja laualühtreid
Antikwariaat A. Pastarus, Wana Posti 7, tel. 445-56

Uus põikpalkidest
maja müüa
Pärnus, käidawa tänawa ääres. Majas on toiduaineteläuplus juure leiwaahjuga. Hind
Kr. 7000.—
Kirjalikud järelküsimised jaatu Pärnu, „Pärnu Päewaleht" tal., „Majulik ost".

Müüa orig. uuemat tüüpi heas korras „H. D-ni"
küljekorv ühes šassiiga
Soow. kirj. jlt. „27/4947".

Raadio
müüa odawasti. Keik-Kalamaja 2, kellasepatöökojas.

Suuski
prunguitud, odawasti müüa. Sauna tän. 8—5.

Odavasti müüa
raamatuid, naaratuskapp, laud, kirjutuslaua-tool, raadio ja muud. Kuus t. 28—1.

Wähepruugitud maa-
sõidusaan
müüa. Küüsida Takala t. 9, koloniaal- ja toidunaiseteläuplusest.

Müüa wäike
tiibklaver
Hind 450 kr. Näha kella 3—5 p. l. Hermani tän. 4—16, Tartu mnt. tramwiilt Laulupeo peatus.

Kõire ärasõidu tõttu müüakse odawasti mitmesuguseid korras
mööbleid.
Kirj. jlt. „25/4985".

Noor lõpsma tulija ja nädala eest lõpsma tulnud
lehm müüa
Lubja tän. 3.

Ärl,
suurt kasu andev,
hästi käidawas tohas juhtumiil müüa. Wäljamaks 600 kr. Tulla 30. ja 31. detsembril päew läbi. Küüsida Raekojaplatsilt ajalehekioskist.

Inuhuslikult odawasti müüa
talu
Tallinna lähedal, suurus 35 ha, hooned korras. Lähemaid teateid Tallinnas, Kopli tän. 78, krt. 94, kella 5—7 p. l.

TAPAL
võtab „Päevalehe" ja „Laste Rõõmu" tellimisi ja kuulutusi vastu ning müüb üksiknumbreid V. Ajango, Jaama tän. 2.

Ostetakse

Soovin osta
lõõtspilli
või akordeooni. Teat. ühes hinnaga slt. „26/4906".

Kes müüks
Tallinna äärtel või ümbruses aiandus-, karjandus- wõi käsitöökoha? Palun kohe teatada asukoha suuruse ja hinnaga Kentmani 11-a krt. 8 majahoidjale wõi slt. „7/4887".

Soovin osta
krundi
Pääskülas, Liival wõi Kadaka tee ümbruses. Võib ka olla vana majaga. Kirjad ühes tingimusega kuni 13. jaan. slt. „21/4901".

Briljante, kuld-, hõbe-, antiikasju
ostab kõrge hinnaga
L. Krasnokutsky ja poeg
Kuninga tän. 6. telef 431-59

Kellel on müüa wõi üürile anda
pärsia vaiba teljed
2 m laiad? Teatada slt. „5/4885".

Äri
soowin osta, rentida wõi osanikuks hakata 2500 krooniga, maal wõi linnas. Kirj. jlt. „2/4922".

Soovin osta
voolu-teisendaja
110—220 woltile. Kirj. jlt. „22/4942".

Puhtaid kaltse
ostab
Tall. Eesti Kirj.-Ühisuse ladu Pikk tän. 2.

Mitmesugust

Kaks korralikku Aegviidu jõukamat noormeest soovivad meeleldi
tutvust
lõbusate preilidega abielu mõttes. Päevapilt soovitav. Kirj. Aegviidu, Jaama tän. 2. A. ja O.

Palun seda preilit, kellega pidin kohtama 24. skp. kell 7 õhtul Vene tän., posti ees, teatada oma aadress: Tallinna peapostkontor, isikutunnistuse nr. 938 ettenäitajale.

ERIT VASTUPIDAVAID
KATLA RESTE
VÄLMISTAB
Aivaz
Tallinn, Soo 27.

Stomin.
Kõhu-venituspulbrit Stomini tarv., kui tinde all valutab ja kõrvetab; rahvakeeles venind. Kaitsemärk „punane ankur".

Eluvõõras haritud preilil soliidses teenistuses, soovib
TUTVUDA
vaba harit. härraga, vanu 35—56 a. Vastan tõsistele kirjadele, lühikese enesekirjeldusega ja õige nime ning elukohaga. Kirjad kuni 10. jaan. 1938. a. slt. „18/4858".

Seda preilit
sinises mantlis halli karakulkraega, kes sõitis 29. skp. kell 9.30 Lagedi jaamas rongiga Tallinna suunas, palun endast teatada kirj. slt. „33/4913".

Soovin
tutvust
vaese tütarlapsega van. 16—19 a. Vastused, soov. fotoga, slt. „27/4227".